

bewegen
met de **sportas**
Amsterdam

bewegen

met de **sportas**
Amsterdam

Inhoud

1 Inleiding

2 Starten met de Sportas

2.1 Waarom willen we een Sportas?

Gebiedstransformatie
Economie van de stad
Opgaven voor Amsterdam
Opgaven voor Zuid

2.2 Wat willen we met de Sportas?

Visie: thema's en ambities
Opgaven voor de Sportas
Uitdagingen: openbaarheid, diversiteit, aantrekkelijkheid

- Sport
- Plek voor ontmoeting
- Beleving
- Internationale uitstraling

2.3 Hoe werken aan de Sportas?

Strategische agenda
Organisatie
Bestuurlijke inbedding

2.4 Hoe vertellen we over de Sportas

3 Scoren op de Sportas

3.1 Waar werken we aan met de Sportas?

3.2 Projecten met particuliere initiatiefnemers

3.3 Ontwikkelingen in de directe omgeving van en op de Sportas

4 Dromen over de Sportas

5 Bijlagen

5.1 Het Sportas netwerk

5.2 Tijdlijn Sportas

5.3 De middelen

1 Inleiding

Sport beweegt mensen, letterlijk en figuurlijk. Sport staat voor gezondheid, voor talentontwikkeling, voor innovatie. Sport brengt mensen naar buiten en bij elkaar. Sport is beleving en heeft een grote economische waarde. De Sportas herbergt al heel veel sport en met de Sportas heeft de metropool Amsterdam een bijzonder gebied, een bijzonder project in handen waarin deze ambitie voor iedereen zichtbaar neergezet kan worden.

De Sportas is voor jong en oud, voor scholieren en studenten, voor bewoners en bezoekers uit binnen- en buitenland. Sportief talent kiest voor de Sportas om er te zijn en te blijven.

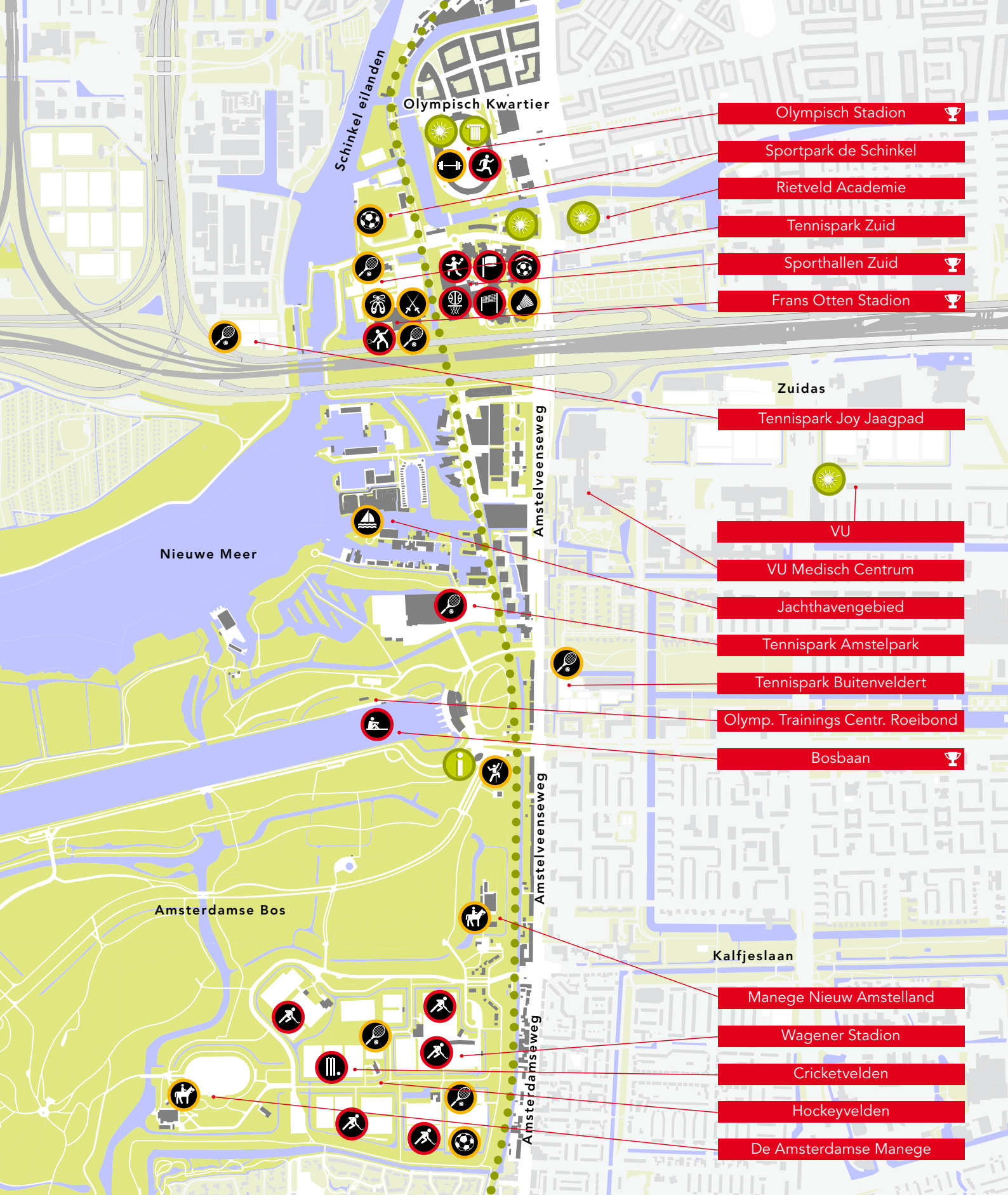
Op de Sportas wordt gesport en bewogen. Zowel recreatief als op topniveau. Er wordt binnen gesport en ook buiten in de natuur. Alles is aanwezig om sporters van elk niveau hun talent te laten ontwikkelen: de beste trainings- en wedstrijdfaciliteiten, wetenschappelijke kennis, huisvesting, medische ondersteuning, sportspecialzaken en gezond eten.

Maar de Sportas is meer dan sport. Het is ook een ontmoetingsplek. Er wordt ontdekt, geleerd en genoten. Door iedereen, uit Amsterdam én daarbuiten. Van niet-sporter tot topsporter.

Sportraad Amsterdam benoemde de Sportas begin 2007 als gebied met een grote potentie om een prominente toplocatie voor sport en bewegen te worden. Een gebied waarmee Amsterdam zich in binnen- en buitenland zou kunnen profileren. De gemeente Amsterdam onderschreef deze visie en

startte eind van dat jaar de planvorming voor de Sportas Amsterdam op. Zo werd het project in het Sportplan 2009-2012 opgenomen. Ook werd het als gebied van metropolitane betekenis opgenomen in de Structuurvisie 2040. In 2010 stelde de Bestuurlijke Coalitie Zuidwaarts (bestaande uit de centrale stad, Stadsdeel Zuid, Gemeente Amstelveen en Zuidas) het ontwikkelingsplan voor de Sportas vast. Dit plan was in eerste instantie een ruimtelijk plan, dat uitging van investeringen in de openbare ruimte, infrastructuur en sportaccommodaties. Een groot deel van de financiering hiervan zou moeten komen uit de opbrengsten van potentiële ontwikkellocaties zoals het Olympisch Kwartier Zuid en het Jachthavengebied. Dit ontwikkelingsplan heeft niet geleid tot concrete planvorming. De financiële crisis en de daarbij horende vastgoedcrisis maakten het onwaarschijnlijk dat deze strategie nog zou gaan werken. Het werd tijd voor een andere aanpak.

Begin 2012 werd een kwartiermaker aangesteld om een nieuwe opzet voor de Sportas te maken. Niet met de ambitie om alles opnieuw te gaan doen, maar om te zoeken naar een andere ontwikkelstrategie voor de Sportas. Een strategie die onder het veranderde gesternte wel resultaat oplevert. Doel van de nieuwe opzet is het proces van verandering en ontwikkeling in het gebied verder op gang te brengen. Niet door vooraf alles vast te leggen, maar door kaders te creëren die de ontwikkeling mogelijk maken. Kaders die gebaseerd zijn op een breed gedragen visie voor de Sportas. Het project in de nieuwe opzet gaat uit van een gebiedstransformatie. Het doel is om op basis van wat er al is het gebied een nieuwe en sterkere betekenis te geven. De belangrijkste drijfveer voor de uitvoering van het project komt bij de gebruikers en de belanghebbenden te liggen. Er wordt gezocht naar partijen die in het gebied willen

- Olympisch Stadion
- Sportpark de Schinkel
- Rietveld Academie
- Tennispark Zuid
- Sporthallen Zuid
- Frans Otten Stadion

- Tennispark Joy Jaagpad
- VU
- VU Medisch Centrum
- Jachthavengebied
- Tennispark Amstelpark
- Tennispark Buitenveldert
- Olymp. Trainings Centr. Roeibond
- Bosbaan

- Manege Nieuw Amstelland
- Wagener Stadion
- Cricketvelden
- Hockeyvelden
- De Amsterdamse Manege

Atletiek	Squash	Voetbal	Badminton	Wetenschap / onderwijs
Fitness	Schermen	Zaalvoetbal	Handbal	Museum
Hockey	Dans	Zeilen	Korfbal	CTO (centrum voor topsport en onderwijs)
Basketball	Roeien	Cricket	Volleybal	Geschikt voor Topsport
Tennis	Paardrijden	Klimmen		Fiets-, wandel-, hardlooproute, museumtram

investeren en er wordt geprobeerd anderen te inspireren hetzelfde te doen. Daarnaast wordt gezocht naar slimmere manieren om gezamenlijke problemen aan te pakken. Bij deze nieuwe opzet hoort een kleine daadkrachtige projectorganisatie die er vooral op is gericht om partijen met ambities die binnen de visie passen te inspireren en te ondersteunen.

Stadsdeel Zuid speelt in de nieuwe opzet een nadrukkelijke rol. Het programmamanagement is onder gebracht bij Stadsdeel Zuid. Het stadsdeel heeft in het gebied de meeste bevoegdheden en is daarom de aangewezen plek om de uitvoering onder te brengen. De portefeuillehouder Sport van Stadsdeel Zuid is verantwoordelijk voor de uitvoering.

Stadsdeel Zuid is samen met de centrale stad opdrachtgever voor het project. Het project is een coalitieproject. De wethouder/portefeuillehouders Sport van de Gemeente Amsterdam, Gemeente Amstelveen en van Stadsdeel Zuid zijn gezamenlijk bestuurlijk opdrachtgever. De ambtelijke opdrachtgevers zijn een directielid van Stadsdeel Zuid en het hoofd Sport van DMO. Het stadsdeel levert bovendien een aanzienlijke financiële bijdrage aan de Sportas, zowel in de organisatie als in uitvoeringsprojecten.

Met dit document willen we graag inzicht geven in de stand van zaken van het project Sportas. Wat is de Sportas en waarom werken we eraan? Wat hebben we tot nu toe bereikt en welke kansen liggen er in de toekomst? We willen voor zover mogelijk verantwoording afleggen over de investeringen die in 2013 reeds gedaan zijn of nog gaande zijn. En daarnaast willen we met dit document een doorkijk geven naar wat nog komen gaat.

De Sportas is een dynamisch project. Het ontwikkelt zich continu. Het werk aan de Sportas is dan ook nog volop aan de gang. Dit document geeft weer hoe het project er nu voor staat. Het zal zeker niet de laatste keer zijn dat we u informeren.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 'Starten met de Sportas' geeft weer wat de Sportas is, waarom het nodig is te investeren in de Sportas en wat de Sportas moet worden. Verder gaat het hoofdstuk in op de aanpak van het project en de communicatie.

Hoofdstuk 3 'Scoren op de Sportas' vormt het hart van dit stuk. Het beschrijft alle projecten waar aan gewerkt is en wordt.

In hoofdstuk 4 'Dromen over de Sportas' wordt een doorkijk gegeven naar de toekomst.

Tot slot geven de bijlagen een overzicht van alle betrokken partijen bij het project, de stappen in de tijd en de middelen die in 2013 ingezet worden voor de Sportas.

2 Starten met de Sportas

Dit hoofdstuk geeft kort weer wat de Sportas is en waarom investeringen in de Sportas nodig zijn. Het belicht de potentie van de plek voor het stadsdeel, voor de stad, landelijk en zelfs internationaal en geeft weer op welke manier de plek een bijdrage kan leveren aan een aantrekkelijke stad. In de visie wordt dit vertaald naar de voor de Sportas belangrijkste thema's sport, plek voorontmoeting, beleving en internationale uitstraling. Deze thema's zijn verder uitgewerkt in criteria waaraan de daadwerkelijke projecten uit Hoofdstuk 3 getoetst worden.

Het hoofdstuk gaat verder in op de aanpak, waarbij de nadruk zal liggen op fysieke ingrepen, maar ook de programmatische kant aan bod komt. En het beschrijft hoe het proces rond de Sportas georganiseerd is, met een andere, meer faciliterende rol voor de overheid, de meer prominente rol van private partijen en het belang van samenwerking (binnen de overheid en daarbuiten).

De Sportas strekt zich uit van het Olympisch Stadion tot aan de hockeyvelden van het sportpark 'Het Amsterdamse Bos'. De Bosbaan en het Wagenerstadion zijn samen met het Olympisch Stadion belangrijke iconen voor het gebied. Met het Olympisch Stadion en de Olympische Spelen van 1928 heeft het gebied zijn unieke Olympische geschiedenis gekregen.

De Sportas volgt een groot deel het tracé van de Museumtramlijn, die loopt van de Havenstraat aan het begin van de Amstelveenseweg tot aan Bovenkerk. De as verbindt het Vondelpark met het Amsterdamse Bos. Het gebied ligt op de grens van Amsterdam en Amstelveen en markeert de overgang van bebouwd stedelijk gebied naar het metropolitane landschap van het Amsterdamse Bos

en de Nieuwe Meer. Het is ook de overgang van de stad van Berlage naar de functionele stad van Van Eesteren aan weerszijden van de A10. Het gebied ligt in de achtertuin van Zuidas, de internationale toplocatie voor bedrijven, wonen en kennisontwikkeling.

Het gebied kent een flink aantal sportaccommodaties van nationaal en internationaal niveau: naast het Olympisch Stadion, de Bosbaan met het Olympisch Trainingscentrum voor roeien en het Wagener Stadion zijn dit het Frans Otten Stadion en de Sporthallen Zuid. Niet alleen sportaccommodaties, maar ook sportgerelateerde bedrijven en instellingen zijn nu al gevestigd in het gebied, zoals Eurosport, Under Armour, Topsport Amsterdam, het Centrum voor Topsport en Onderwijs, de Johan Cruyff Foundation en Medico Vision. Ook is wetenschap en onderwijs vertegenwoordigd in het gebied, zoals de Vrije Universiteit met de faculteit Bewegingswetenschappen, Hogeschool InHolland, de Rietveld-academie, het Sandberg instituut en de Open Universiteit. Hiermee zijn alle ingrediënten aanwezig voor een succesvolle samenwerking tussen de overheid, het bedrijfsleven en kennisinstellingen.

Het gebied is zeer goed bereikbaar met zijn ligging aan de A10 en de metro, dicht bij Station Zuid en op een steenworp afstand van Schiphol.

Gebiedstransformatie

Cultuurpark Westergasfabriek

Bij gebiedstransformatie moet er een goede reden zijn een gebied aan te pakken. Een gedragen visie voor de toekomst van het gebied moet het uitgangspunt zijn voor het gehele proces. Binnen deze visie worden criteria van succes benoemd. Voor de Sportas wordt dit omschreven in de volgende paragraaf.

De organisatiestructuur moet passen bij de specifieke problematiek van het gebied. Wie moeten er allemaal bij betrokken worden en waarom? Verder is het van belang te weten waar je op verder moet bouwen. Wat was er ooit en wat is er nu? Daarbij gaat het zowel om hardware als software: gebouwen en infrastructuur die gebruikt of hergebruikt kunnen worden, maar ook activiteiten die doorgezet kunnen worden. Er moet evenwicht zijn tussen fysieke ingrepen en programma.

Ook de publieke ruimte is van groot belang in een transformatieproject. De publieke ruimte moet uitgroeien tot een ontmoetingsplek bij uitstek. Met de kwaliteit van de openbare ruimte, of beter nog met die van de semi-openbare ruimte, staat of valt de kwaliteit van het project. Er is in de stad van vandaag een enorme vraag naar dit soort plekken, naar nieuwe openbare ruimte, naar plekken met een identiteit.

Daarnaast moet onderscheid gemaakt worden tussen wat op korte termijn uitgevoerd kan worden en waar veel meer tijd voor nodig is zoals grote ruimtelijke projecten. Die laatste vormen op lange termijn het fundament van het nieuwe gebied. Met quick wins, vaak kleine acties, kan de ambitie van een project relatief simpel zichtbaar gemaakt worden, wat het draagvlak van een project kan versterken. Dergelijke acties geven direct energie aan het gebied. Betrokkenen hebben het gevoel dat er echt wat gebeurt en dit heeft een enorme aantrekkingskracht op nieuwe (grote) partijen.

Het overzicht van projecten, zowel hard- als software en zowel de quick wins als de lange termijn projecten, is flexibel: er kunnen nieuwe activiteiten en ingrepen bij komen en er kunnen ook ingrepen of activiteiten afvallen. Bij de uitvoering is het van belang keuzes te maken en te prioriteren. Belangrijke vraag daarbij is welke ingreep het meeste effect kan sorteren, welke effecten er zijn en wie daar baat bij hebben.

2.1 Waarom willen we de Sportas?

De Sportas heeft enorme potenties voor de metropool Amsterdam. Het gebied ligt als het ware klaar om wakker gekust te worden. Al bij een eerste kennismaking wordt duidelijk waarom zo veel betrokkenen in dit project geloven. Het is een gebied waar van alles mogelijk is. Het past bij een bruisende stad als Amsterdam: een plek waar altijd iets gebeurt, niet alleen op het gebied van cultuur en horeca, maar juist ook op het gebied van sport en sportevenementen. De Sportas draagt daarmee bij aan de aantrekkelijkheid van Amsterdam, zowel voor bewoners als voor bezoekers.

De Sportas is een transformatieproject. De Westergasfabriek is daarbij een inspirerend voorbeeld: wat de Westergasfabriek voor cultuur is, moet de Sportas voor sport worden. Het gaat niet om het opnieuw inrichten van het gebied, maar om het gebied een nieuwe en sterkere betekenis te geven. Het startpunt is al aanwezig: de Sportas heeft op verschillende plaatsen al de identiteit van sport. De transformatie kan dan ook geleidelijk gebeuren. De uitdaging is de nieuwe of sterkere betekenis aan te laten sluiten op het verleden, aan te laten sluiten op alles wat er al is. Maar daarnaast ook te zoeken naar een betekenis die iets toevoegt. Een betekenis die nieuwe en andere activiteiten naar het gebied toe trekt.

De Sportas is ook een complex project. Er zijn enorm veel partijen bij betrokken. De Sportas kent een grote diversiteit aan bewoners en gebruikers. Bestuurlijk is het geen eenduidig project: het ligt op het grondgebied van twee gemeenten en de bevoegdheden liggen niet bij één partij, maar zijn verspreid over meerdere partijen. Ook de fysieke opbouw van het gebied, vooral de ligging van de infrastructuur, is complex. Het gebied wordt ingesloten door de Amstelveenseweg aan de oostzijde en de A10 en de metrospooren van Zuid naar Schiphol doorsnijden het gebied en zijn een fysieke barrière. De ruimte voor nieuwe ontwikkelingen is beperkt en de meeste gebouwen in het gebied staan met hun rug naar de belangrijkste doorgaande verbinding.

Economie van de stad

Succesvolle steden danken hun succes aan het feit dat ze op een bepaald moment in de tijd in staat waren zich aan nieuwe economische omstandigheden aan te passen. Vroeger werd werkgelegenheid veelal verzekerd door het realiseren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor grote bedrijven. Vandaag de dag wordt hier nog maar deels op geconcentreerd. Tegenwoordig draait het allemaal om talent. Steden en stedelijke regio's die in staat zijn talent aan zich te binden doen het economisch goed. Steden die dat niet lukt, doen het slechter en hebben vaak te maken met krimp. Talent is uitgegroeid tot de belangrijkste grondstof in de moderne economie.

Steden moeten steeds meer moeite doen om talent te ontwikkelen en vast te houden. Talentvolle mensen zijn over het algemeen heel mobiel. Wanneer de situatie niet meer bevalt, zijn het de meest talentvolle personen die het eerst vertrekken.

Talentvolle mensen vestigen zich waar ze het prettig vinden. Bedrijvigheid ontstaat daar waar het talent is. Ze beginnen voor zich zelf of starten kleine bedrijven samen met anderen. Daarnaast zitten grotere en sterk groeiende bedrijven graag in een omgeving waar ze gemakkelijk kunnen vinden in een vijver van goed opgeleid en creatief talent.

Het gaat er zowel bij bedrijven als bij steden dus om deze groep talentvolle mensen te krijgen, te ontwikkelen en vast te houden. In de stad is het vooral van belang om omgevingen te creëren waar het voor talent interessant is om zich te vestigen. Omgevingen waar wat te beleven valt, waar starters gemakkelijk ruimte kunnen vinden om alleen of met anderen een bedrijf te beginnen. Omgevingen waar het gemakkelijk is anderen tegen te komen. En omgevingen waar het gemakkelijk is om de vrije tijd op een prettige manier te besteden. Sport en cultuur, zelf doen of beleven dragen elk op hun manier sterk bij aan het binden van talent aan de stad.

De vraag is hoe je in zo'n gebied een transformatieproces op gang krijgt. Wat zijn bepalende elementen in een dergelijk proces? Daarnaast is er een aantal ontwikkelingen dat relevant is voor de Sportas. Belangrijke ontwikkelingen in de stedelijke economie en ontwikkelingen die specifiek zijn voor Amsterdam en de metropoolregio. Deze zijn medebepalend voor de strategie voor de Sportas.

Opgaven voor Amsterdam

De Sportas is een belangrijk project voor Amsterdam. In het Programmakkoord 'Kiezen voor de stad; economisch groeien, sociaal versterken, duurzaam investeren'¹ geeft het College van B&W expliciet aan in te zetten op de Sportas. Het is onderdeel van gemeentelijk beleid: het is opgenomen als plek van metropolitane betekenis in de Structuurvisie 2040 en het is een belangrijk onderdeel van het Sportplan van de gemeente.

Amsterdam staat de komende jaren voor een aantal grote opgaven. De economische crisis dwingt tot een herpositionering. Het wegvallen van middelen vraagt om een nieuwe rol voor de overheid. Samenwerking met andere partijen wordt cruciaal. Maar ook maatschappelijke problemen zoals de sociale tweedeling en de toename van obesitas vragen om een oplossing. De Sportas kan een bijdrage leveren aan het oplossen van deze problemen.

Investeren in stedelijke ontwikkeling

In december 2012 heeft de gemeenteraad van Amsterdam 'Investeren in stedelijke ontwikkeling' vastgesteld. Dit Strategisch Plan is een uitwerking van de Structuurvisie 2040.

In de Structuurvisie worden vier krachtige sociaal-economische bewegingen opgemerkt: ontwikkeling van het Waterfront, internationalisering van de Zuidflank, uitrol van het centrummilieu en het metropolitane landschap. De afgelopen jaren vormden deze bewegingen de motor achter de sociale en economische ontwikkeling van de stad. Ook de komende jaren moet het volgen en accommoderen van deze krachten en ontwikkelingen

enerzijds leiden tot een verdere versterking van de (inter)nationale concurrentiepositie van Amsterdam, en anderszijds tot het verminderen van de sociale tweedeling in de stad. De vraag is hoe de ambities uit de structuurvisie in economisch zwaar weer, toch kunnen worden gerealiseerd en welke gemeentelijke inzet in stad en regio op middellange termijn nodig is.

Het Strategisch Plan geeft een afwegingskader voor investeringen in de stedelijke ontwikkeling tot 2020. Centrale vraag hierbij is hoe het komend decennium moet worden gewerkt aan het benutten en behouden van de dynamiek en aantrekkingskracht van Amsterdam. Wat zijn de alternatieve ruimtelijke mogelijkheden, maar ook de processen vanuit samenwerking en financiering om deze doelstellingen te realiseren?

In het plan worden de economische en maatschappelijke prognoses en de benodigde investeringen naast elkaar gezet, zodat verstandige beslissingen genomen kunnen worden voor de toekomst. Daarbij gaat het om zowel financieel als maatschappelijk rendement. Binnen het strategisch plan wordt het maatschappelijk rendement van investeringen in vier doelstellingen samengevat die nauw samenhangen met de ambities uit Structuurvisie 2040 en het programmakkoord 'Kiezen voor de stad'. De vier doelstellingen zijn: het aantrekken van talent, het tegengaan van tweedeling, een goede bereikbaarheid en een aantrekkelijke openbare ruimte en de energietransitie van de stad.

De eerste drie doelstellingen zijn bij uitstek relevant voor de ontwikkeling van de Sportas. De eerste doelstelling richt zich op het aantrekken en vasthouden van met name talentvolle jongeren door de stad aantrekkelijk te maken. Daarbij gaat het om het creëren van stedelijke woonmilieus voor deze groep, maar ook om ontmoetingsplekken en voorzieningen als cultuur én sport. De aantrekkelijkheid van een stad wordt in grote mate bepaald door de aanwezigheid van cultuur. Amsterdam heeft hier in de afgelopen decennia enorm op ingezet. Ook bij de grote culturele instellingen gaat het er nu om hoe ze verder kunnen bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de stad, bijvoorbeeld door hun positionering

¹ 'Kiezen voor de Stad; economisch groeien, sociaal versterken, duurzaam investeren', Programmakkoord Amsterdam 2010-2014, Groen Links, VVD en PvdA

in de openbare ruimte. Denk aan het Museumplein waar nu zowel het Rijksmuseum, het Stedelijk Museum en het Van Gogh Museum hun ingang aan het plein maken. Het Strategisch Plan stelt niet direct voor te investeren in sport, maar voor veel talentvolle jonge Amsterdammers speelt sport in het dagelijks leven een belangrijke rol. Hier ligt een enorme uitdaging. In de Sportas komen talent en sport op vele manieren bij elkaar.

Het tegengaan van tweedeling in de stad en de emancipatie van sociaal economisch kwetsbare groepen vraagt om extra investeringen in de meest kwetsbare gebieden, aansluiting van deze gebieden op de economische vitaliteit van succesvolle gebieden en een juiste impuls van de bewoners om mee te doen in de stedelijke economie. De Sportas moet juist een gebied voor iedereen worden, goed bereikbaar en met een divers aanbod.

Met een goede bereikbaarheid en een aantrekkelijke openbare ruimte wordt beoogd ruimte te maken voor de veranderde mobiliteitsbehoefte en de (economische) waarde van de openbare ruimte te benutten. De versterking van de publieke ruimte, als plek om te verblijven, maar ook als route, is juist een van de pijlers van de Sportas.

Het Strategisch Plan Fase 2 kent een specifieke gebiedsindeling. De Sportas ligt in de ringzone. Dit is het gebied waar de markt in wil investeren en waar kansen liggen de gebieden binnen en buiten de ring aan elkaar te verbinden. Vanuit het plan wordt dan ook een actieve inzet op de ringzone beoogd. De Sportas kan in deze zone zowel noord-zuid als oost-west verbindingen leggen.

Gezonde stad - Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht

Gezondheid is een belangrijk thema voor Amsterdam. Voor veel zorgvragen is preventie beter dan behandeling. Amsterdammers zijn allereerst zelf verantwoordelijk voor een gezonde leefstijl. De overheid kan wel zorgen voor de benodigde randvoorwaarden door voorlichting, door de stad goed in te richten en door goede en bereikbare sportvoorzieningen aan te bieden. Amsterdam richt de focus nu vooral op kinderen met overgewicht. Van de 10-jarige Amsterdamse kinderen is ruim een kwart te zwaar. In Amsterdam zijn ruim twee keer zoveel kinderen met overgewicht en obesitas als landelijk. Dit zijn ontwikkelingen die ernstige

gevolgen hebben voor zowel de lichamelijke als geestelijke gezondheid van de Amsterdamse jeugd. Hiervoor is in 2013 het uitvoeringsprogramma "Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht" gestart. Het stimuleren van sport en bewegen is een belangrijk onderdeel van deze aanpak. Een beweegvriendelijke, sportieve en veilige inrichting van de openbare ruimte in de stad kan daar sterk aan bijdragen. Het programma stelt zich ten doel om voor de volgende collegeperiode een bidboek te maken met wensen voor een gezonde omgeving. De ontwikkeling van de Sportas sluit daar naadloos op aan. Investeren in de Sport(as) is investeren in gezondheid. De toegankelijkheid van de voorzieningen op de Sportas voor alle Amsterdammers moet daarbij het uitgangspunt zijn.

Sportplan 2013-2016

Gezondheid en het tegengaan van overgewicht bij de jeugd in het bijzonder zijn ook pijlers van het 'Sportplan 2013-2016'². Het richt zich op voldoende bewegen en een hoge sportparticipatie van zowel jeugd als volwassenen. Bewegen en sport moeten onderdeel worden van de leefomgeving. Eén van de prioriteiten is te zorgen voor voldoende en goed toegankelijke faciliteiten in elke buurt. Met voldoende geschikte accommodaties en sportverenigingen in de buurt. Met een openbare ruimte die uitnodigt tot buitenspelen, bewegen en sporten. Met een goede verdeling over de stad en een efficiënte benutting van de voorzieningen.

De sportinfrastructuur moet kwantitatief en kwalitatief op orde zijn. Daarbij wordt gekeken naar de basissportvoorzieningen, zoals sportvelden, sporthallen en zwembaden, maar ook naar de kleinschalige sport- en spelvoorzieningen (ook voorzieningen die niet een expliciete publieke sportfunctie hebben) en de openbare ruimte.

De Sportas is als speciaal project opgenomen in het Sportplan en kan gezien worden als een inspirerende locatie voor de stad en als best practice voor (top) sportaccommodaties en kleinschalige sportvoorzieningen. Het heeft daarnaast als doel de komende jaren in samenwerking met alle betrokken partijen de Sportas nog duidelijker te positioneren als sportgebied.

Toerisme, congressen en evenementen

De metropoolregio Amsterdam behoort op dit moment tot de top tien van toeristische bestem-

mingen binnen Europa en heeft een sterke positie op de internationale congresmarkt. De grote kracht van het cluster zit in Amsterdam zelf. De metropolitane verscheidenheid van de stad is niet alleen een bron van innovatie, maar heeft ook een belangrijke aantrekkingskracht op buitenlandse toeristen en zakelijke bezoekers.

In de Kennis & Innovatieagenda³ van de Amsterdam Economic Board⁴ wordt specifiek ingezet op Toerisme en congressen als een van de kansrijke clusters voor de economische ontwikkeling van de metropoolregio Amsterdam. De opnamecapaciteit voor toerisme in Amsterdam en met name in de binnenstad loopt tegen haar grenzen aan. In de strategie wordt daarom onder andere ingezet op spreiding van het toerisme in de tijd en over zowel de stad als de regio. Een sterkere profilering van de Sportas als toeristische bestemming past in deze strategie. Dit kan verder versterkt worden door het ontwikkelen van op sport gericht toerisme. Sportteams die voor korte of langere tijd naar Amsterdam komen om daar te trainen. Door de te ontwikkelen voorzieningen aan te bieden aan een veel grotere groep kan de haalbaarheid en de kwaliteit worden vergroot. Ook (sport)evenementen dragen bij aan de nationale en internationale uitstraling en aantrekkingskracht van het gebied.

Bosplan 2012-2016⁵

Het Amsterdamse Bos heeft naast de traditionele functie als groengebied een grotere maatschappelijke functie gekregen. Het Amsterdamse Bos staat voor de uitdaging om een goede balans te vinden tussen de groene en de maatschappelijke functies. Het Bosplan 2012-2016 biedt hier een leidraad voor en is het kader voor huidige keuzes en (toekomstige) ontwikkelingen. De Sportas wordt in het Bosplan expliciet genoemd als schakel tussen het centrum en het Amsterdamse Bos en tussen Zuidas en de Nieuwe Meer. Vanuit de identiteit en waarden van het Bos wil het plan borgen dat de Sportas aansluit bij het Amsterdamse Bos. De ontwikkeling van de entrees van het Bos aan de Nieuwe Kalfjeslaan, Koenenkade en van Nijenrodeweg worden daarbij aangemerkt als belangrijk onderdeel in de ontwik-

keling van de Sportas.

Opgaven Stadsdeel Zuid

Naast de stedelijke opgaven die hierboven genoemd staan en die ook voor Stadsdeel Zuid gelden, kent Zuid nog specifieke opgaven. Deze staan in het Programma-akkoord⁶ van Stadsdeel Zuid met als titel 'Vernieuwen, verbinden, vereenvoudigen'. De belangrijkste opgave voor het bestuur van Stadsdeel Zuid is in een tijd van grote financiële teruggang een bruisend en leefbaar stadsdeel te behouden.

Een van de uitgangspunten van het programma-akkoord is dat het stadsdeel samen met Amstelveen werkt aan de Sportas. Ook in de Sportnota⁷ van het stadsdeel wordt de Sportas expliciet benoemd. Met het investeren in de Sportas zet het stadsdeel in op talentontwikkeling, het inspireren van bewoners om meer te sporten, het zorgen voor een aantrekkelijke omgeving met aansprekende evenementen, samenwerking tussen bedrijven en het stimuleren meer bezoekers naar Zuid te trekken en hiermee de lokale economie een impuls te geven. Tenslotte zorgt de Sportas er voor dat meer ervaring wordt opgedaan met publiek-private samenwerking.

De Sportas is ook expliciet opgenomen in een aantal bestemmingsplannen van Stadsdeel Zuid. Zo wordt in het Bestemmingsplan Olympisch Stadion e.o.⁸ geanticipeerd op de Sportas. Concreet betekent dit dat de gebouwen langs de Sportas allemaal mede ten behoeve van sportgerelateerde voorzieningen gebruikt mogen worden, maar ook dat het gebruik van de huidige sportvoorzieningen zich niet langer hoeft te beperken tot sport. Daarnaast biedt het bestemmingsplan mogelijkheden voor (sportgerelateerde) evenementen en is het straks toegestaan om tijdens evenementen gebouwen te plaatsen en bezoekers met de rondvaartboot achter het Olympisch Stadion op- en af te laten stappen. Ook in het bestemmingsplan Jachthavenweg e.o.⁹ en het nog in procedure zijnde bestemmingsplan Buitenveldert 2013 wordt gerefereerd aan de plannen voor de Sportas.

³ Kennis & Innovatieagenda, Amsterdam Economic Board, november 2011

⁴ De Amsterdam Economic Board is een samenwerking tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijven met als doelen Amsterdam tot de top 5 van sterke Europese vestigingsregio's te laten behoren en groei van welvaart en werkgelegenheid.

⁵ Bosplan 2012-2016. Het Amsterdamse Bos: een uniek stadsbos. November 2011

⁶ Vernieuwen, verbinden, vereenvoudigen', Programma-akkoord Stadsdeel Zuid 2010-2014, VVD, D66, PvdA

⁷ Sportnota 2013-2016, december 2012

⁸ Vastgesteld door de stadsdeelraad Zuid op 28 mei 2013

⁹ Vastgesteld door de stadsdeelraad Zuid op 20 maart 2013

Opgaven Amstelveen

De Sportas is expliciet opgenomen in de Structuurvisie 2025+¹⁰ van Amstelveen. Daarin stelt Amstelveen zich op het standpunt dat als het gaat om topsportlocaties er veel meer in regionaal verband zou moeten worden opgetrokken zodat er niet op enkele kilometers afstand van elkaar twee concurrerende topsportlocaties worden ontwikkeld. Amstelveen ziet de Sportas als de plek waar de samenwerking tussen Amstelveen en Amsterdam op het terrein van topsport samenkomt. Amstelveen wil bijdragen aan de regionale ambitie om topsportevenementen te faciliteren.

2.2 Wat willen we met de Sportas?

In het voorgaande is geconstateerd dat de metropool Amsterdam met de Sportas goud in handen heeft door zijn unieke aanbod en strategische ligging. Daarnaast wordt duidelijk dat de metropoolregio de komende jaren voor een aantal belangrijke opgaven staat en dat juist de Sportas daar een belangrijke bijdrage aan kan leveren. Dit alles laat zich vertalen naar de onderstaande visie voor de Sportas. De visie geeft inhoud en richting aan het project. Het biedt de kaders van waaruit gewerkt wordt.

De Sportas beweegt mensen. De Sportas biedt ruimte aan mensen om te sporten, sport te beleven, te genieten, te ontspannen, zich te ontplooiën, te verbeteren, te versterken en te ontmoeten.

Op de Sportas wordt gesport. Van topsport tot breedtesport, door iedereen en op elk tijdstip van de dag, het hele jaar door. Waarom? Omdat sporten gezond is. Mensen die sporten zitten beter in hun vel, letterlijk en figuurlijk. Omdat sporten emancipeert en verbindt. Teamsporten maar ook solistische sporten brengen mensen naar buiten en met elkaar in contact.

De Sportas trekt talent aan van alle soorten en leeftijden, uit binnen- en buitenland. Sportief talent dat op de Sportas alles vindt om zich verder in een sport

te ontwikkelen. Creatief talent waarvoor de metropool Amsterdam, mede dankzij het unieke aanbod van de Sportas, een aantrekkelijke vestigingsplek in Europa is. Talent dat voortdurend op zoek is naar nieuwe ontwikkelingen en nieuwe kansen.

De Sportas meet zich op internationaal niveau met andere sportgebieden. Het biedt topsporters alles wat nodig is om verder te groeien in een sport, zoals hoogwaardige trainings- en wedstrijdfaciliteiten, huisvesting en kennis en innovatie. De nabijheid van bijvoorbeeld het CTO (Centrum voor Topsport en Onderwijs), het NISSI (*Netherlands Institute for Sport Sciences and Innovation*) en de faculteit Sport en Wetenschap van de Vrije Universiteit zorgen hiervoor. Veel van de al aanwezige accommodaties worden verder ontwikkeld tot internationale topfaciliteiten. Hier vinden wedstrijden op minimaal het hoogste nationale competitieniveau en grote publieks-evenementen plaats. Ook als er geen grote evenementen plaatsvinden, zijn deze plekken uitnodigend en aantrekkelijk.

Mensen verblijven graag op de Sportas. De Sportas is een open gebied en de voorzieningen in het gebied hebben een open en transparante uitstraling. Sport en de andere activiteiten worden zo zichtbaar en voor iedereen toegankelijk. Het maakt de Sportas aantrekkelijk en veilig. Er is dus altijd wat te doen of te zien in de Sportas. En er is reden om er te blijven.

Het Olympisch Stadion, de Bosbaan en ook het Wagenerstadion maken de Olympische- en sportieve geschiedenis van het gebied zichtbaar. Het talent dat naar de Sportas komt en de grote internationale sportevenementen die in het gebied georganiseerd worden, creëren een nieuwe sportgeschiedenis.

De Sportas is meer dan sport. In samenwerking met culturele en educatieve instellingen uit de omgeving wordt er muziek, kunst en theater geprogrammeerd. Het Olympisch Stadion en het Burgerweeshuis behoren tot het erfgoed van Amsterdam. Daarnaast biedt de Sportas natuurbeleving en recreatie. Als entree van Amsterdam en Amstelveen naar het Amsterdamse Bos, verbindt de Sportas de stad aan de nabijgelegen natuur- en recreatiegebieden.

Voor wie is de Sportas?

De Sportas is er voor iedereen en voor alle leeftijden. Voor alle inwoners van de metropoolregio Amster-

dam, maar ook voor nationale en internationale bezoekers. Voor scholieren en studenten. Voor mensen die al een sport hebben gekozen en voor hen die nog niet weten welke sport bij ze past. Voor de topsporter of de wat minder fanatieke beoefenaar. En voor mensen die gewoon willen genieten van de mooie omgeving van de Sportas.

De Sportas en Zuidas zijn goede burens van elkaar. Zuidas wordt door de aanwezige sportfaciliteiten op de Sportas nog aantrekkelijker als vestigingslocatie voor bedrijven, maar vooral ook als woongebied. De Sportas profiteert van de aanwezige infrastructuur van Zuidas, zoals het reeds aanwezige kwalitatief hoogwaardig openbaar vervoer en de parkeercapaciteit.

De Sportas en de campus van de Vrije Universiteit lopen straks naadloos in elkaar over. Werknemers en studenten van de universiteit vinden op de Sportas alle sportvoorzieningen die ze nodig hebben. Collegezalen en horecavoorzieningen van de universiteit kunnen worden ingezet tijdens grote evenementen op de Sportas.

De Sportas is een aantrekkelijke vestigingsplek voor nationale en internationale sport gerelateerde bedrijven en sportbonden. Er is veel kantoorruimte in de directe omgeving te vinden en zowel Schiphol als Amsterdam Centrum zijn vlakbij. Vanzelfsprekend zijn er ook veel sportvoorzieningen op topniveau aanwezig.

De sportvoorzieningen op de Sportas maken het voor studenten aantrekkelijker om te kiezen voor een van de vele opleidingsinstellingen die in de buurt te vinden zijn, zoals de Rietveld Academie, de Vrije Universiteit, InHolland, het ROC of de Johan Cruyff University.

Schoolgaande jeugd gaat graag naar de Sportas om te trainen, wedstrijden te spelen of gewoon voor de gezelligheid. Het wordt de jeugd makkelijk gemaakt een voor hen geschikte sport te vinden, gewoon recreatief of in wedstrijdverband. Op de sportverenigingen is naschoolse opvang of huiswerkbegeleiding te vinden. De sportverenigingen nodigen bezoekers uit tot deelname.

Ook ouderen vinden hun plek in de Sportas, om te sporten zoals bij Tenniscentrum Buitenveldert, om te bewegen of om te genieten van de mooie omgeving.

Hoe kom je op de Sportas?

De Sportas is vanuit de hele omgeving goed te bereiken. Centraal ligt de prachtige doorgaande fietsroute die het Vondelpark met het Amsterdamse Bos en Amstelveen verbindt. Ook de Museumtram verbindt alle voorzieningen op de Sportas met elkaar. De Sportas is goed aangesloten op het openbaar vervoer, met de bus en de tram langs de Amstelveenseweg, met de metro met een eigen halte op de Sportas en met de trein met Station Zuid op korte afstand. Ook via de weg is de Sportas goed ontsloten, met de Ring A10, de A9 in het zuiden en de Amstelveenseweg. En met Schiphol op een steenworp afstand ligt letterlijk de hele wereld aan de voeten.

Opgaven voor de Sportas

De hierboven geformuleerde visie laat zich vertalen naar de volgende thema's en bijbehorende criteria. Het is van belang om de criteria meetbaar te maken. De criteria zijn uiteindelijk leidend bij de prioritering van de projecten. Aan hoe meer criteria een project voldoet, des te belangrijker het is om het uit te voeren. Daarnaast zijn de criteria een leidraad voor de uitwerking en uitvoering van de projecten:

Sport

Sport is het leidende thema voor de Sportas. Het geeft het gebied zijn identiteit. Zonder sport geen Sportas. Het gaat om sport en topsport mogelijk maken, maar ook het bijdragen aan de stedelijke opgaven op het gebied van gezondheid en het versterken van de verbinding met wetenschap en innovatie.

- **Sport faciliteren:** in het gebied is al veel sport aanwezig. Doelstelling is de sport die er al is te versterken, maar ook om nieuwe en andere sport toe te voegen.
- **Topsport faciliteren:** het gebied kent al veel topsportfaciliteiten. Het is de ambitie om dat nog verder uit te bouwen, zodat het profiel van de Sportas als internationale topsportlocatie nog verder versterkt wordt.

Thema's en criteria Sportas

Sport

Sport faciliteren

Topsport faciliteren

Gezondheid

Wetenschap & innovatie

Plek voor ontmoeting

Talent binden

Ontmoetingen genereren

Verbindingen leggen

Beleving

Diversiteit bevorderen

Van achterkant voorkant maken

Verblijfsduur verlengen

Internationale uitstraling

Bezoekers trekken

Cultuur versterken

Tijd

Permanent

Tijdelijk

Programmering

- **Gezondheid:** gezond leven in het algemeen en het bestrijden van obesitas in het bijzonder is voor Amsterdam een belangrijk thema. Sport en bewegen leveren daar een belangrijke bijdrage aan, maar ook bijvoorbeeld gezonde voeding en ruimte voor ontspanning.
- **Wetenschap & innovatie:** wetenschap en innovatie spelen een cruciale rol in de ontwikkeling van sport. Sport staat nooit stil, maar ontwikkelt zich voortdurend. Ook in de ontwikkeling van de Sportas krijgen wetenschap en innovatie een centrale rol. Door de versterking van de al aanwezige kennisinfrastructuur, maar ook als lab voor nieuwe ontwikkelingen.

Plek voor ontmoeting

De Sportas heeft alles in huis om mensen bij elkaar te brengen, niet alleen door de voorzieningen in het gebied, maar ook door de inrichting van het gebied. Met investeringen in versterking van deze voorzieningen, het toevoegen van nieuwe voorzieningen en de inrichting van de publieke ruimte kan de Sportas nog meer een plek voor ontmoeting worden en daarmee bijdragen aan de aantrekkelijke stad.

- **Talent binden:** het binden van talent aan de stad is een van de belangrijkste opgaven voor de metropoolregio Amsterdam. Het zijn van een aantrekkelijke stad voor deze groep is hier een voorwaarde voor. De Sportas kan met zijn voorzieningen en inrichting een belangrijke bijdrage leveren aan de aantrekkelijkheid van de stad. Gerichte investeringen versterken dit.
- **Ontmoetingen genereren:** plekken van ontmoeting zijn een belangrijke factor in het aantrekken en vasthouden van talent. Maar ook voor

andere doelgroepen is ontmoeting van groot belang. De Sportas wil die ontmoeting faciliteren door bijvoorbeeld evenementen te organiseren, te zorgen voor voor iedereen toegankelijke sportactiviteiten of het plaatsen en inrichten van ontmoetingsplekken.

- **Verbindingen leggen:** het leggen van verbindingen is cruciaal. Dit kan fysiek zijn door voorzieningen in de Sportas beter met elkaar te verbinden en door het gebied nog beter aan te sluiten op de omliggende gebieden en vervoerslijnen. Verbindingen kunnen ook gelegd worden tussen partijen in het gebied, door gesprekken met ze aan te gaan en platforms voor deze partijen te organiseren.

Beleving

De beleving van de Sportas is van groot belang. Het gebied moet aantrekkelijk zijn, veel voorzieningen bieden, maar mensen vooral ook een gevoel geven dat het er veilig is en dat ze er welkom zijn.

- **Diversiteit bevorderen:** de Sportas is voor iedereen, niet alleen voor de direct omwonenden. Het palet aan en de toegang tot sporten en voorzieningen wordt uitgebreid om ook andere doelgroepen te trekken.
- **Van achterkant voorkant maken:** veel accommodaties staan nu met hun achterkant aan de Sportas. Door dit om te draaien wordt sport veel zichtbaarder. Het laat zien wat de Sportas te bieden heeft. Het nodigt uit deel te nemen en draagt bij aan het gevoel van veiligheid in het gebied.
- **Verblijfsduur verlengen:** mensen komen naar de Sportas, maar vertrekken ook weer snel. Het is de uitdaging is om de bezoekers van de Sportas reden te geven langer te blijven en ook op andere momenten te komen. Door het aanbod aan voorzieningen, zoals een café of een restaurant, hotels, maar ook toegang tot wifi, te versterken en diverser te maken en het gebied sociaal veiliger te maken. Dit versterkt de economie van het gebied, maar het bevordert ook de sociale veiligheid en daarmee het leggen van verbindingen omdat het er voor zorgt dat er gewoon vaker mensen zijn.

Internationale uitstraling

Sport heeft een grote aantrekkingskracht op en is een inspiratiebron voor veel mensen. Sport-

evenementen trekken bezoekers van over de hele wereld. Met sport kun je een gebied en stad internationaal op de kaart zetten. De Sportas heeft alles in zich om zich te ontwikkelen tot sportlocatie met internationale uitstraling.

- **Bezoekers trekken:** de Sportas kan nog meer bezoekers trekken, door een compleet aanbod van voorzieningen, maar ook door het organiseren van internationale evenementen zoals het WK Roeien of EK Atletiek en een sterke programmering. Bezoekers dragen bij aan het economisch draagvlak, maar ze zijn ook belangrijk voor de diversiteit en voor het leggen van verbindingen.
- **Cultuur versterken:** naast sport dient cultuur een belangrijk onderdeel van het programma te zijn. Cultuur past bij sport. Het verbreedt het aanbod van de Sportas en daarmee de aantrekkingskracht op (nieuwe) groepen bezoekers.

2.3 Hoe werken we aan de Sportas?

Zoals gezegd is in 2012 gekozen voor een nieuwe aanpak. Een belangrijke uitdaging hierbij is om nieuwe investeerders, zoals het bedrijfsleven en particulieren, aan het project te binden. Dit alles vergt een andere organisatorische opzet voor het project Sportas. Nu de condities door de economische crisis drastisch zijn veranderd moet ook de gemeentelijke organisatie zich anders op stellen: faciliterend, veel minder hiërarchisch aangestuurd en tegelijkertijd flexibel en dynamisch.

Strategisch agenda

In de nieuwe aanpak van de Sportas staat de Strategische agenda centraal. De Strategische agenda is in 2012 opgesteld en markeerde de nieuwe start van het project. Het begrip agenda geeft de ambities en de opzet weer en biedt de mogelijkheden om de zaak in beweging te houden. De gemeente geeft hiermee aan niet langer vast te willen leggen wat precies waar moet gebeuren, maar kaders te creëren waarmee ontwikkeling mogelijk is. Daarbij wordt gewerkt vanuit een breed

gedragen visie¹¹ waarin de ambities voor de Sportas onder woorden zijn gebracht.

Het Sportasproject heeft daarmee alle kenmerken van een grootstedelijk transformatieproject. Het is daarbij de kunst om de belangrijkste dragers in het gebied aan het project te verbinden. Dit zijn in de eerste plaats de sportorganisaties maar ook wetenschap, cultuur, bedrijvigheid en retail zullen een belangrijke rol spelen. Het gaat er om zo veel mogelijk van deze stakeholders¹² bij het proces te betrekken. Inhoudelijk spelen sport, cultuur en wetenschap een belangrijke rol. Deze activiteiten dienen ook een ruimtelijke vorm te vinden. Er is in de aanvang van het project zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande documenten¹³ om mogelijk haalbare potentiële acties uit te halen. De ambitie was niet om alles opnieuw te gaan doen. Gedurende het project is er voldoende ruimte om nieuwe initiatieven en ideeën te integreren.

Werken in projecten

De concrete uitwerking van de Sportas vindt plaats in projecten. Randvoorwaarde is dat de projecten goed op elkaar aan sluiten en dat in de projecten de visie (op steeds wisselende manieren) tot uitdrukking wordt gebracht. De basis voor de infrastructuur en de accommodaties is op de Sportas al aanwezig. Van daaruit wordt stap voor stap, volgens de vastgestelde uitgangspunten, het gebied verder ontwikkeld. Investeringsen kunnen gefaseerd plaatsvinden. Van belang is dat in elk deelproject de belangen van de sportverenigingen, het bedrijfsleven, de bewoners, bezoekers en de overheid aan elkaar worden gekoppeld.

Het is vanzelfsprekend dat het totale project vooral vanuit de inhoud, de sport, aangestuurd wordt. Maar de problemen in de uitvoering liggen vaak ergens anders, namelijk op het ruimtelijke vlak. Het succes van het project zal dus vooral bepaald worden door de wijze waarop de ruimtelijke uit-

voering en de inhoudelijke aansturing op elkaar aansluiten.

Alle projecten die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van de Sportas zijn opgenomen in de Strategische agenda. Het gaat hierbij zowel om programmatische als ruimtelijke ingrepen, om software en hardware. Elk project moet een eigenaar hebben. Dit kan in sommige gevallen de overheid zelf zijn, maar in veel gevallen gaat het om een ondernemer, een vereniging of een onderwijsinstelling. In plaats van het inzetten van grote hoeveelheden publiek geld, wordt gezocht naar al aanwezige geldstromen en financiering van derden om deze te bundelen met publieke geldstromen. Op deze manier wordt een zogenaamd multiplier effect behaald.

Fysieke projecten en programmering

In de Strategische agenda zijn zowel *permanente projecten*, *tijdelijke projecten* en *projecten die het gebied programmeren* opgenomen. De looptijd varieert van een paar maanden tot een aantal jaren. Bij de permanente projecten gaat het meestal om fysieke projecten. Dit zijn over het algemeen projecten met een langere looptijd. Een deel van de projecten is al in ontwikkeling. Al deze projecten moeten op hun manier de procedures van ontwerp, inspraak, financiering, realisatie en overdracht aan beheer doorlopen. Dit geldt zowel voor projecten die de overheid zelf uitvoert als voor projecten die door marktpartijen worden ingebracht. Bij deze projecten is het vooral belangrijk om continue voortgang te boeken. Wat snel kan, wordt snel aangepakt. Waar zorgvuldig gewerkt moet worden, wordt zorgvuldig gewerkt. Het succes van deze projecten bepaalt mede het beeld van de Sportas. De lijst van projecten is dynamisch: er komen er telkens bij en er vallen soms ook weer projecten af. Ook de prioritering van projecten kan in tijd veranderen.

¹¹ Zie paragraaf 2.2 Wat willen we met de Sportas?

¹² Zie bijlage 1 Netwerk Sportas, pagina 77

¹³ Bosplan 2012-2016 Het Amsterdamse Bos: een uniek stadsbos, november 2011 / AA Architecten, Nationaal Hockeystadion, Amstelveen / Concept Rapportage Olympisch Kwartier Zuid, een ontwikkelingsvisie voor IJbaanpad en omgeving, februari 2009, gemeente Amsterdam / projectbesluit Nieuwbouw Wagenerstadion Herinrichting Sportpark Amsterdamse Bos, juni 2011, gemeente Amsterdam / de Olympische SportAs ontwikkelingsplan, januari 2010, gemeente Amsterdam / nota van uitgangspunten bestemmingsplan Olympisch Stadion eo, 24 januari 2012, gemeente Amsterdam stadsdeel Zuid / Advies Sportraad Amsterdam Verkenning Sportplan 2013-2016 / Parkeren in Zuid nota parkeren 2011 / pijlers voor de ruimtelijke ontwikkeling van Amsterdam, op weg naar de structuurvisie, april 2009, gemeente Amsterdam / PlanAmsterdam nr 7, de Olympische Spelen van 2028, Dienst Ruimtelijke Ordening / concept stedenbouwkundig plan, een nieuw Stadionplein, november 2008, Stadsdeel Oud Zuid, Sportplan 2009-2012, gemeente Amsterdam DMO / Sportplan 2013-2016, gemeente Amsterdam, DMO.

Er wordt ook ingezet op tijdelijke projecten. Tijdelijke projecten en activiteiten zetten het gebied alvast op de kaart. Ze geven inzicht in wat er wel en niet mogelijk is. Het is een soort veilig experimenteren. In de Sportas worden de projecten ingezet om het gebied beter te leren kennen en om al op korte termijn het 'gevoel' van de Sportas over te kunnen brengen.

Het gaat er uiteindelijk niet om wat er is maar om wat er gebeurt. Daarbij speelt de programmering van de Sportas een sleutelrol. Sport speelt daar een bepalende rol in. De Sportas moet tenslotte uitgroeien tot dé plek in Amsterdam waar iedereen geweest wil zijn als het om sport gaat. Ook wetenschap en cultuur dragen daar sterk aan bij. Het gaat zowel om programma als om evenementen. Bij een programma kan het gaan om allerlei grote en kleine activiteiten die dagelijks en wekelijks in het gebied plaatsvinden, zoals hardlooproutes, bootcamp of de educatieve programma's van het Amsterdamse Bos. Bij evenementen gaat het om activiteiten die eenmalig (of met enige regelmaat) plaatsvinden en waar specifieke vergunningen voor nodig zijn. Zoals bijvoorbeeld het WK Roeien in 2014 en het EK Atletiek in 2016, maar ook de Copa Amsterdam en Mission Olympic die jaarlijks in het Olympisch Stadion worden georganiseerd.

Programmering start direct en loopt door over meerdere jaren. Continuïteit en herhaling zijn belangrijk voor een succesvolle programmering.

Organisatie

De Sportas is een complex project. Er zijn veel partijen bij betrokken. Het ligt op het grondgebied van twee gemeenten, Amsterdam en Amstelveen. Er zijn meerdere overheidsorganisaties bij betrokken, zowel lokaal als grootstedelijk. En er is een grote groep belanghebbenden, die al iets doet in de Sportas of iets wil met de Sportas. Een goede samenwerking tussen alle betrokken partijen is van cruciaal belang voor het project. Die samenwerking vindt op verschillende niveaus plaats. Daarbij moet helder zijn wie waarvoor verantwoordelijk is. Bovendien vraagt de nieuwe aanpak om een andere organisatie van het project. Een organisatie die heldere kaders stelt, maar vooral ook ruimte laat voor ontwikkelingen. Dit vraagt met name van de

overheid een andere opstelling. De overheid speelt een grote rol in het tot stand brengen en waarborgen van de condities die noodzakelijk zijn om initiatieven tot uitvoering te laten komen.

Kopgroep

De kopgroep is het inhoudelijke platform voor het proces. De Kopgroep inspireert, opent deuren en geeft richting aan het project op hoofdlijnen. De kopgroep bewaakt de visie van het project. De nadruk ligt op sport, cultuur en wetenschap. De kopgroep is samengesteld uit de belangrijkste betrokkenen bij de Sportas. De samenstelling is als volgt: Robert Geerlings (voorzitter Sportraad Amsterdam, voorzitter Kopgroep), Eric van der Burg (wethouder Sport, gemeente Amsterdam), Paul Slettenhaar (voorzitter Stadsdeel Zuid), John Levie (wethouder Sport, gemeente Amstelveen), Rene Smit (bestuursvoorzitter VU), Uri Coronel, Maurits Hendriks (technisch directeur NOC*NSF), Hans Lubberding (directeur Olympisch Stadion), Henk Stokhof (hoofd Sport, DMO).

Projectorganisatie

Het Projectbureau Sportas is formeel ondergebracht bij Stadsdeel Zuid. Dit is een kleine daadkrachtige organisatie, die er op is ingericht om partijen met ambities die binnen de visie passen te inspireren en ondersteunen. De samenstelling en uitvoering van de Strategische agenda is een belangrijke taak van het projectbureau. Het projectbureau ondersteunt waar mogelijk projecten en kan ook (beperkt) eigen projecten opstarten.

Het projectbureau overlegt regelmatig met een groter team waarin de belangrijkste partijen vertegenwoordigd zijn. Deze groep bestaat uit Stadsdeel Zuid (meerdere afdelingen), DMO-sport, Amsterdamse Bos (DMO), DRO, Gemeente Amstelveen (meerdere afdelingen), de Sportraad en de Stichting Sportas i.o. Elke partij draagt haar eigen kosten voor deelname. De projectgroep is een belangrijk platform: inhoud en uitvoering komen hier bij elkaar. Korte lijnen met de eigen organisatie zijn belangrijk om ervoor te zorgen dat het project in de eigen organisatie goed geborgd is. Daarbij moet oog zijn voor de dubbele pet van een aantal partijen door de verschillende ruimtelijke bevoegdheden die ze hebben.

Niet alleen inhoud en uitvoering zijn belangrijk, er moet ook aandacht voor beheer zijn. De insteek is om een project zo snel mogelijk af te ronden en over te dragen aan een beheerorganisatie. Het is dus van groot belang om de 'afnemers' van projecten in een zo vroeg mogelijk stadium te benoemen en te betrekken.

Stakeholders

Bij de gekozen benadering hoort dat iedereen die wat wil met de Sportas betrokken is of wordt. Het Projectbureau Sportas heeft een inventarisatie gemaakt van alle belanghebbenden¹⁴. Met hen wordt face-to-face of in netwerkbijeenkomsten gesproken over de Sportas. Dit overleg is vooral gericht op het opsporen van initiatieven en het gezamenlijk tot stand brengen daarvan. De belanghebbenden worden zo veel mogelijk aangezet om zelf initiatieven te nemen. Vanuit het project worden deze initiatieven waar mogelijk ondersteund of samengevoegd. Naast het initiëren en uitvoeren van projecten is het van groot belang ervoor te zorgen dat het verhaal van de Sportas een verhaal van alle betrokkenen wordt. Voor het succes van een project is een grote betrokkenheid van belanghebbenden belangrijk. Vergelijkbare sterk inhoudelijke projecten lopen vaak stuk op het ontbreken van voldoende draagvlak. Het opbouwen en onderhouden van draagvlak bij alle betrokkenen is daarom essentieel.

Stichting Sportas in oprichting

Een van de pijlers van het project is activatie van het gebied. Dat kan niet zonder een sterke programmering van het gebied. Om dit van de grond te krijgen is samenwerking gezocht met Stichting Promotie Olympisch Gebied Amsterdam (SPOGA). Sinds november 2008 werken publieke en private partijen samen in SPOGA met als doel alle activiteiten in het Olympisch Gebied te promoten, communiceren en faciliteren.

Afgesproken is het werkgebied van SPOGA te vergroten naar de hele Sportas en de stichting om te vormen tot de Stichting Sportas. In januari 2014 moet de nieuwe stichting staan. De programmering van de Sportas wordt ondergebracht in de nieuwe stichting.

In de transitiefase van SPOGA naar Stichting Sportas is Projectbureau Sportas de opdrachtgever.

Stadsdeel Zuid heeft financiële middelen beschikbaar gesteld voor de doorstart met als nadrukkelijk doel de Stichting 'zelfstandig' te maken. De Stichting voert resultaatgericht de opdrachten voor het projectbureau Sportas uit en zet deze middelen in om een zelfstandige Stichting te kunnen worden. Voor 2013 heeft het projectbureau samen met de Stichting Sportas i.o. een communicatieplan gemaakt.

De Stichting moet op langere termijn uitgroeien tot een koepelorganisatie voor de hele Sportas. De stichting Sportas ontwikkelt zich daarbij tot de organisatie die de regio voert en het overzicht heeft over evenementen en activiteiten in het gehele Sportas gebied. Door partnerships aan te gaan en waarden te creëren voor de bestaande en potentiële stakeholders in het gebied wordt de stichting Sportas het gezicht van de Sportas. Partners krijgen hier zichtbaarheid en deelname aan activiteiten voor terug

Het bestuur van SPOGA opereert nu als bestuur van de Stichting Sportas i.o. Daarbij is afgesproken dat zij verantwoordelijk is voor het juridisch werkgeverschap van eventuele werknemers en dat zij hun kennis en netwerk inzetten ten behoeve van de doelstellingen van de stichting. Voor wat betreft de uitvoering staan zij meer op afstand. De aansturing in deze opstartfase ligt bij het Projectbureau Sportas. Op termijn kan de stichting onafhankelijker werken. Dit hangt mede af van het succes van de Stichting om financiële partners en sponsors te werven.

Stichting Sportas gaat het gebied activeren door collectieve promotie, het organiseren, initiëren, verbinden en faciliteren van activiteiten en evenementen en door het binden en verbinden van en het opzetten van een actieve lobby naar initiatieven en instellingen. Op dit moment zijn er al tal van initiatieven van partijen in het gebied. Daar sluit de stichting zoveel mogelijk op aan.

De promotie en programmering (software) van het gebied werkt aanvullend en versterkend op de projecten van de stad, het stadsdeel, het Amsterdamse Bos en Amstelveen in het gebied (hardware).

¹⁴ Zie bijlage 1 Netwerk Sportas

Bestuurlijke inbedding

Stadsdeel Zuid heeft in het gebied de meeste bevoegdheden en is daarom de aangewezen plek om de uitvoering onder te brengen. De Sportas kent echter ook een belangrijk grootstedelijk belang. Daarom is ervoor gekozen om van het project een coalitie project tussen Stadsdeel Zuid en de centrale stad te maken. De wethouder/portefeuillehouders Sport van de Gemeente Amsterdam, Gemeente Amstelveen en van Stadsdeel Zuid zijn gezamenlijk bestuurlijk opdrachtgever. De ambtelijke opdrachtgevers zijn een directielid van Stadsdeel Zuid en het hoofd Sport van DMO. In de eerder genoemde Kopgroep vindt de inhoudelijke en bestuurlijke afstemming plaats met de andere partijen.

De bevoegdheden van de verschillende partijen, zowel publiek als privaat, blijven bij de partijen zelf. De partijen zijn zelf ook verantwoordelijk voor de besluitvorming. De Kopgroep moet er op kunnen rekenen dat toezeggingen die worden gedaan ook concreet aangepakt worden. Het gaat hier echter om een zware inspanningsverplichting, niet om een harde toezegging. Met name bij uitvoerende bevoegdheden zoals bestemmingsplannen en vergunningen kan niet vooraf worden toegezegd dat deze verleend worden.

De projecten in Sportas gaan niet alleen over Sport, maar hebben betrekking op meerdere portefeuilles zoals Stedelijke Ontwikkeling en Openbare Ruimte. Dit betekent dat er ook binnen de besturen een goede afstemming moet zijn.

In 2014 verandert het bestuurlijk stelsel. Het nieuwe stelsel staat geen coalitieprojecten meer toe. Dit heeft consequenties voor de organisatie van het opdrachtgeverschap van de Sportas. In de keuze waar dit te beleggen zal te allen tijde bekeken moeten worden naar wat de beste oplossing voor de Sportas zelf is. Op de korte termijn zullen bevoegdheden, beschikbare middelen om te investeren en continuïteit in het proces daar een bepalende factor in zijn.

2.4 Hoe vertellen we over de Sportas?

De communicatie van de Sportas moet altijd actief geformuleerd zijn. Er moet beweging in zitten. De nadruk ligt op sport, talent, ontmoeten en internationale uitstraling.

Dat is de belangrijkste boodschap in de communicatie over de Sportas. In alle communicatie-uitingen wordt gewerkt met thema's die deze boodschap ondersteunen. De thema's zijn: presteren, uitvinden, leren, ontwikkelen, trainen, groeien, treffen, springen, ervaren, voelen, vooruit zien, maken, vormen, excelleren, schitteren, uitblinken en afspreken.

Doelgroepen

De Sportas richt zich op iedereen. Iedereen is welkom op de Sportas. Het moet er voor iedereen prettig zijn om er te vertoeven. De communicatie van de Sportas richt zich dan ook op een brede groep. Er zijn echter enkele belangrijke doelgroepen te onderscheiden:

- **De bewoners en gebruikers:** zij worden voorzien van informatie over alle activiteiten en ontwikkelingen binnen de Sportas. Zij zijn het eerste visitekaartje/ambassadeur van het Sportas gebied en moeten dus 'fan' van de Sportas zijn en dat ook uitstralen. Dit zijn niet alleen de mensen uit de directe omgeving van de Sportas, maar juist ook mensen uit andere delen van de stad, van Amstelveen en ver daarbuiten;
- **Talenten:** de groep talentvolle jongeren tussen de 26 en de 36 vervult in de strategie een belangrijke rol. Het is de opzet deze groep aan de stad te verbinden. Talent is in het gebied in tal van verschillende gedaantes aanwezig;
- **Topsporters:** Topsporters zijn nu en in de toekomst belangrijke gebruikers van de Sportas omdat ze vooral ook een voorbeeldfunctie vervullen;

- **Sportteams uit binnen en buitenland:** een specifieke groep zijn de sport(teams) uit binnen en buitenland. De Sportas biedt hen tal van voorzieningen in een aantrekkelijke omgeving op een goed bereikbare plek;
- **Binnen- en buitenlandse bezoekers:** een Sportas die zich als gebied voor de sport ontwikkelt zoals de Westergasfabriek dat doet voor cultuur heeft zeker aantrekkingskracht op buitenlandse bezoekers. Het is van belang dat het toerisme aan Amsterdam zich breder over de metropool verspreidt. De Sportas kan daar samen met het Amsterdamse bos een belangrijke bijdrage aan leveren;
- **Decisionmakers:** dit zijn de betrokken politici, maar ook de bestuurders in de sport en eigenaren van accommodaties in het gebied. Ze kunnen directe en indirecte beslissingen nemen die van groot belang zijn voor de Sportas;
- **Ondernemers:** de mogelijkheden van de overheid om het gebied volledig te transformeren zijn financieel beperkt. De kracht van het project zit in het inspireren van ondernemers in het gebied en potentiële investeerders en ze daarbij te ondersteunen en faciliteren.

De externe communicatie richt zich in eerste instantie op de bewoners en gebruikers, talenten en topsporters, de interne communicatie op de decisionmakers. Voor de ondernemers binnen en buiten het gebied wordt een specifieke communicatie ontwikkeld. In de volgende fase zal de communicatie zich uitbreiden naar internationale bezoekers en talentvolle sporters.

De communicatie doorloopt daarbij de volgende stappen:

- Introductie / kennismaking Sportas
- Activeren
- Binden / community building

Middelen

De Stichting Sportas i.o. is verantwoordelijk voor de communicatie, marketing en activatie van de Sportas. Dit wordt gedaan door *promotie, evenementen* en *binden/binden van initiatieven*.

Er wordt op verschillende manieren¹⁵ gecommuniceerd: online, in print, fysiek met objecten en faciliteiten in openbare ruimte, door middel van activiteiten en evenementen en door te bouwen aan communities. Daarnaast wordt ingezet op het genereren van pers- en media-aandacht, zowel lokaal, als nationaal en internationaal.

Geprobeerd wordt zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande activiteiten die Sportas breed zijn. Deze worden omgedoopt als 'Sportas'-activiteit. Daarnaast wordt er samenwerking gezocht met initiatieven waar de Sportas zichtbaar gemaakt kan worden.

Communities spelen een belangrijke rol in het informeren en activeren van betrokkenen bij de Sportas. Met evenementen kan op een sterke manier de boodschap van de Sportas onder de aandacht gebracht worden en de verbinding gelegd worden met het gehele gebied.

¹⁵ Zie voor een verdere uitwerking Project 15 – Programmering en communicatie op pagina 56

3 Scoren op de Sportas

De Sportas heeft in 2012 een nieuwe start gemaakt. In 2013 worden de eerste concrete resultaten zichtbaar.

In juli 2013 zijn bij elke belangrijke toegang tot de Sportas billboards geplaatst zodat alle passanten op de Amstelveenseweg zich meteen bewust worden van de Sportas. De inhoud op de billboards wisselt. Het wordt duidelijk wat er op de Sportas te beleven valt. Later dit jaar komt er ook bewegwijzering op de gehele Sportas. We brengen extra verlichting aan zodat met licht de verschillende delen van de Sportas worden geaccentueerd. Op belangrijke delen van de route realiseren we in 2013 'free Wi-Fi'. Er zijn allerlei mogelijkheden om met apps van de Sportas gebruik te maken.

De ontmoetingsfunctie die bij het sporten hoort wordt ondersteund door verschillende ontmoetingsplekken (eerst op tijdelijke basis) te creëren: denk aan een centraal gelegen Café des Sports op de kop van de Bosbaan en een café – fruit bar – health store annex sportwinkel (pop up) op het Jachthaventerrein. Er komt een stiltestrand aan de Nieuwe Meer waar sporters en bezoekers op adem kunnen komen en ontspannen. Dit wordt ondersteund door een kleine kiosk of bar van waaruit het strand beheerd wordt.

Bestaande ontmoetingsplekken worden gestimuleerd om zich bij dit netwerk aan te sluiten: denk aan Pinoké, de Manege Nieuw Amstelland, Zuiver, het Frans Otten Stadion, Medico Vision, Café 1890, Delicieux, de kantine van Sporthallen Zuid en anderen.

Bedrijven op de Sportas worden uitgenodigd om in 2013 plekken die tot nu toe niet toe-

gankelijk waren, te adopteren. Medico Vision adopteert de openbare ruimte achter het Olympisch Stadion en gebruikt de door het stadsdeel geplaatste sporttoestellen voor een speciaal trainingsparcours. Manege Nieuw Amstelland adopteert de openbare ruimte tussen Bosbaan en Kalfjeslaan. Dit zet andere bedrijven er weer toe aan om ook mee te gaan doen. Zo geven ook Zuiver Amsterdam, partijen in het Jachthavengebied en DLA Piper aan te willen investeren in hun omgeving.

Het gehele jachthaventerrein wordt van nieuwe verharding voorzien. De koppen aan de Nieuwe Meer zijn weer veilig en voor publiek toegankelijk, het meubilair is vernieuwd. Dit doen we samen met de ondernemers. Op enkele leegstaande terreintjes worden pop up stores geopend om meer publiek in het gebied te brengen.

Leegstaande kantoren aan het IJsbaanpad worden opgevuld met aan sport gerelateerde bedrijven zoals Bootcamp. We starten met het organiseren van short stay-faciliteiten over de gehele Sportas. Sportteams uit binnen- en buitenland worden uitgenodigd om tijdelijk op de Sportas te verblijven.

Het NISSI (Netherlands Institute for Sport Sciences and Innovation) opent in 2013 in het Olympisch Stadion zijn hoofdkantoor. Op de Kop van de Bosbaan wordt in 2013 gestart met de uitbreiding van het Olympisch Trainingscentrum van de Koninklijke Nederlandse Roeibond.

Het Amsterdamse Bos en de Sportas werken nauw samen. Zo wordt de fietsverbinding tussen de Kop van de Bosbaan en de hockeyvelden verbeterd zodat alle kinderen

(en verder iedereen) vanuit de stad veilig naar het hockey en naar de manege kunnen fietsen. We gaan de Museumtramlijn bij het vervoer van mensen over de Sportas betrekken. Mogelijk door een tramstel als "Sporttram" in te richten.

Kleinere sportclubs zijn welkom op de Sportas. Ook nieuwe vormen van sport kunnen worden uitgetest. Hier ontstaan groeiende en florerende sportclubs omdat ze in hun omgeving geïntegreerd worden en bijvoorbeeld clinics kunnen verzorgen voor bedrijven uit de metropool Amsterdam. Nieuwe sportclubs vestigen zich bij voorkeur in een architectonisch icoon. Elke sportclub heeft een openbaar aan de Sportas gelegen gedeelte.

In 2013 is een creatieve en inspirerende huisstijl ontwikkeld voor de Sportas. Evenementen worden bij een veel grotere doelgroep onder de aandacht gebracht en dragen er toe bij dat die evenementen op een veel moderne manier beleefd kunnen worden. De letters van I AMSTERDAM krijgen deze zomer weer hun tijdelijke plek op de kop van de Bosbaan.

3.1 Waar werken we aan met de Sportas?

In 2012 is een overzicht gemaakt van alle tot dan toe geïnventariseerde projecten in het Sportasgebied. Het totaal kwam uit op 42 projecten. Al deze projecten zijn getoetst aan de criteria die zijn afgeleid uit de voor de Sportas belangrijkste thema's: sport, plek voor ontmoeting, beleving en internationale uitstraling. Vervolgens is gekeken naar de haalbaarheid van de projecten.

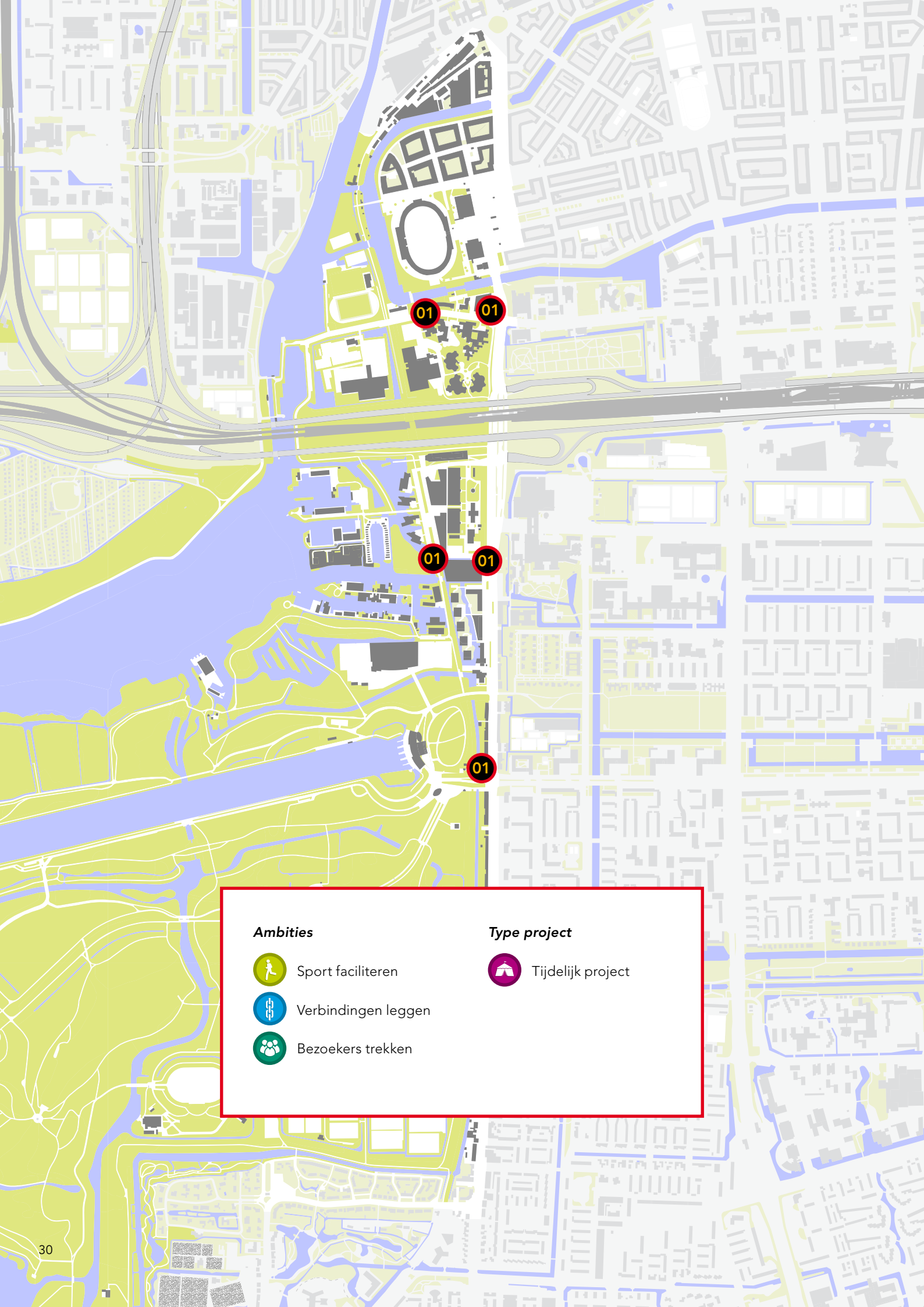
Er is een selectie gemaakt van de projecten die voldoen aan de Sportas criteria en dus bijdragen aan het verwezenlijken van de visie en die op korte tot relatief korte termijn uitgevoerd kunnen worden en waarvoor geld beschikbaar gesteld kan worden. Daarmee is van start gegaan in 2013.

Dit hoofdstuk beschrijft al deze projecten en vormt daarmee het hart van het stuk. Het geeft zo concreet mogelijk een overzicht van alle projecten. In het kort wordt omschreven wat het project inhoudt, wie er bij betrokken is, waar het ligt, wat de laatste stand van zaken en wanneer het project (naar verwachting) wordt afgerond. Per project wordt aan de hand van de criteria aangeduid welke bijdrage het levert aan de Sportas. Verder wordt aangegeven of het een permanent project, een tijdelijk project of programmering betreft.

Niet alleen de projecten van Stadsdeel Zuid worden beschreven, ook de projecten die in opdracht van het Amsterdamse Bos en particuliere initiatiefnemers zijn uitgevoerd of in gang gezet. Dit benadrukt de manier van werken aan de Sportas: er is niet één opdrachtgever die bepaalt, maar er zijn meerdere partijen die invulling geven aan de Sportas.

Een groot deel van de projecten kan daadwerkelijk al in 2013 afgerond worden (of is al afgerond). Een deel zal niet afgerond worden in 2013. Dit zijn vaak permanente projecten met een lange doorlooptijd. Ook voor de programmering geldt dat deze niet stopt na 2013, maar juist doorloopt. Juist die continuïteit is van groot belang voor een project als de Sportas.

De opsomming van projecten is niet uitputtend. Door met meer partijen samen te gaan werken en door met veel meer mensen te gaan praten kunnen er nog veel meer projecten bij komen.

Ambities

Sport faciliteren

Verbindingen leggen

Bezoekers trekken

Type project

Tijdelijk project

01 Plaatsen van billboards

Het project

Het plaatsen van 6 billboards (4 dubbelzijdig en 2 enkelzijdig) aan de Amstelveenseweg om de passanten attent te maken op het bestaan van de Sportas. Stichting Sportas heeft voor deze afbeeldingen in samenwerking met CO3 grafische ontwerpers een strategie ontwikkeld. Het is een tijdelijk project. De looptijd is maximaal 5 jaar.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Het Projectbureau Sportas is opdrachtgever. Het project wordt uitgevoerd door CO3 grafische ontwerpers (vormgeving) en Getbannered (productie billboards). Daarnaast zijn vanuit Stadsdeel Zuid Communicatie, Beheer Openbare Ruimte en de wijkmanagers betrokken.

Planning

De billboards zijn volgens planning begin juli geplaatst. In 2013 vindt er nog één wissel van de doeken en daarmee uitingen plaats, in 2014 worden de doeken drie keer vervangen.

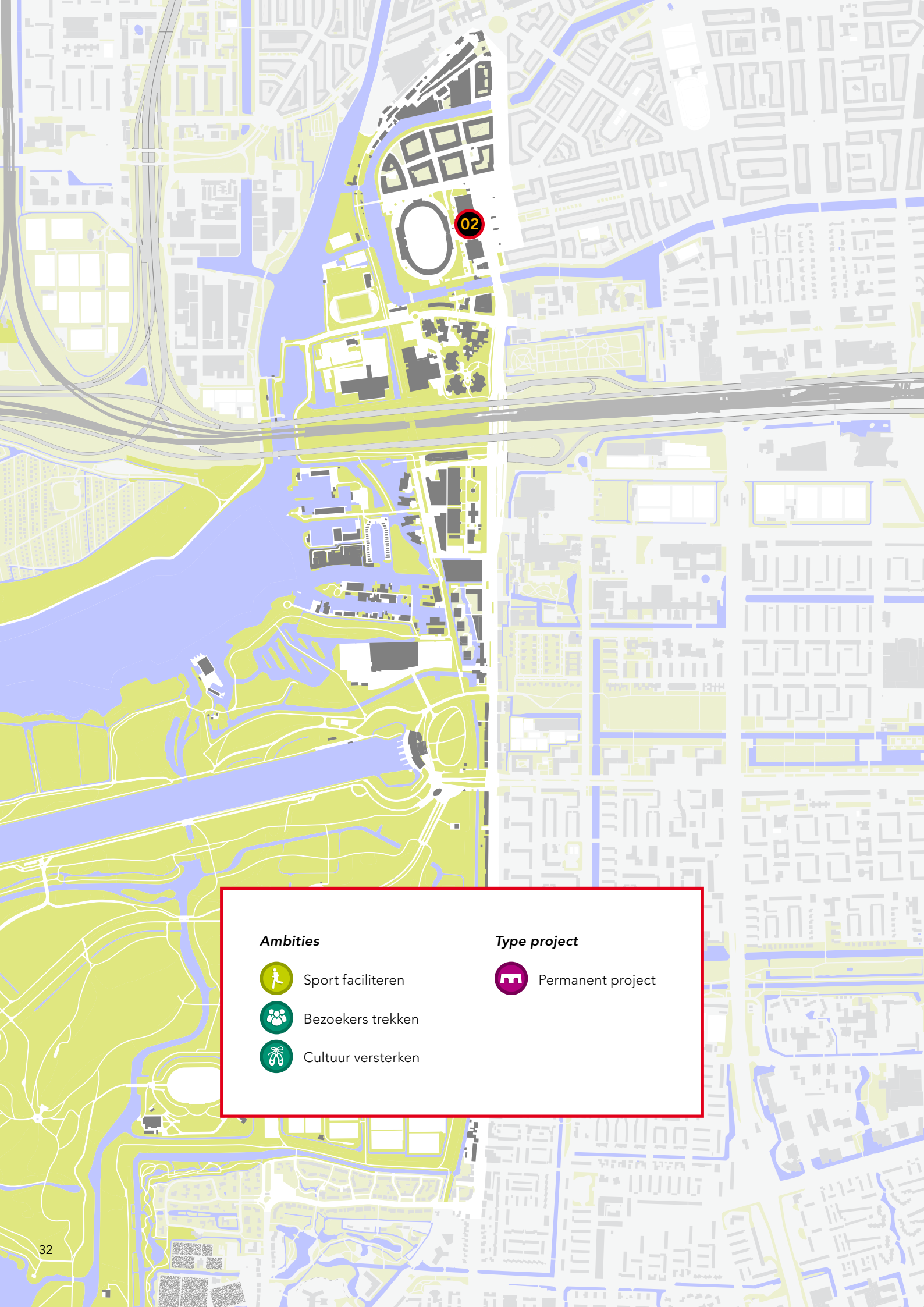
Financiën

De billboards worden gefinancierd vanuit 'Prioriteit sportieve openbare ruimte' van Stadsdeel Zuid. De totale kosten (inclusief vormgeving en 4 wissels) zijn geraamd op ca € 15.000,-.

Bijdrage aan Sportas

Met de billboards krijgt de Sportas een gezicht naar buiten toe. Het legt verbindingen tussen de verschillende onderdelen van de Sportas. Het laat de mogelijkheden van het gebied zien en draagt daarmee bij aan het trekken van (nieuwe) bezoekers en zet aan tot meer sporten.

02

Ambities

Sport faciliteren

Bezoekers trekken

Cultuur versterken

Type project

Permanent project

02 Aanduiding monumentale objecten en plaatsen van historische foto's

Het project

Naast de billboards wordt in 2013 met een extra project gestart. In de Sportas, met name rond het Olympisch Stadion, worden op of bij monumentale objecten, zoals bomen en beelden, informatieborden geplaatst, zowel in het Nederlands als Engels. Daarnaast wordt onderzocht of er rond het Olympisch Stadion panorama's geplaatst kunnen worden van hoe de wijk er in 1928 uit zag. Vooralsnog wordt uitgegaan van 10 locaties. Het is een permanent project.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Projectbureau Sportas is opdrachtgever. CO3 grafische ontwerpers zal de vormgeving voor zijn rekening nemen. Vanuit Stadsdeel Zuid worden de wijkmanager en de afdeling Communicatie betrokken. Verder zal samengewerkt worden met het Olympisch Stadion.

Planning

Het project wordt nu uitgewerkt en voorbereid. Volgens planning wordt het in 2013 uitgevoerd.

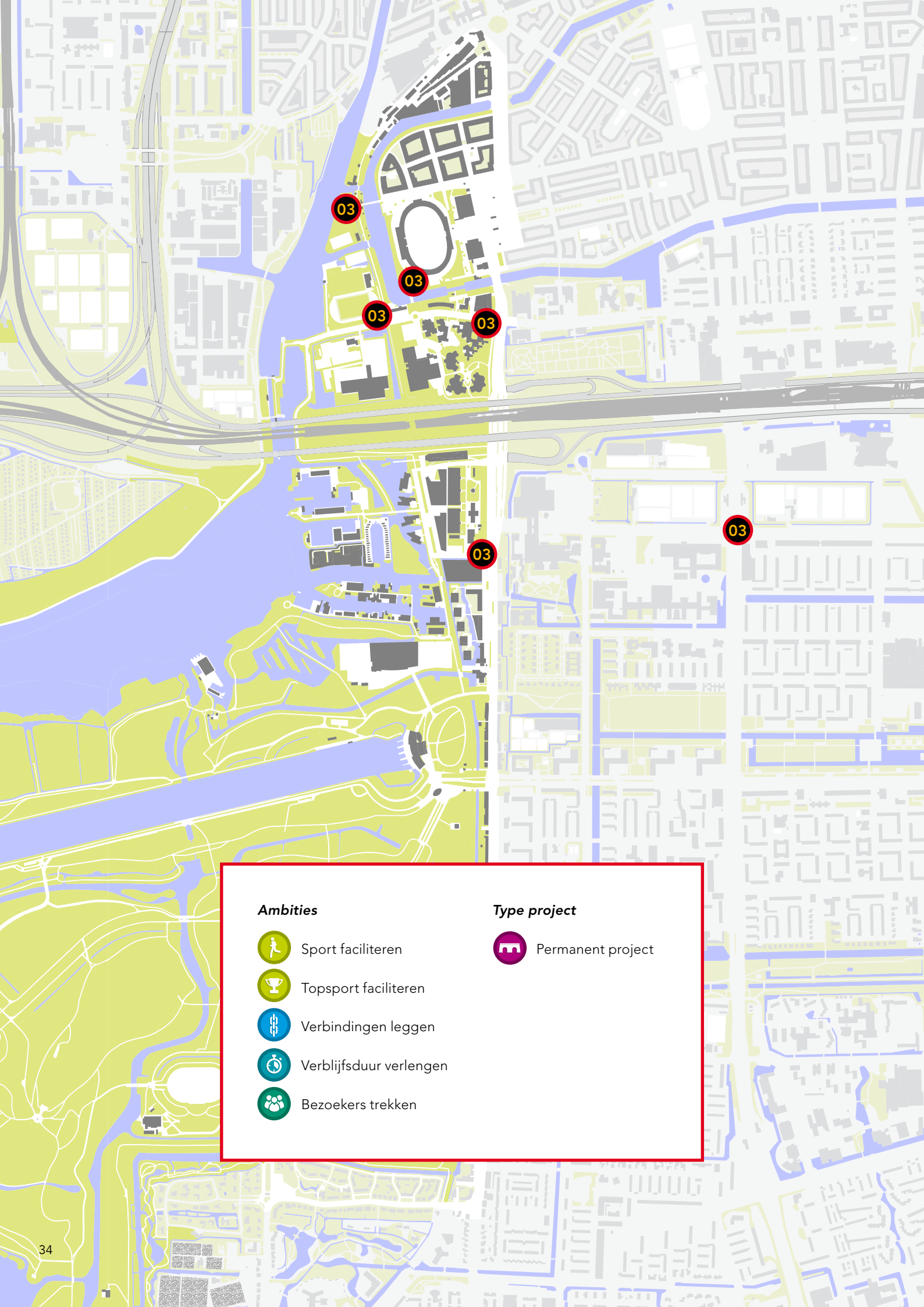
Financiën

Dit project wordt gefinancierd vanuit restant van het budget voor de billboards (in totaal € 30.000,-). De totale kosten worden geraamd op € 12.000,-.

Bijdrage aan Sportas

Het project draagt bij aan de internationale uitstraling van het gebied. Het zal bezoekers trekken en de cultuur versterken. Daarnaast geven de historische foto's een beeld van de belangrijke sportieve geschiedenis van het gebied en versterkt het daarmee het sportprofiel van het gebied.

Ambities

- Sport faciliteren
- Topsport faciliteren
- Verbindingen leggen
- Verblijfsduur verlengen
- Bezoekers trekken

Type project

- Permanent project

03 Bewegwijzering sportfaciliteiten

Het project

In samenwerking met de Zuidas wordt in 2013 wandel- en fietsbewegwijzering geplaatst. Dit zijn de zwart-gouden borden die overal in de stad te vinden zijn. De 10 borden komen in het gebied van het Olympisch Stadion en het Jachthavengebied tot aan de ingang van het Amsterdamse Bos te staan. Vooralsnog valt het Amsterdamse Bos er dus buiten. De Zuidas zelf plaatst nog eens 50 borden. Op deze borden zal de Sportas worden opgenomen. Met de borden moet de Sportas en de sportlocaties binnen de Sportas zelf beter vindbaar worden voor voetgangers en fietsers. Het gaat om een permanente voorziening.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Stadsdeel Zuid is opdrachtgever. Het stadsdeel werkt nauw samen met de Zuidas. Daarnaast zijn de Nationale Bewegwijzeringsdienst, Dienst Infrastructuur, Verkeer en Vervoer, stadsdeel regisseur Zuid en het Projectbureau Sportas

betrokken. Het Olympisch Stadion, Frans Otten Stadion en de Sporthallen Zuid is om advies gevraagd.

Planning

De plaatsing van borden staat gepland voor eind 2013.

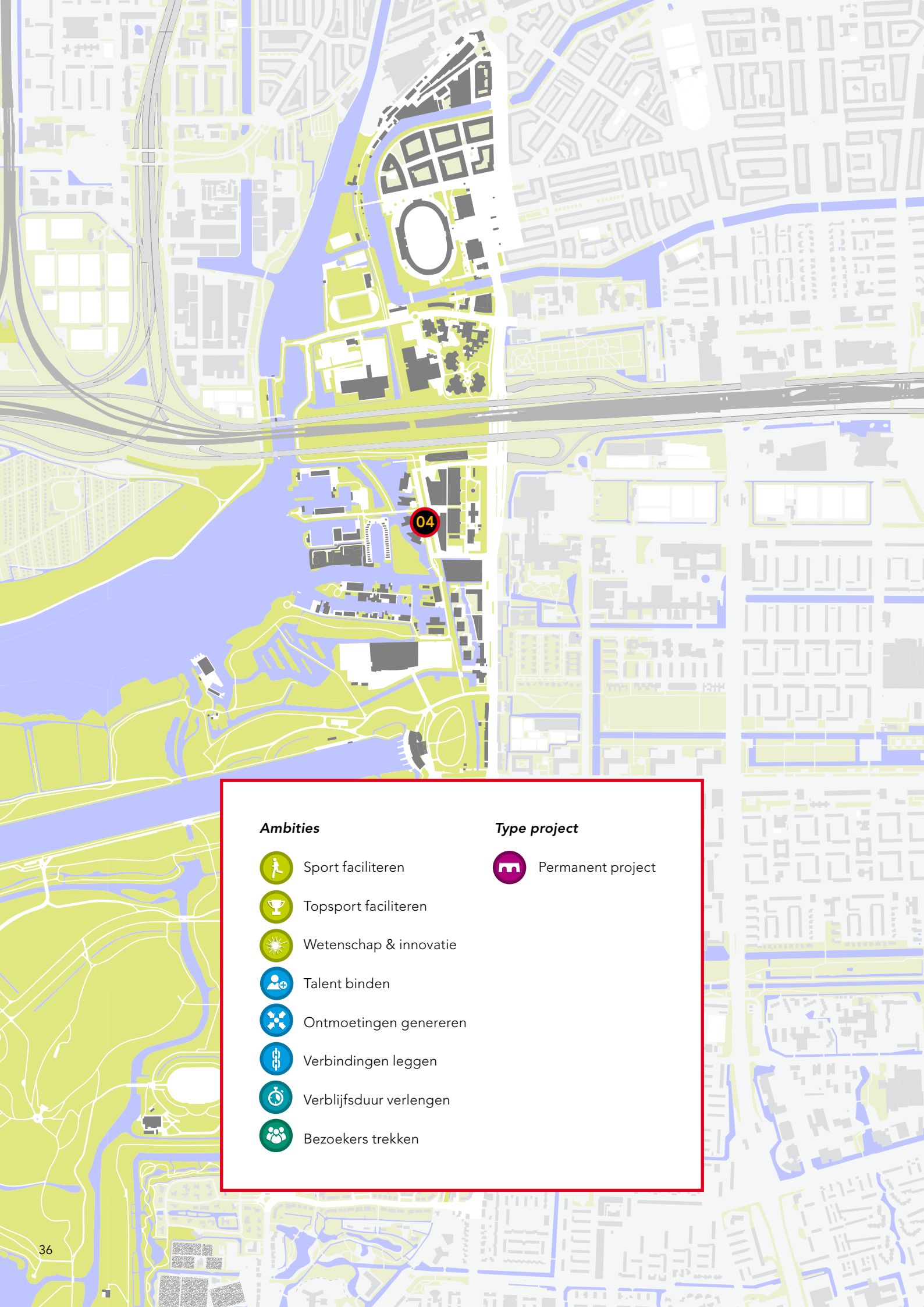
Financiën

De kosten voor de bewegwijzering zijn geraamd op € 24.000,-. De dekking komt vanuit Prioriteit sportieve openbare ruimte.

Bijdrage aan Sportas

De bordjes helpen bij het vinden van het gebied en de verschillende (top)sportlocaties en daarmee faciliteren ze de (top)sport in het gebied. Ze leggen letterlijk verbindingen met en in het gebied en trekken daarmee ook (nieuwe) bezoekers naar het gebied. Zien dat er meerdere bestemmingen in het gebied zijn, kan bijdragen aan het verlengen van de verblijfsduur in het gebied.

Ambities

- Sport faciliteren
- Topsport faciliteren
- Wetenschap & innovatie
- Talent binden
- Ontmoetingen genereren
- Verbindingen leggen
- Verblijfsduur verlengen
- Bezoekers trekken

Type project

- Permanent project

04 Free Wi-Fi en verlichting

Het project

De openbare ruimte kan bij uitstek een verbindend element zijn binnen de Sportas en bijdragen aan het versterken van de identiteit van de Sportas. Enerzijds wordt ingezet op het verbeteren van de veiligheid en bruikbaarheid van de openbare ruimte en anderzijds op het uitnodigen tot ontmoeten, bewegen en sporten. Door op termijn een interactieve en 'smart' laag toe te voegen aan de openbare ruimte wordt de beleving van het Sportas gebied vergroot.

Free Wi-Fi en verlichting vormen onderdeel van deze ambitie. Op korte termijn wordt een aantal concrete ingrepen gedaan. Gratis 'Sportas Free Wi-Fi' wordt op strategische plekken in de zone tussen Olympisch Stadion en de ingang van het Amsterdamse Bos beschikbaar gesteld en extra accentverlichting wordt op strategische plekken in de zone tussen Sporthallen Zuid en Ingang Amsterdamse Bos geplaatst. Dit zijn permanente voorzieningen. Mogelijk kan in het kader van dit project gezocht worden naar een tijdelijke oplossing voor de verlichting van de onderdoorgang onder de A10 (fietspad en Museumtramlijn).

Onderzocht wordt of Wi-Fi en de verlichting gecombineerd kunnen worden met de tijdelijke sportvoorzieningen en bootcampfaciliteiten (project 05). De ambitie is om voor de realisatie van een interactieve 'smart' laag een ontwikkelings-traject op te starten, waarin samen met partners in een 'open sport lab' geïnvesteerd wordt in sport, openbare ruimte, talent, innovatie en techniek.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Projectbureau Sportas is opdrachtgever. CUBE-architecten is opdrachtnemer. Er wordt samen-gewerkt met Citywireless en Philips. Daarnaast wordt gesproken met Alliander en Amsterdam Smart City en met partijen uit het gebied zelf.

Planning

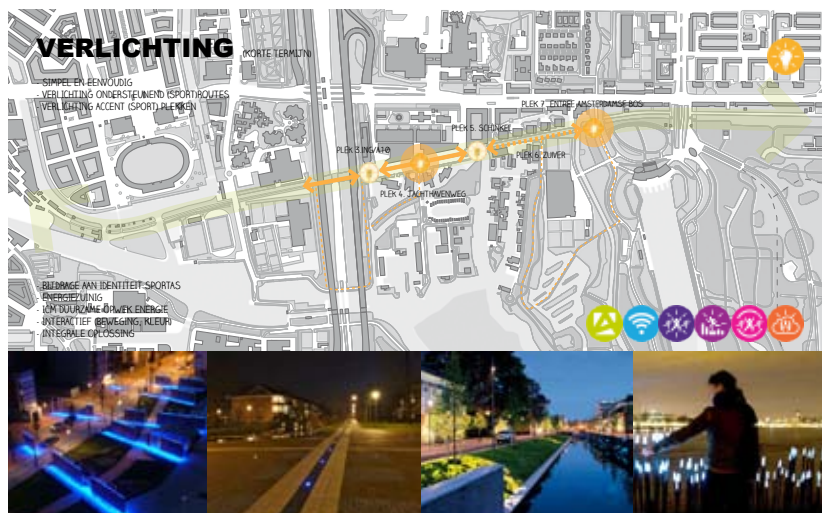
Op dit moment worden concrete voorstellen geïnventariseerd en uitgewerkt. Free Wi-Fi kan dit jaar nog worden aangeboden op een paar strategische locaties. Dat geldt ook voor de verlichting.

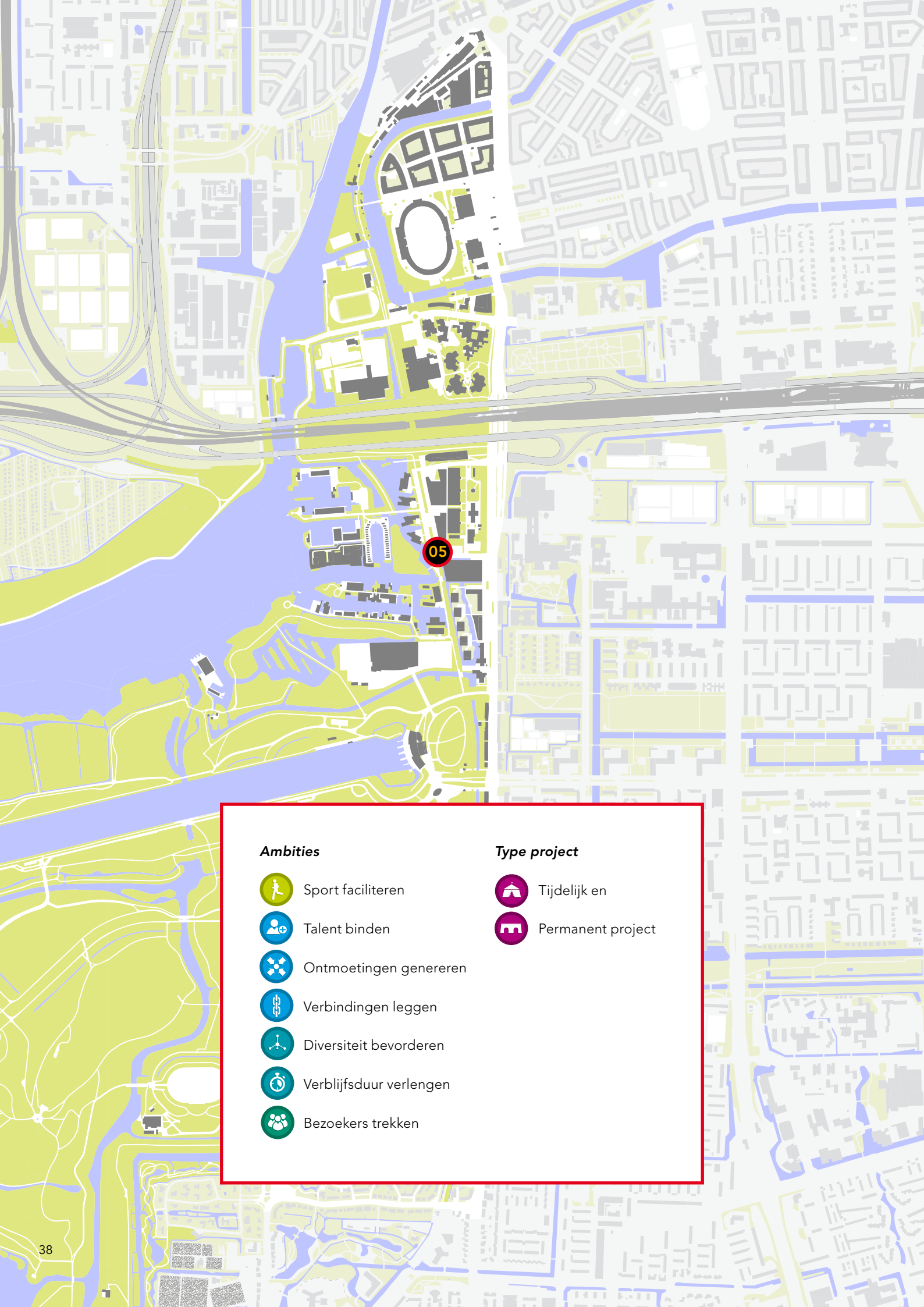
Financiën

Voor de free Wi-Fi en verlichting is € 30.000,- opgenomen in de Prioriteit sportieve openbare ruimte van Stadsdeel Zuid.

Bijdrage aan Sportas

De Wi-Fi en verlichting leggen letterlijk verbindingen binnen het gebied. De route wordt veiliger en daarmee aantrekkelijker als route voor sporters. De Sportas wordt meer een plek van bestemming in plaats van een doorgangsroute: dat trekt mensen, ze zullen er langer verblijven en er is meer kans dat ze elkaar ontmoeten. Het 'open sport lab' geeft ruimte aan innovatie en talent.

05

Ambities

- Sport faciliteren
- Talent binden
- Ontmoetingen genereren
- Verbindingen leggen
- Diversiteit bevorderen
- Verblijfsduur verlengen
- Bezoekers trekken

Type project

- Tijdelijk en
- Permanent project

05 Sportvoorzieningen en bootcampfaciliteiten

Het project

Ook het creëren van sportvoorzieningen in de openbare ruimte vormt een onderdeel van de ambities voor de openbare ruimte. In de zone tussen de A10 en het begin van het Amsterdamse Bos, waarschijnlijk op of rond de Jachthavenweg, worden elementen gerealiseerd die uitnodigen tot bewegen en/of de activiteiten van bootcamp ondersteunen. Deze elementen zijn voor iedereen toegankelijk. Op termijn kunnen ze ingezet worden als onderdeel van een parcours. Onderzocht wordt of de voorzieningen te combineren zijn met de free Wi-Fi en de verlichting (project 04). De voorzieningen zijn voor een deel tijdelijk en voor een deel permanent. De ambitie is ook hier om samen met partners in een 'open sport lab' te werken aan het samenbrengen van sport, openbare ruimte, talent, innovatie en techniek. Tot slot zijn er met 'Join the pipe' gesprekken geweest over realisatie van openbare watertap-punten in het gebied.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Projectbureau Sportas is opdrachtgever. CUBE-architecten is opdrachtnemer. Verder is Velopa Omniplay, producent van sport- en speelplekken in de openbare ruimte betrokken. The Bootcamp Club en Medico Vision denken mee.

Planning

Op dit moment worden concrete voorstellen geïnventariseerd. Uitwerking kan snel daarna opgepakt worden. Ingezet wordt op start realisatie in 2013.

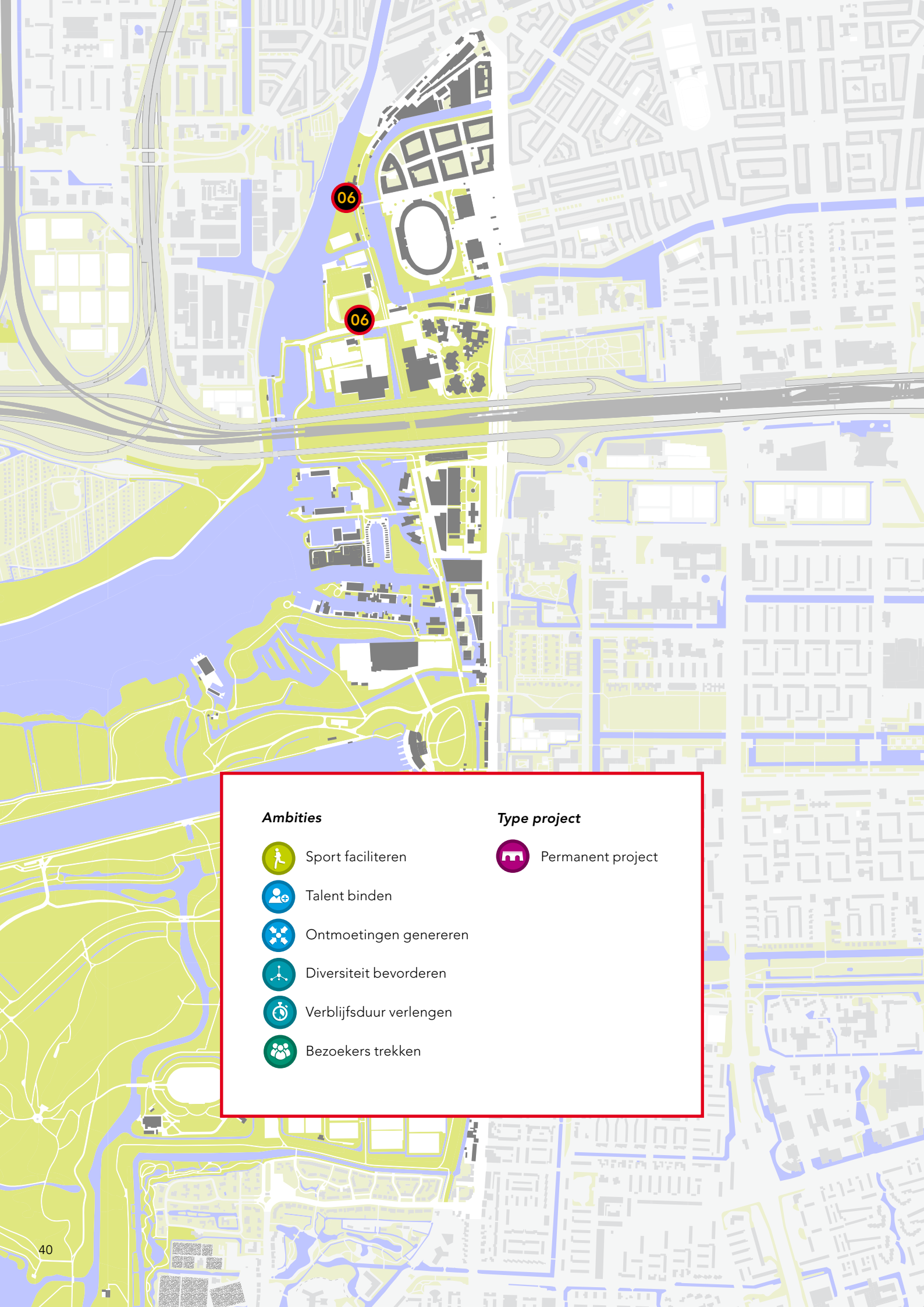
Financiën

Voor de sportvoorzieningen en bootcamp faciliteiten is € 50.000,- opgenomen in de Prioriteit sportieve openbare ruimte van Stadsdeel Zuid.

Bijdrage aan Sportas

De sportvoorzieningen en faciliteiten voor bootcamp voegen letterlijk sport toe aan de Sportas. Ze trekken (nieuwe) sporters naar de Sportas, houden ze daar en bieden ze de gelegenheid samen te sporten. De sportvoorzieningen markeren de route van de Sportas en leggen daarmee letterlijk een verbinding van het Olympisch Stadion naar het Amsterdamse Bos. Het aanbieden van water bevordert de gezondheid.

Ambities

- Sport faciliteren
- Talent binden
- Ontmoetingen genereren
- Diversiteit bevorderen
- Verblijfsduur verlengen
- Bezoekers trekken

Type project

- Permanent project

06 Plaatsen sporttoestellen in de openbare ruimte

Het project

Op verzoek van Medico Vision zijn in samenspraak met de wijkmanager twee sporttoestellen op de Schinkeleilanden geplaatst. De toestellen maken onderdeel uit van een outdoorparcours. De voorzieningen staan in de openbare ruimte en zijn voor iedereen vrij toegankelijk. Eén toestel staat op het Parkeiland, de ander staat op de kruising van het IJsbaanpad met het Piet Kranenberg-fietspad. Het gaat om een permanente voorziening.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Stadsdeel Zuid is opdrachtgever. De plaatsing is afgestemd met Medico Vision als initiatiefnemer en de wijkmanager van Stadsdeel Zuid.

Planning

De toestellen zijn geplaatst.

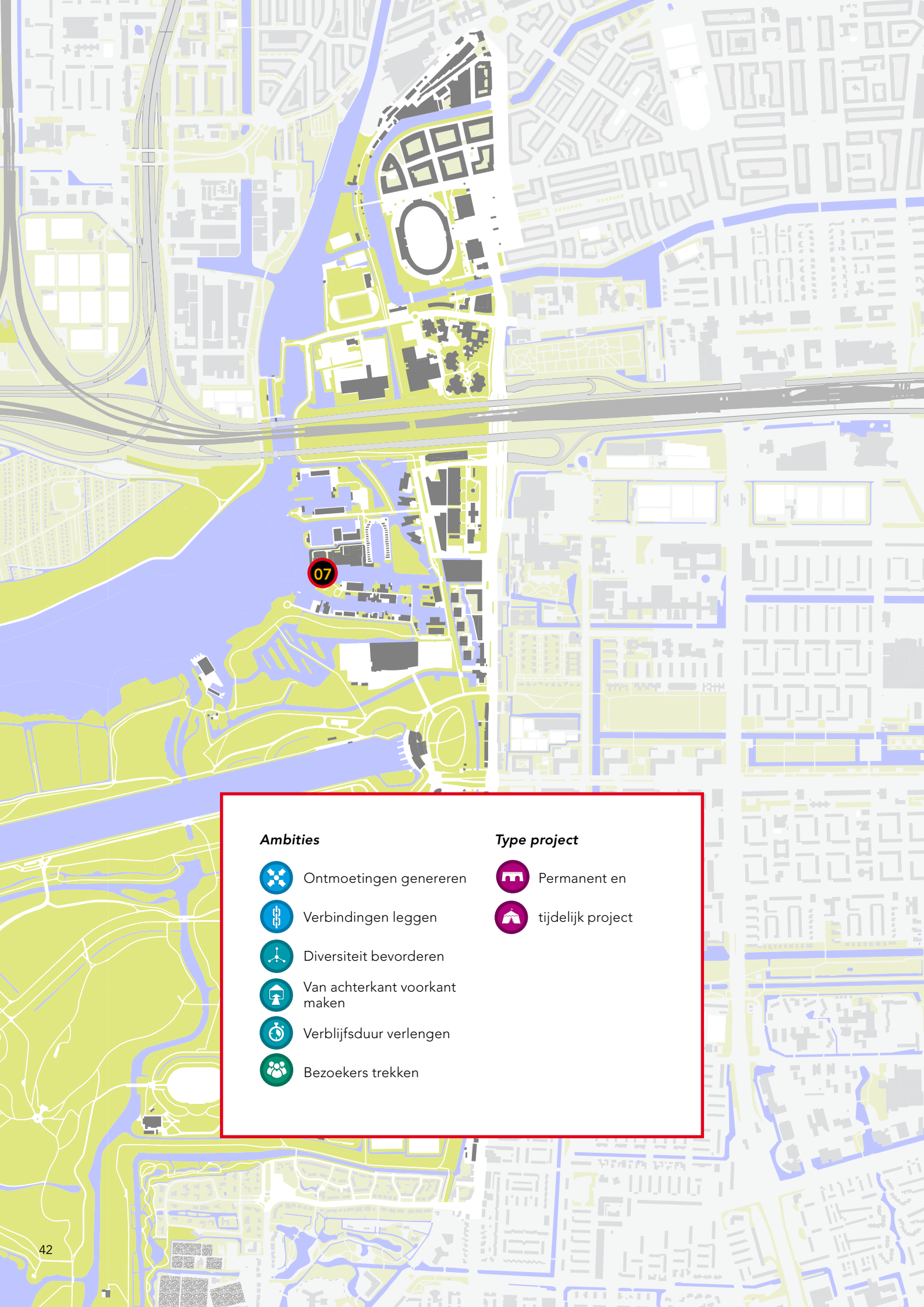
Financiën

De sporttoestellen zijn betaald uit de reguliere middelen van Beheer Openbare Ruimte. In totaal is hier € 30.000,- voor gereserveerd.

Bijdrage aan Sportas

De toestellen dragen bij aan de sportieve uitstraling van Sportas. Ze stimuleren sport en bewegen in het gebied. Ze hebben een aantrekkingskracht op specifieke en mogelijk nieuwe doelgroepen, houden sporters langer in het gebied en brengen sporters bij elkaar.

Ambities

- Ontmoetingen genereren
- Verbindingen leggen
- Diversiteit bevorderen
- Van achterkant voorkant maken
- Verblijfsduur verlengen
- Bezoekers trekken

Type project

- Permanent en
- tijdelijk project

07 Aanpak Jachthavengebied

Het project

Het Jachthavengebied ligt op een prachtige plek op de Sportas. Hier gaat 's avonds de zon onder boven het water van de Nieuwe Meer. Het is nu nog een rommelig geheel en niet goed toegankelijk. Het gebied wordt opgeknapt, de koppen van de Nieuwe Meer worden opnieuw ingericht en toegankelijk gemaakt en er wordt een tijdelijk programma in de vorm van een koffiebar aan het gebied toegevoegd. De aanpak van de openbare ruimte is permanent, de koffiebar is een tijdelijke voorziening.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Projectbureau Sportas is de opdrachtgever. Beheer Openbare Ruimte neemt de het opknappen en de herinrichting van de openbare ruimte voor zijn rekening. Projectbureau Sportas is verantwoordelijk voor de tijdelijke programmering en werkt daarbij zoveel mogelijk samen met ondernemers en bewoners uit het gebied.

Planning

Het opknappen van het gebied vindt dit jaar al plaats. Het plan voor de tijdelijke koffie-bar wordt nu uitgewerkt.

Financiën

Beheer Openbare Ruimte heeft € 20.000,- gereserveerd voor de herinrichting van de openbare ruimte.

Bijdrage aan Sportas

Door het opknappen van het gebied en het toevoegen van programmering wordt het gebied meer toegankelijk vanaf de Sportas. Er ontstaat een nieuwe ontmoetingsplek in het gebied. Nieuwe functies op deze plek trekken nieuwe bezoekers en bevorderen de diversiteit. Het geeft mensen ook een reden langer te blijven, ze zijn niet langer passanten van het gebied.

08 Data inventariseren

Het project

Dit project geeft een zo compleet mogelijk overzicht van alle relevante bestaande informatie met betrekking tot de Sportas. Het is belangrijk om die informatie uniform en bruikbaar in kaart te brengen. Zowel bij de gemeente Amstelveen, het Amsterdamse Bos, de centrale stad als Stadsdeel Zuid is veel kennis te verzamelen. Door het bijeen brengen van de bestaande informatie, worden de gaten voor nog te verkrijgen informatie zichtbaar. De informatie helpt bij het maken van een goede ruimtelijke uitwerking van de visie, bij het uitvoeren van projecten in de Sportas en bij de communicatie over de Sportas. Voor de communicatie zal gebruik worden gemaakt van het reeds bestaande portaal maps.amsterdam.nl.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Projectbureau Sportas is de opdrachtgever. Dienst Ruimtelijke Ordening is opdrachtnemer. Voor het verzamelen van de informatie wordt samengewerkt met Stadsdeel Zuid, het Amsterdamse Bos, Amstelveen, DMO Sport en O+S.

Planning

De data-inventarisatie is reeds gestart en wordt naar verwachting in oktober 2013 opgeleverd.

Financiën

De kosten zijn geraamd op ca € 12.500,-. De dekking komt uit de begroting van de Fysiek Domein.

Bijdrage aan Sportas

De inventarisatie legt verbindingen tussen voor de verdere ontwikkeling van de Sportas relevante aspecten.

Ambities

Verbindingen leggen

Type project

Permanent project

09 Sporters Short Stay

Het project

De Sportas biedt grote mogelijkheden voor sportteams, trainers en coaches en sportwetenschappers om kortere of langere tijd in het gebied te verblijven. Veel sportteams zijn immers op zoek naar locaties voor een trainingskamp voorafgaand aan een toernooi. Dit kan een belangrijke aanvulling zijn op het gebruik van de voorzieningen op de Sportas. In overleg met Stenden Universiteit en Nationaal Bureau voor Toerisme wordt een scan uitgevoerd waarin de potentie voor shortstay-faciliteiten voor sporters op de Sportas wordt onderbouwd. Daarnaast wordt een besluitvormingskader voorgesteld waaraan hotelfaciliteiten moeten voldoen om tot sporthotel te worden gerekend. In diverse gesprekken met partijen die werken met (top)sporters blijkt tevens dat er veel vraag is naar lowbudget verblijfplaatsen. Dit project dient ook om het gat wat betreft lowbudget accommodaties op te vullen. Het uiteindelijke doel is om zowel nationale- als internationale sporters/sportploegen een verblijfplaats in de Sportas te kunnen aanbieden.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Opdrachtgever is Projectbureau Sportas.

Opdrachtnemer is Stenden Universiteit Leeuwarden.

Planning

Het onderzoek is al gestart. Afronding is volgens planning eind 2013.

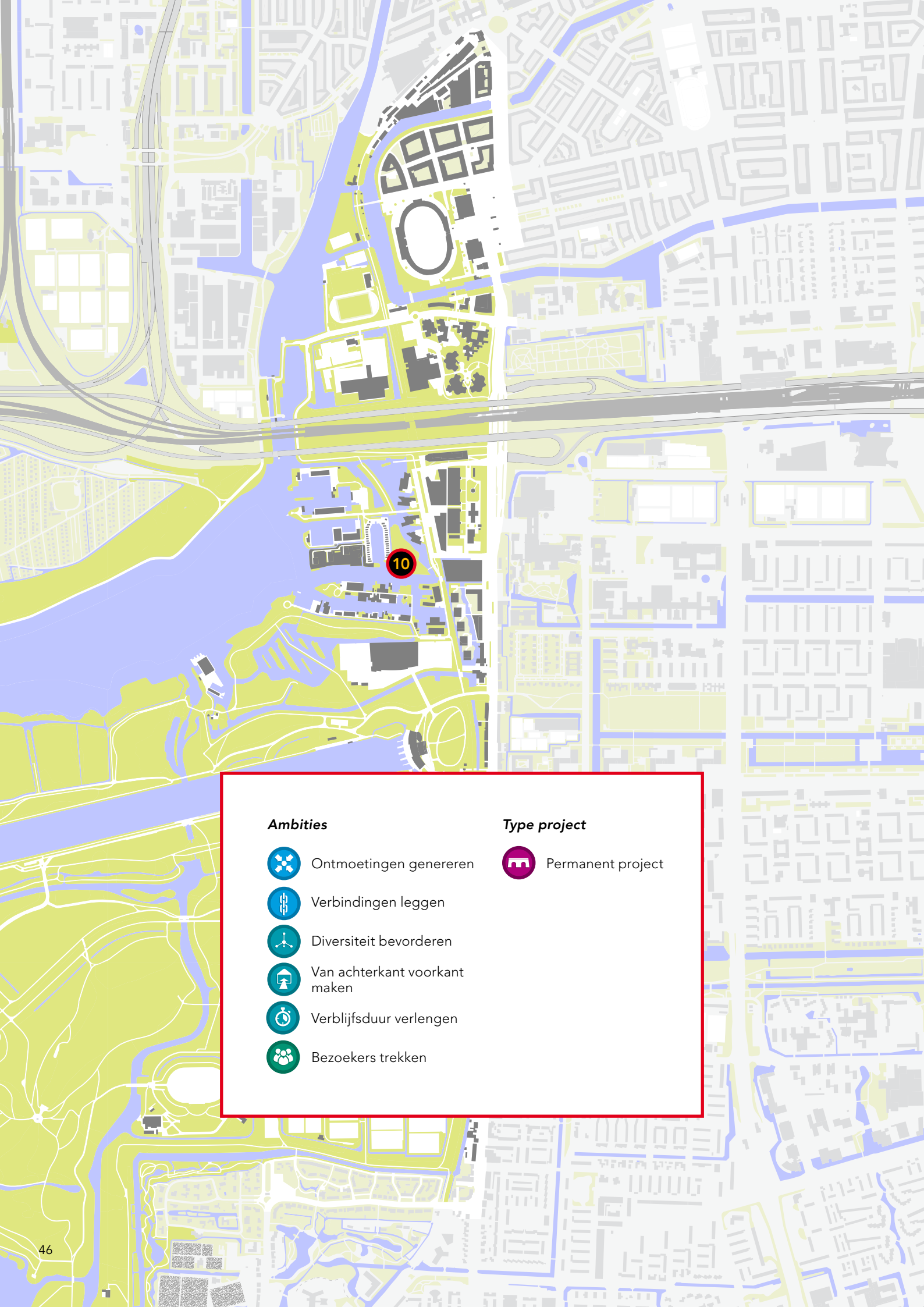
Financiën

Uit de middelen voor de Sportas uit het positief rekening resultaat 2012 van Stadsdeel Zuid is € 25.000,- beschikbaar gesteld voor het onderzoek. Vanuit de rijksoverheid wordt ook € 25.000 bijgedragen.

Bijdrage aan Sportas

Het onderzoek richt zich op het toevoegen van hotel en short stay faciliteiten voor (top)sporters. Het bindt nieuwe talenten aan het gebied. Het biedt een basis voor versterking van het aanbod van de Sportas. De hotelcapaciteit kan worden ingezet voor grote evenementen zoals de Holland Beker, de WK Roeien of de EK Atletiek. Maar ook grote en kleine sportteams willen steeds meer gebruik maken van de voorzieningen en de kwaliteit van de Sportas. De Sportas wordt nog meer een plek van bestemming. Het trekt (nieuwe) bezoekers, niet alleen uit Nederland, maar ook internationaal en geeft ze een reden langer te blijven. Het bevordert daarmee de diversiteit en genereert ontmoetingen.

Ambities

Ontmoetingen genereren

Verbindingen leggen

Diversiteit bevorderen

Van achterkant voorkant maken

Verblijfsduur verlengen

Bezoekers trekken

Type project

Permanent project

10 Opknappen Elzenbosje

Het project

Het Elzenbosje ligt aan de doorlopende fietsroute van de Sportas. Het bevindt zich tussen de advocatenkantoren aan de Amstelveenseweg en de jachthaven. Het is nu nog moeilijk bereikbaar, maar het heeft enorme potentie. Als recreatiegebied voor de werknemers van de kantoren, maar ook voor andere bezoekers van de Sportas. Zo'n recreatiegebied kan de levendigheid in het gebied vergroten. Er is een ontwerp uitgewerkt voor een nieuwe inrichting van het gebied. Afgesproken is om te beginnen met de meest noodzakelijke werkzaamheden om bosje toegankelijk te maken.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Opdrachtgever is Projectbureau Sportas. Opdrachtnemer voor het ontwerp is Marie Laure Hoedemakers. Beheer Openbare Ruimte van stadsdeel Zuid neemt nu de eerste werkzaamheden voor haar rekening.

Planning

Vanuit Beheer Openbare Ruimte kan direct begonnen worden met de aanpak van het bosje. Op de lange termijn kan met de uitvoering van het

ontwerp begonnen worden, eventueel in samenwerking met een van de kantoren langs de Amstelveenseweg.

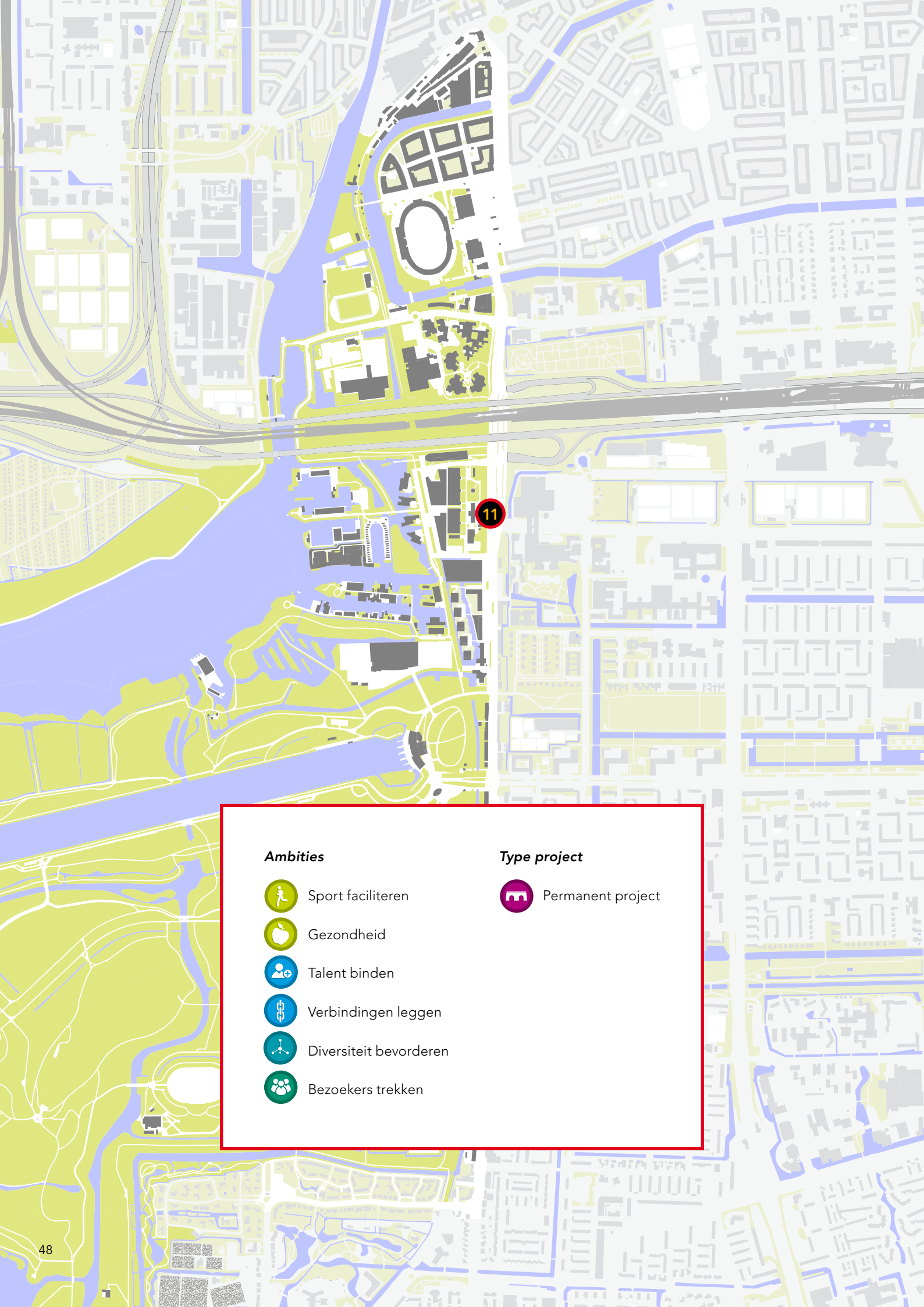
Financiën

Voor het opknappen van het Elzenbosje is € 20.000,- gereserveerd. Dit wordt gedekt uit de middelen voor de Sportas dat beschikbaar is gesteld uit het positief rekening resultaat 2012 van Stadsdeel Zuid naast de middelen die Beheer Openbare Ruimte zelf inzet.

Bijdrage aan Sportas

Het Elzenbosje ligt direct aan de Sportas, maar is nu nog niet toegankelijk. Met de aanpak van het bosje wordt het wel toegankelijk gemaakt. Het krijgt een voorkant naar de Sportas en verbindt de Sportas met het achterliggende gebied. Bovendien kan het een verbinding leggen met de kantoren aan de Amstelveenseweg. Het wordt een plek van bestemming op de Sportas en het trekt daarmee (nieuwe) bezoekers, die mogelijk daarmee ook langer verblijven op de Sportas. Het brengt mensen bij elkaar.

11

Ambities

Sport faciliteren

Gezondheid

Talent binden

Verbindingen leggen

Diversiteit bevorderen

Bezoekers trekken

Type project

Permanent project

11 Verbindingen – fysiek & routes

Het project

De route van de Sportas is noord-zuid georiënteerd, maar ook de oost-westverbindingen zijn van groot belang. Op een aantal cruciale plaatsen ontbreken deze of worden ze belemmerd. Met name de verbinding tussen de Sportas en Zuidas is voor langzaam verkeer problematisch. De Amstelveenseweg is moeilijk oversteekbaar en vormt daarmee een barrière tussen Zuidas en de Sportas.

Met Zuidas is hierover gesproken. De knelpunten zijn geïnventariseerd. Afgesproken is om in het najaar een workshop over dit onderwerp te organiseren. De aanpak hiervan ligt op de lange termijn en wordt mede bepaald door de vele ontwikkelingen die in de komende jaren nog in het gebied gaan plaatsvinden.

Een eerste stap wordt nu al wel gezet: door middel van hardlooproutes worden praktisch en programatisch verbindingen gelegd tussen de gebieden

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Projectbureau Sportas is opdrachtgever in nauwe samenwerking met Zuidas. Studio Steef Fleur is opdrachtnemer. Bij de uitwerking van de hardlooproutes zijn Stadsdeel Zuid, afdeling Sport, DRO,

CUBE-architecten, The Bootcamp Club en Medico Vision betrokken.

Planning

De hardlooproutes kunnen in 2013 worden gerealiseerd. De workshop over de verbindingen tussen Zuidas en de Sportas vindt in het najaar van 2013 plaats.

Financiën

Er is € 40.000,- gereserveerd voor verbindingen (project 12 + 13). Deze worden gedekt uit de middelen voor de Sportas uit het positief rekening resultaat 2012 van Stadsdeel Zuid.

Bijdrage aan Sportas

Hoofddoel van dit project is het leggen van verbindingen. Het trekt nieuwe bezoekers naar de Sportas en mogelijk ook nieuwe groepen. Dat bevordert de diversiteit van de Sportas.

De Sportas wordt nog beter ontsloten voor Zuidas en daarmee versterkt het de aantrekkelijke leefomgeving, van groot belang voor het binden van talent. De hardlooprouten faciliteert sport en draagt bij aan een gezonde leefomgeving.

12 Verbindingen - netwerken

Het project

Naast het maken van fysieke verbindingen is een andere doelstelling verbindingen te leggen tussen de vele partijen in het gebied. Op 19 juni jl. is er een eerste bijeenkomst georganiseerd voor alle sportaanbieders op de Sportas. Aan de hand van de thema's innovatie, ontmoeten, talent, bewegen is gepraat over de toekomst van de Sportas. De bijeenkomst leverde veel informatie op. Ook zijn contacten gelegd tussen de verschillende aanbieders en zijn afspraken over samenwerken gemaakt. De bijeenkomst krijgt een vervolg op 11 september aanstaande. Dan zal over shortstay (verblijf voor sporters van buitenaf op elk niveau), bootcamp (Verlichting, Runkeeper, Wi-Fi, Watertap-punten, Straat en Sportmeubilair), Sportaspas (Samenwerken en op verschillende locaties kunnen sporten) en horeca & Sport (Hoe verbeteren we het huidige aanbod en wat zou er eventueel bij moeten komen) gepraat worden. Deze onderwerpen zijn voort gekomen uit de eerste bijeenkomst.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Projectbureau Sportas is opdrachtgever.
Studio Steef Fleur is opdrachtnemer.

Planning

De eerste netwerkbijeenkomst was op 19 juni bij Pinoké. De volgende is op 11 september.

Financiën

De kosten voor de bijeenkomsten worden gedekt uit de post Verbindingen binnen de begroting voor de Sportas (zie project 12).

Bijdrage aan Sportas

Hoofddoel van dit project is het leggen van verbindingen tussen de verschillende stakeholders in het gebied. Het genereert ontmoeting tussen de gebruikers van het gebied. Het bindt het talent dat al aanwezig is in de Sportas. En het faciliteert de sport en topsport in het gebied.

Ambities

Sport faciliteren

Topsport faciliteren

Talent binden

Ontmoetingen genereren

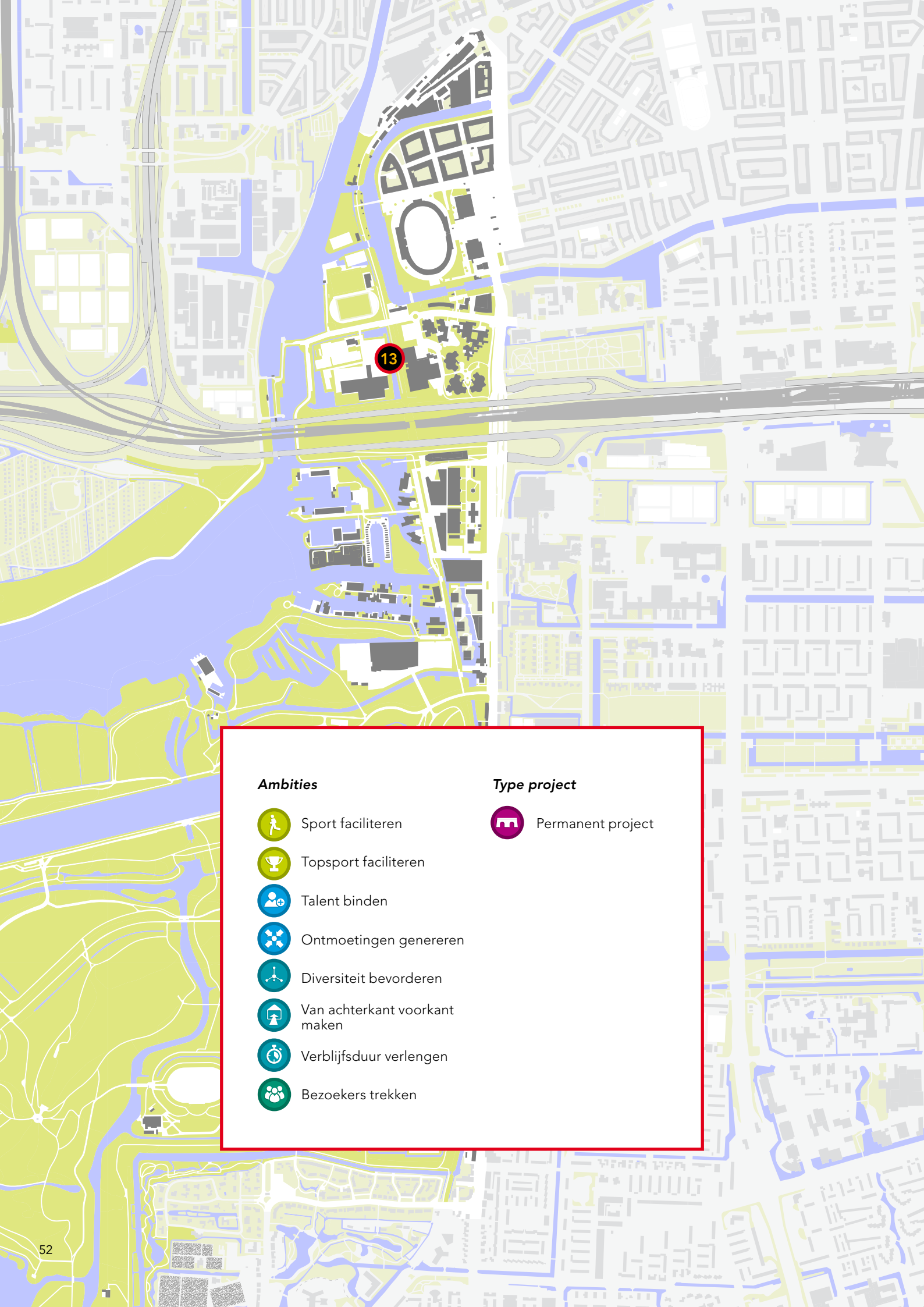

Verbindingen leggen

Type project

Tijdelijk project

13

Ambities

- Sport faciliteren
- Topsport faciliteren
- Talent binden
- Ontmoetingen genereren
- Diversiteit bevorderen
- Van achterkant voorkant maken
- Verblijfsduur verlengen
- Bezoekers trekken

Type project

- Permanent project

13 Nieuwe (kleine) sportaccommodaties

Het project

In september wordt een actualisatie van de Ontwikkelingsvisie Olympisch Kwartier Zuid 2009 aan de stadsdeelraad aangeboden. In dit plan is een aantal paviljoens opgenomen dat tijdelijk of permanent ruimte kan bieden aan kleinere sportaccommodaties. Voorzieningen die door een open uitstraling en duidelijke programmering de route van de Sportas versterken. In opdracht van Projectbureau Sportas zijn 3D-schetsen gemaakt om een betere indruk te krijgen van wat er in het gebied mogelijk is. Tafeltennisvereniging Tempo Team moet zijn huidige locatie op Zuidas verlaten. Vestiging op de Sportas behoort tot de mogelijkheden. Onderzocht wordt nu of een verhuizing naar een paviljoen in de Sportas haalbaar is.

In het verlengde hiervan is nu opdracht gegeven voor een studie naar de relatie tussen de Sporthallen Zuid en de Sportas. Uitgezocht wordt hoe de relatie fysiek verbeterd kan worden, zodat de Sporthallen Zuid nog beter bijdragen aan de uitgangspunten van de Sportas.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Stadsdeel Zuid is opdrachtgever voor de actualisatie van de Ontwikkelingsvisie Olympisch Kwartier Zuid 2009, Projectbureau Sportas voor de 3D-schetsen. Beide opdrachten zijn uitgevoerd door DRO. De verplaatsing van Tempo Team wordt in opdracht van Zuidas onderzocht. Het PMB is opdrachtnemer. Projectbureau Sportas is opdrachtgever voor de

studie naar de Sporthallen Zuid. CUBE-architecten voert de studie uit.

Planning

De actualisatie van de Ontwikkelingsvisie Olympisch Kwartier Zuid 2009 wordt in september 2013 aangeboden aan de stadsdeelraad Zuid. De schetsen zijn afgerond. Het haalbaarheidsonderzoek naar de verplaatsing van Tempo Team wordt nog dit jaar afgerond. Dat geldt ook voor de studie naar de Sporthallen Zuid.

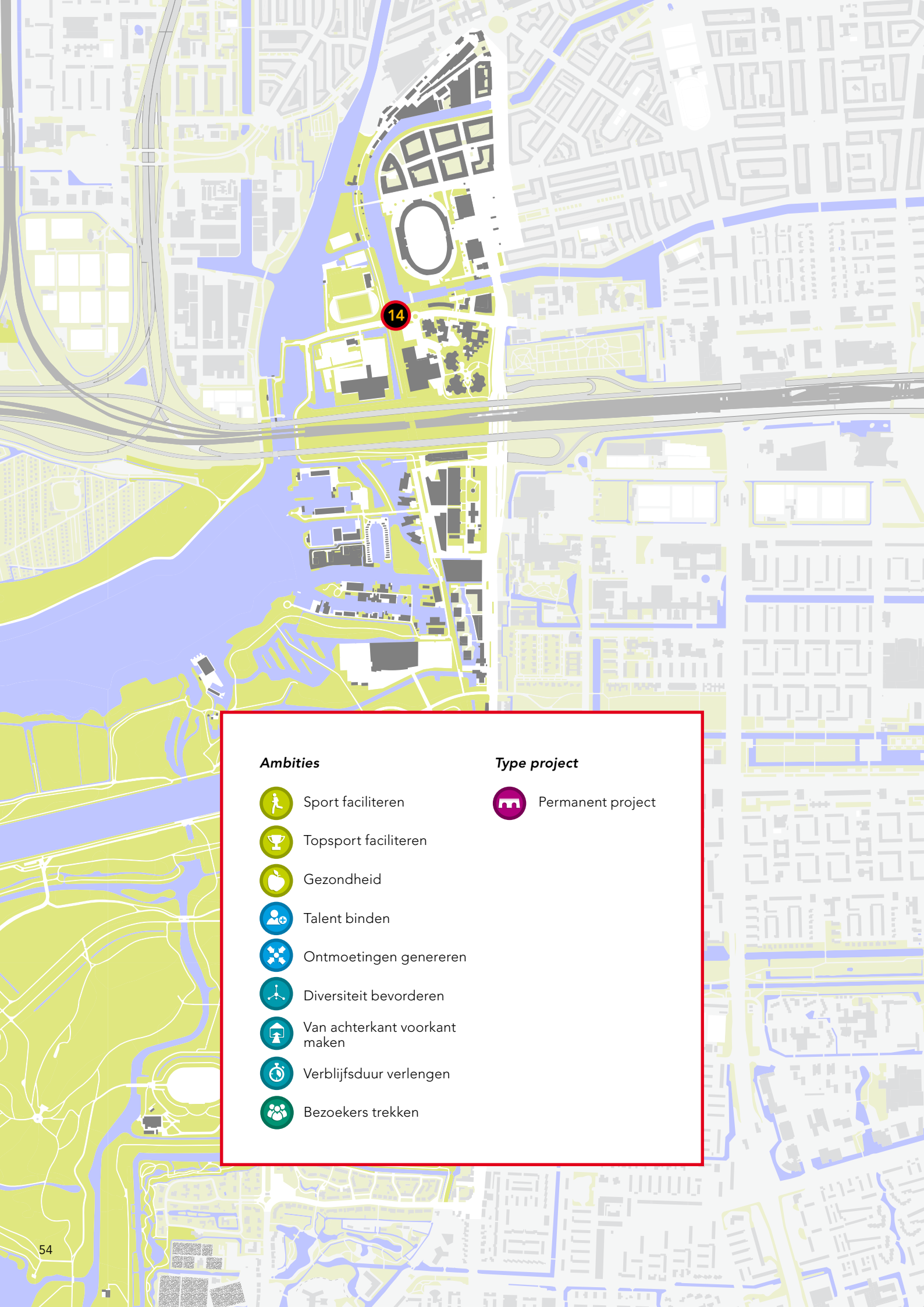
Financiën

De actualisatie van de Ontwikkelingsvisie Olympisch Kwartier Zuid 2009 wordt niet gefinancierd uit middelen voor de Sportas, maar komt uit de begroting van Fysiek Domein. Voor de overige onderzoeken en opdrachten is € 20.000,- gereserveerd. Deze worden gedekt uit de middelen voor de Sportas uit het positief rekening resultaat 2012 van Stadsdeel Zuid.

Bijdrage aan Sportas

De nieuwe kleine sportaccommodaties faciliteren zowel sport als topsport. Het bindt talent aan de Sportas. Het trekt nieuwe sporten naar de Sportas, en daarmee nieuwe bezoekers. Het bevordert tevens de diversiteit. De paviljoens staan met hun voorkant naar de Sportas. Met de paviljoens wordt programma toegevoegd en dat geeft mensen een reden langer te blijven in de Sportas.

14

Ambities

- Sport faciliteren
- Topsport faciliteren
- Gezondheid
- Talent binden
- Ontmoetingen genereren
- Diversiteit bevorderen
- Van achterkant voorkant maken
- Verblijfsduur verlengen
- Bezoekers trekken

Type project

- Permanent project

14 Sporthotel

Het project

De plannen voor de bouw van een Sporthotel op de locatie van het voormalig ANWB Technostation aan het IJsbaanpad 12 zijn vergevorderd. Het is een particulier initiatief van Woonzorg Nederland en City Development. Het Sporthotel zal overnachtingsmogelijkheden bieden voor individuele sporters, sportteams en hun begeleiders. In extended-stay-appartementen kunnen sporters die voor langere tijd in Amsterdam trainen tijdelijk in Amsterdam wonen. Het Sporthotel biedt verder faciliteiten voor ontmoeting, teambijeenkomsten, opslag van sportmaterialen, en heeft een restaurant waar op verschillende momenten van de dag in individuele diëten van sporters kan worden voorzien. De randvoorwaarden voor het project zijn in nauw overleg met het stadsdeel bepaald.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Stadsdeel Zuid is opdrachtgever. Projectbureau Sportas is nauw betrokken bij de ontwikkelingen. DRO heeft in opdracht van Stadsdeel Zuid een actualisatie van de visie voor het gebied gemaakt. Met de ontwikkelaar van het sporthotel vindt regelmatig overleg plaats. Stadsdeel Zuid is bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedures.

Planning

Op 22 augustus 2013 is er voor belanghebbenden een informatieavond over het plan geweest. Op

25 september 2013 wordt het Ontwikkelplan voor het Sporthotel in de stadsdeelraad Zuid ter vaststelling besproken.

Zodra het ontwikkelplan is vastgesteld kunnen de ontwikkelaars financiers en een hotelexploitant aan het plan binden en samen met hen het plan verder uitwerken. De aanvraag voor een Omgevingsvergunning voor het definitieve bouwplan kan dan in de loop van 2014 worden ingediend.

Financiën

De actualisatie van de Ontwikkelingsvisie Olympisch Kwartier Zuid 2009 wordt niet gefinancierd uit middelen voor de Sportas.

Bijdrage aan Sportas

Met de bouw van een Sporthotel wordt de Sportas een belangrijke voorziening voor sport en topsport rijker. Het restaurant serveert gezonde voeding, niet alleen voor sporters, maar voor alle gasten. Het bindt de sporters voor langere tijd aan het gebied. Het trekt meer bezoekers en mogelijk ook andere groepen. Dit bevordert de diversiteit van het gebied. De lobby en het café/restaurant van het Sporthotel genereren levendigheid in het gebied en hebben bij evenementen in het Sportas-gebied ook voor bezoekers van de evenementen een centrale ontmoetingsfunctie.

15 Programmering en communicatie

De Stichting Sportas i.o. is verantwoordelijk voor de communicatie, marketing en activatie van de Sportas. Dit wordt gedaan door promotie, activiteiten en evenementen en permanent en tijdelijk programma.

Programmering en communicatie bestaat uit een groot aantal deelprojecten, waar in 2013 mee gestart is of wordt. Deze worden niet allemaal apart beschreven, maar hieronder is een overzicht opgenomen van wat er in 2013 op het gebied van communicatie, marketing en activatie gebeurt:

Promotie

- Ontwikkelen eigen zusterhuisstijl van Projectbureau Sportas
- Opzetten van een Youtubekanaal
- Maken van fysieke kaart / plattegrond
- Maken van een Interactieve plattegrond tbv. app & website
- Uitbrengen van een Sportas magazine
- Website Sportas maken + hosting
- SportAs app maken + hosting
- Adverteren Sportas

Activiteiten / evenementen

- Zorgen voor fysieke verbindingen in het gebied
- Sportastram (rijfrequentie en aankleding haltes)
- Signing in het gebied
- Regisseren van bestaande activiteiten in het gebied
- In kaart brengen en promoten van bestaande activiteiten en evenementen in het gebied
- Zelf activiteiten / evenementen organiseren

Programma

Permanente activiteiten:

- Promotie van activiteiten (zie promotie werkzaamheden)
- Sportas-TV
- Sportastram
- Sportasloop
- Bijeenkomsten met klankbordgroepen (bedrijfsleven, verenigingen, bewoners, sporters)
- Sportas Outdoor activiteit

Tijdelijke activiteiten:

- Kinderboekenweek, thema sport: voorlees-marathon ter promotie van sporten,
- Sportas en sportstimulering
- Sportas-magazine
- Workshop huidige en nieuwe partners
- Publiciteitsmomenten

Planning

Planning van de communicatie in 2013 is als volgt:

Fase 1 introductie/kennismaking

Juli

- (top)Sporters binden, klankbordgroepen ontwikkelen
- Billboards (interactief middels layers)
- Facebook introductie Sportas en uitagenda

Augustus

- Website live
- Introductie Sportas TV 'moves op de Sportas'
- Lancering kaart/folder introductie Sportas

September

- Netwerkbijeenkomsten (sportverenigingen, bedrijfsleven, bewoners, gebruikers)
- Redactionele introductie / publiciteitstunt

Fase 2 activeren

Oktober

- Billboard ronde twee: sportas talenten foto tentoonstelling
- Kinderboekenweek (thema sport) 'Sportas Voorleesmarathon'
- Sportas tram
- Sportas trainingsloop
- Introductie Sportas TV 'actualiteiten op de Sportas'
- Communicatie gelijk laten lopen met communicatieplan WK roeien

November

- Publiciteitsstunt Sportas

Fase 3 binden / community building

December / Januari

- Lancering Sportas Magazine
- Netwerk bijeenkomsten
- Billboard ronde 3

Financiering

Voor communicatie Sportas is € 30.000,- opgenomen in positief rekening resultaat 2012. Daarnaast is voor activiteiten uit het rekening resultaat 2012 € 55.000,- beschikbaar gesteld.

Ambities

Verbindingen leggen

Van achterkant voorkant maken

Verblijfsduur verlengen

Type project

Permanent project

16

16 Onderzoek herinrichting Nieuwe Kalfjeslaan – Amstelveenseweg

Het project

Een van de grotere knelpunten in de Sportas is de Nieuwe Kalfjeslaan. Het gaat met name om de beperkte bereikbaarheid van de sportvelden en de daarmee gepaard gaande overlast. Er wordt nu een quick-scan gemaakt van de wensen, activiteiten, functies, knelpunten en belangen. Er worden verschillende werksessies gehouden. In de werksessies wordt aanvullende informatie over het projectgebied verzameld. Er wordt een beeldkaart gemaakt waarin het krachtenveld zichtbaar wordt. Het plan van aanpak dat voortvloeit uit het onderzoek fungeert als onderlegger voor de betrokkenen om de vervolgstappen af te stemmen. Door dit plan van aanpak in goed overleg en onderbouwd met een onderzoek op te stellen komt de efficiëntie ten goede. De herinrichting van de Nieuwe Kalfjeslaan is een permanent project.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Het Amsterdamse Bos is opdrachtgever. Hollands-blauw is opdrachtnemer. Nauwe afstemming vindt plaats met gemeente Amstelveen en Projectbureau Sportas. De verschillende sportverenigingen in het gebied en mogelijk bewoners worden betrokken in het proces. Amstelveen is bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedures.

Planning

De inventarisatie gesprekken met de verschillende stakeholders vinden tot en met september plaats.

Analyse en plan van aanpak wordt naar verwachting eind oktober gepresenteerd.

Financiën

Voor het ontwikkelingstraject en de uitvoering heeft het Amsterdamse Bos in totaal € 196.000,- gereserveerd. Dit is zowel voor de Nieuwe Kalfjeslaan en als de aanpak van de omgeving manege Nieuw Amsteland (project 17). Hiervan is € 10.000,- bestemd voor het ontwerp en het begeleidingstraject.

Daarnaast heeft het Amsterdamse Bos budget voor een aantal projecten in directe aansluiting op dit gebied. Voor verbetering van de afwatering van de Nieuwe Kalfjeslaan is een budget van € 100.000,- (inclusief voorbereiding) beschikbaar. Er is € 200.000,- geraamd voor het verstevigen van vrije sportvelden in de buurt van de Nieuwe Kalfjeslaan ten behoeve van parkeren tijdens evenementen. En tot slot is er € 240.000,- opgenomen voor de aanpak van de fietspaden inclusief voorbereiding. Bij al deze projecten vindt afstemming plaats met Projectbureau Sportas.

Bijdrage aan Sportas

Dit project richt zich op het leggen van verbindingen tussen de Sportas en omliggende buurten. Het opent de Sportas naar de omliggende buurten. En het kan bijdragen aan het verlengen van de verblijfsduur van bezoekers in het gebied.

Ambities

- Sport faciliteren
- Topsport faciliteren
- Talent binden
- Ontmoetingen genereren
- Van achterkant voorkant maken
- Diversiteit bevorderen

Type project

- Permanent project

17

17 Openbaar maken manege Nieuw Amstelland

Het project

Langs de Museumtramlijn ligt tussen de Nieuwe Kalfjeslaan en het bezoekerscentrum in, de Manege Nieuwe Amstelland. Deze ligt nu nog verscholen achter water en tussen de bomen. Dit project heeft als doel om de manege zichtbaarder te maken vanaf de Sportas. Het openbaar maken van de manege is voor zowel het Amsterdamse Bos, als voor de eigenaar van de manege als voor de Sportas van toegevoegde waarde. Voor het terrein zelf wordt een herinrichtingsplan gemaakt ten behoeve van de verplaatsing van de beheerderswoning, stallen en het maken van een nieuw terras. Er komt een horecavoorziening. Daarnaast worden er voorstellen gedaan voor de verbetering van de veiligheid van het fietspad en ruimte en aansluitingsmogelijkheden gecreëerd richting de tramlijn (met het oog op toekomstige ontwikkelingen aan die zijde). In opdracht van het Amsterdamse Bos zijn overigens al diverse fietspaden vernieuwd om de aantrekkelijkheid en bereikbaarheid van de Sportas te vergroten.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Het Amsterdamse Bos is opdrachtgever. Hollandsblauw is opdrachtnemer. Nauwe afstemming vindt plaats met gemeente Amstelveen, de eigenaar van de manege, de architect en aannemer van de manege en Projectbureau Sportas. Het Amsterdamse Bos is verantwoordelijk voor het beheer. Amstelveen is bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedures.

Planning

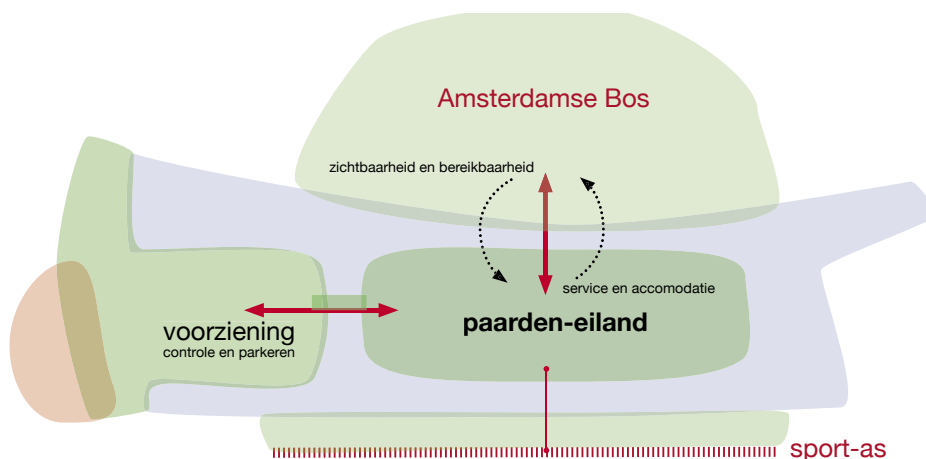
Verplaatsing van de stallen en de beheerderwoning zal naar verwachting deze zomer nog worden uitgevoerd. Offerte voor het maken en plaatsen van de brug is in gang gezet. Verdere uitwerking is afhankelijk van de beschikbaarheid van middelen om deze verder uit te voeren.

Financiën

De kosten voor de ontwerpfase zijn begroot op € 20.000,- en worden betaald door het Amsterdamse Bos. De kosten van de verplaatsing van de beheerderswoning en stallen komen voor rekening van de manege. Het Amsterdamse Bos neemt de overige uitvoeringskosten voor zijn rekening. Afhankelijk van de beschikbare financiële middelen wordt een deel nog dit jaar uitgevoerd. De aanpak van het fietspad kostte € 10.000,- en is betaald door het Amsterdamse Bos.

Bijdrage aan Sportas

Het project past bij de ambitie om sportfaciliteiten meer naar buiten te richten en zichtbaar te maken. Daarmee faciliteert het de (top)sport en biedt het de kans talent te binden. De manege wordt een plek van ontmoeting en toegankelijk voor een diverse groep mensen.

Ambities

- Sport faciliteren
- Ontmoetingen genereren
- Van achterkant voorkant maken
- Verblijfsduur verlengen
- Bezoekers trekken

Type project

- Tijdelijk project

18

18 Bezoekerscentrum Amsterdamse Bos

Het project

Het Bezoekerscentrum Amsterdamse Bos ligt in de rand van de Kop van de Bosbaan vlakbij de entree van het Amsterdamse Bos. In opdracht van het Amsterdamse Bos is een ontwerp gemaakt om de toegankelijkheid van het centrum te verbeteren. Het muurtje om het gebouw wordt afgebroken en de buitenruimte rond het centrum wordt opnieuw ingericht. Daarnaast wordt een digitaal billboard geplaatst dat bezoekers informeert over evenementen in het bos. Het gaat om een tijdelijke oplossing, vooruitlopend op de verdere ontwikkeling van de Kop van de Bosbaan.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Het Amsterdamse Bos is opdrachtgever. Het ontwerp is gemaakt door Hollandsblauw en afgestemd met het Projectbureau Sportas. Het Amsterdamse Bos is verantwoordelijk voor het beheer. Amstelveen is bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedures.

Planning

Waarschijnlijk zal op korte termijn een digitaal billboard op de gevel van het pand geplaatst worden. Het definitief ontwerp voor de herinrichting rond het Bezoekerscentrum is in september gereed. De verdere detaillering en uitvoering vindt mogelijk dit jaar nog plaats.

Financiën

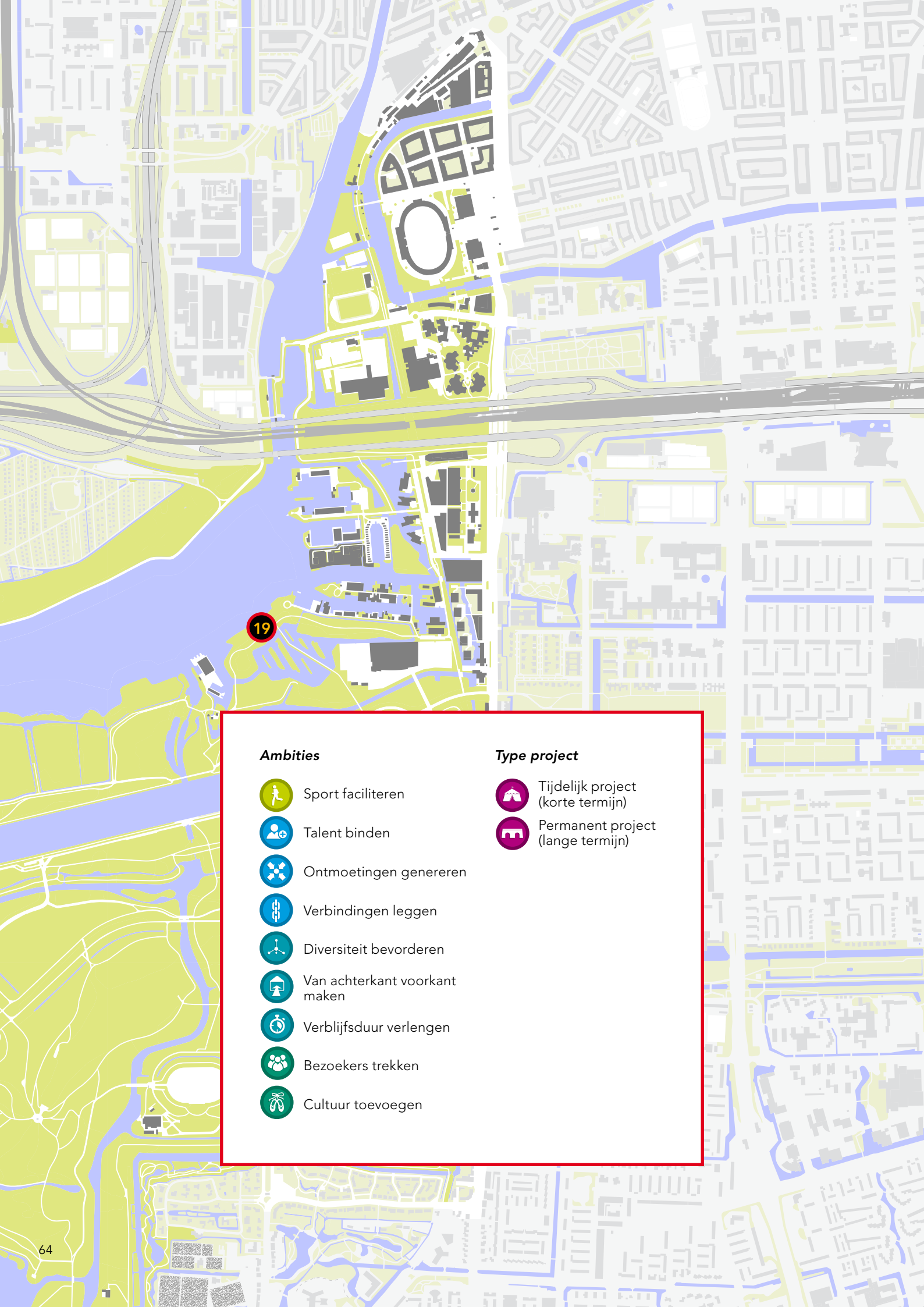
Het Amsterdamse Bos heeft voor de herinrichting van het buitenterrein en de entree van het Bezoekerscentrum een realisatiebudget van € 100.000,- (waarvan ontwerp gerelateerde kosten circa € 10.000,-)

Het totale uitvoeringsbudget voor het aansluitende gebied en de aanvullende onderdelen (billboard en speelobjecten), inclusief de herinrichting van het buitenterrein, is € 235.000,-. De inzet hiervan wordt afgestemd met het Projectbureau Sportas.

Bijdrage aan Sportas

Het Bezoekerscentrum krijgt een meer open uitstraling en wordt toegankelijker gemaakt. Het wordt echt een plek van ontmoeting in het bos, zowel voor sporters als voor andere bezoekers aan het bos. De informatievoorziening over wat er te beleven is in het bos krijgt een impuls. Dat trekt mogelijk nieuwe groepen of houdt mensen juist langer vast in het gebied.

Ambities

- Sport faciliteren
- Talent binden
- Ontmoetingen genereren
- Verbindingen leggen
- Diversiteit bevorderen
- Van achterkant voorkant maken
- Verblijfsduur verlengen
- Bezoekers trekken
- Cultuur toevoegen

Type project

- Tijdelijk project (korte termijn)
- Permanent project (lange termijn)

19 Stiltestrandje

Het project

Aan de oever van de Nieuwe Meer ligt op circa 5 minuten lopen van de Sportas door het Amsterdamse Bos tussen het jachthavengebied en Zuiver Amsterdam een vrije strook aan het water. Op deze plek wordt een stiltestrand gecreëerd, een verblijfsplek in aansluiting op de natuurwaarden van de bijzondere omgeving. Er komt een tijdelijk horeca accommodatie en sanitaire voorzieningen, als toilet, douche en evt. omkleedruimte. Daarnaast worden op deze plek activiteiten als yoga gefaciliteerd. Niet voor massale evenementen, maar voor kleine gezelschappen.

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Het Amsterdamse Bos is opdrachtgever. Hollands-blauw is opdrachtnemer. Nauwe afstemming vindt plaats met Beheer Openbare Ruimte van Stadsdeel Zuid en het Projectbureau Sportas. Stadsdeel Zuid is bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedures.

Planning

Er wordt geprobeerd de plek mogelijk al in september 2013 tijdelijk in te richten met een tijdelijke steiger en een container van waaruit horeca geëxploiteerd kan worden. Onderdelen van het plan die nu al haalbaar zijn worden in werking gezet, zoals het ophogen van de grond en snoeien van de zichtlijnen. In het najaar van 2013 wordt verder gewerkt aan een begroting en het in afstemming met de verschillende partijen vinden van exploitant/

investeerder voor horeca. Bij voldoende financiële middelen kan in maart/april 2014 gestart worden met de uitvoer van het ontwerp, zodat het stiltestrand in de zomer van 2014 open kan.

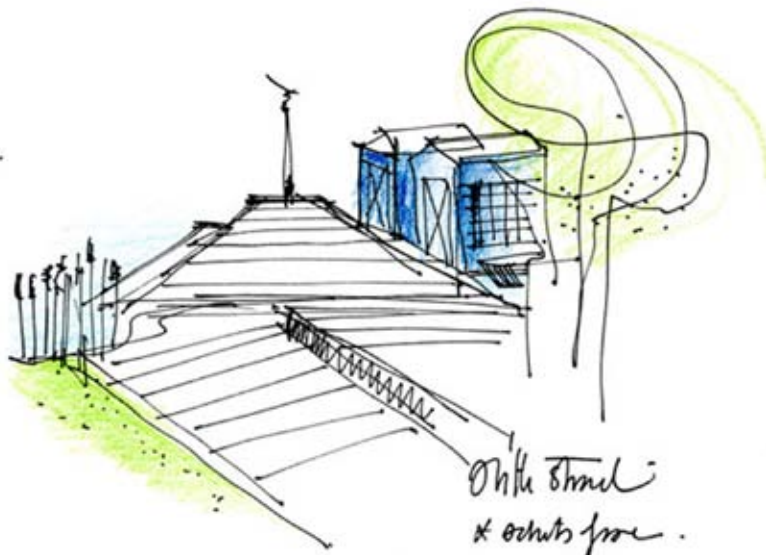
Financiën

De kosten van het project zijn geraamd op € 15.000,-. Deze worden gedekt uit de middelen voor de Sportas uit het positief rekening resultaat 2012 van Stadsdeel Zuid. Het Amsterdamse Bos stelt € 10.000,- ter beschikking voor voorbereidingskosten.

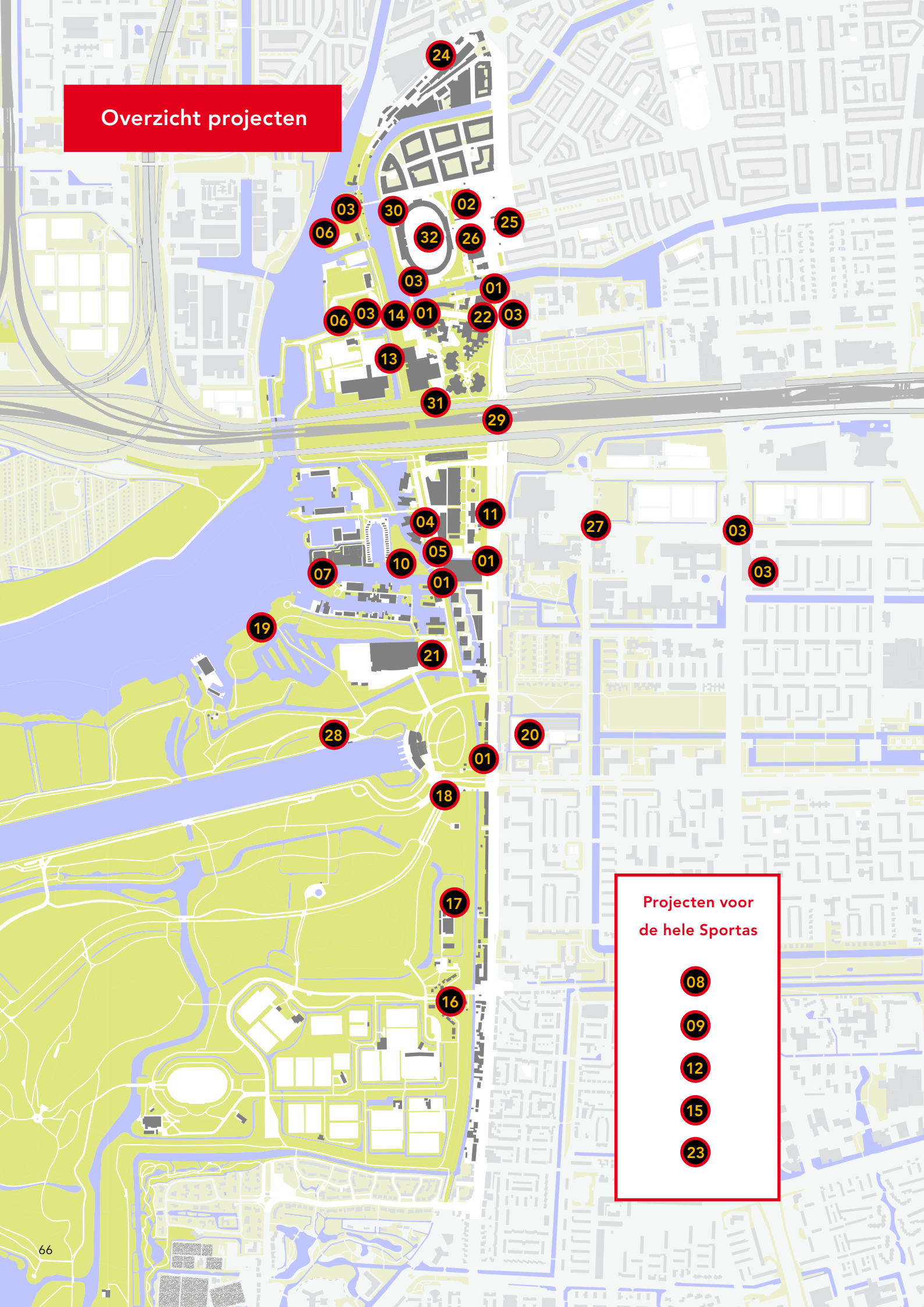
Naar aanleiding van het Voorlopig Ontwerp zal een begroting worden opgesteld. Voor uitvoeringskosten van het ontwerp wordt externe financiering gezocht, mogelijk in samenhang met de exploitant van de horeca waterpaviljoen. Waar mogelijk worden werkzaamheden, zoals het snoeien van zichtlijnen, betaald uit regulier onderhoud van het Amsterdamse Bos.

Bijdrage aan Sportas

Het stiltestrand faciliteert 'stille' sportactiviteiten in kleine groepen zoals yoga en zwemmen in het Nieuwe Meer. Het opent het Nieuwe Meer naar de Sportas: het maakt van een achterkant een voorkant en legt verbindingen. Het wordt een plek van bestemming en daarmee trekt het (nieuwe) bezoekers, genereert het ontmoeting en verlengt het de verblijfsduur in het gebied. Een plek die gericht is op stilte is nieuw voor de Sportas: het bevordert de diversiteit van het gebied en het voegt cultuur toe.

Overzicht projecten

3.2 Projecten van particuliere initiatiefnemers

20 Tenniscentrum Buitenveldert

Tenniscentrum Buitenveldert wil gaan verbouwen, deels met nieuwbouw en deels door vernieuwing van het huidige complex. Het Tennispark Buitenveldert bestaat al vele tientallen jaren. Delen van het park beginnen te verouderen en zijn aan vernieuwing toe. Daarnaast wil het Tennispark meegaan in de tijd door meer in te gaan zetten op het aanbieden van zowel breedtesport als topsport. Hiertoe is een intensivering van het terrein noodzakelijk, maar ook het aanvullen van het huidige functionele aanbod met ondersteunende functies als fysiotherapie, fitness en kinderopvang. Ten behoeve van de intensivering in gebruik en het kunnen bieden van ruimte voor topsport, wordt voorgesteld om in het Tennispark een parkeergarage te maken, het clubgebouw te vergroten, seizoensgebonden tennishallen te plaatsen, lichtmasten te plaatsen en enkele tennisbanen toe te voegen. Er wordt zoveel mogelijk transparant uitgevoerd, zodat het zicht van binnen naar buiten en andersom vergroot wordt. Dit versterkt de relatie met de Sportas. De plannen van het tenniscentrum zijn opgenomen in het Ontwerpbestemmingsplan Buitenveldert. Dit heeft tot half juli 2013 ter inzage gelegen. Ze sluiten aan bij de ambities van de Sportas en worden daarom vanuit het project ondersteund.

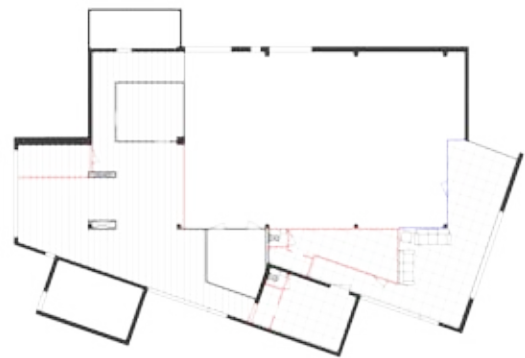

21 Zuiver Amsterdam

Zuiver Amsterdam ligt op een prominente plek langs de route van de Sportas en is een belangrijke functie op de Kop van de Bosbaan. Het gebouw ligt

nu nog verscholen. De eigenaar wil het complex graag aanpakken. Vanuit de Sportas is het belangrijk het project als integraal onderdeel van het gebied te benaderen. In het najaar wordt gestart met de uitwerking van een visiedocument voor dit gebied. Dit moet vastgesteld worden door Stadsdeel Zuid en het Amsterdamse Bos en als toetsingskader dienen voor toekomstige plannen. Met de eigenaar van Zuiver Amsterdam bestaat overeenstemming over deze aanpak.

22 Kantoren opvullen

Alle leegstaande kantoren en kantoren die op termijn leeg komen in de Sportas worden geïnventariseerd. Hierdoor ontstaat een duidelijk beeld van de potentiële ruimte die benut kan worden voor de vestiging van aan sport gerelateerde kantoren en overige voorzieningen in het gebied. Enkele kantoren zijn al gevuld. Zo heeft The Bootcamp Club Nederland heeft de huurovereenkomst getekend voor IJsbaanpad 9-11. De interne verbouwing is in volle gang. Op dit moment zijn er verschillende organisaties, zoals Fysiomed en de Balletacademie, op zoek naar ruimte in de Sportas om zich te vestigen. Dit zijn bedrijven die in meerdere of mindere mate in staat zijn zelf ook te investeren in hun huisvesting.

De strook tussen IJsbaanpad en Stadiongracht, tussen Amstelveenseweg en de Na Druk Gelukbrug is, evenals het voormalig DWI-gebouw aan IJsbaanpad 9-11, grotendeels in bezit van de Stichting Burgerweeshuis. Deze stichting verhuurt bij voorkeur aan maatschappelijke organisaties. Op momenten dat nieuwe huurders worden gezocht biedt dat kansen voor sportgerelateerde organisaties.

In een actualisatie van de Ontwikkelingsvisie Olympisch Kwartier Zuid 2009 wordt voorgesteld om in de noordstrook mogelijkheden te bieden voor verdere verdichting van de bebouwing, door opbouw van de bestaande bebouwing, nieuwbouw langs de Stadiongracht en bebouwing van een kavel ten oosten van de Na Druk Gelukbrug. Hierdoor kan de huisvestingscapaciteit van het gebied verder worden vergroot.

Er hebben zich al verschillende initiatiefnemers gemeld, die belangstelling hebben om zich in de noordstrook te vestigen. De Sportasorganisatie faciliteert haalbaarheidsonderzoeken en tracht initiatieven en partijen bij elkaar te brengen om hier tot resultaat te komen.

23 Bestaande bedrijven

Met bestaande bedrijven in het gebied worden bijeenkomsten georganiseerd en wordt geïnventariseerd welke behoeften en plannen de betrokken partijen hebben. Door dit inzichtelijk maken kunnen nieuwe plannen worden opgehaald en bestaande versneld worden uitgevoerd. Vrijwel alle bedrijven in het gebied zijn op een of andere manier met sport bezig. Vanuit het sportasproject zal onderzocht worden hoe dergelijke activiteiten gemakkelijker in het sportasgebied kunnen plaats vinden.

3.3 Ontwikkelingen in de directe omgeving van en op de Sportas

In de Sportas en in de directe omgeving van de Sportas wordt gewerkt aan een aantal projecten. Het Projectbureau Sportas is niet direct betrokken bij deze projecten, maar ze zijn wel van grote invloed op de Sportas. Het zijn projecten waar nu al concreet aan gewerkt wordt, projecten die nog in ontwikkeling zijn of projecten waarvan de verwachting is dat ze op korte termijn tot ontwikkeling gaan komen. Het is van belang dat de Sportas in beeld is bij de projecteigenaren en dat waar mogelijk gezocht wordt naar synergie tussen de projecten. Hoe kunnen ze elkaar helpen en versterken? Het Projectbureau Sportas zorgt ervoor dat dit gebeurt. Stadsdeel Zuid is zelf opdrachtgever voor een aantal van deze projecten. De projecten worden hieronder kort beschreven.

24 Havenstraatterrein

Het college van B&W heeft op dinsdag 20 november 2012 ingestemd met een vernieuwingsplan voor het Havenstraatterrein. Het betreft een binnenstedelijk verdichtingsproject, waarbij de bestaande bebouwing plaats zal maken voor een nieuwe woon-werklocatie. Stadsdeel Zuid werkt nu aan het opstellen van het investeringsbesluit (Ruimtelijk kader met spelregels) en het bestemmingsplan.

Het Havenstraatterrein vormt letterlijk de entree van de Sportas vanuit de stad. De belangrijkste route vanuit de stad naar de Sportas loopt over het gebied van het Havenstraatterrein. Vanuit de Sportas is het van groot belang dat deze route een prominente plek krijgt in het project. Heel concreet wordt vanuit het project nu gewerkt aan het omzetten van de Museumtramlijn. Formeel is deze tramlijn nu nog een spoorlijn. Er wordt nu gesproken om de lijn om te zetten van spoor naar tram. Dit vergroot de inpassingsmogelijkheden van de route. Het is in het belang van de Sportas om dit door te trekken over de hele route van de Museumtramlijn. De mogelijkheden om de Museumtram in te zetten voor personenvervoer over de Sportas moeten verder worden onderzocht.

25 Nieuwbouw Stadionplein

Op het Stadionplein komen twee nieuwe gebouwen: in het Noordblok komen vrije sector- en sociale huurwoningen, detailhandel en horeca en in het Zuidblok komt een cultureel/recreatieve/toeristische functie en een hotel. Onder beide gebouwen komt een parkeergarage. De bouw van zowel het Noordblok als het Zuidblok start halverwege 2014. De gebouwen moeten vóór het EK Atletiek, in juli 2016, zijn opgeleverd. Het stadsdeel start al in oktober 2013 met het bouwrijp maken van de grond. Stadsdeel Zuid is opdrachtgever voor dit project. De planning van de ontwikkeling Stadionplein is speciaal afgestemd op het EK Atletiek 2016. Het is de verwachting dat de geplande voorzieningen op het Stadionplein, zoals winkels en horeca zullen bijdragen aan dit evenement en andere evenementen.

26 Citroëngebouwen

Tussen het Olympisch Stadion en het Stadionplein in staan de Citroëngebouwen. Deze zijn nu nog in gebruik als showroom/kantoor (zuidelijk gebouw) en autogarage/stalling (noordelijk gebouw). Citroën heeft te kennen gegeven de gebouwen te willen verkopen. Het bedrijf wil nog slechts een deel van haar werkzaamheden op deze locatie voortzetten. Naar verwachting komen beide gebouwen in september 2013 op de markt. Anticiperend op het vertrek van Citroën heeft Stadsdeel Zuid in het recent vastgestelde ¹⁶ bestemmingsplan Olympisch Stadion e.o. een ruimere bestemming aan de gebouwen toegekend. In beide

gebouwen is sport, media, cultuur, horeca en detailhandel mogelijk. De gebouwen liggen op een strategische positie voor de Sportas. Een invulling met een sport of sportgerelateerde functie zou een belangrijke impuls voor de Sportas zijn. Onderzocht wordt hoe het stadsdeel en de Sportas hierin een coördinerende rol kunnen spelen.

27 VU-Campus

De VU bouwt een nieuwe campus in het Kenniskwartier van Zuidas. De VU-Campus krijgt een stedelijk karakter en een internationale uitstraling en wordt geïntegreerd in de Zuidas. Er komen nieuwe gebouwen voor de VU en het VUmc, woningen, kantoren en sportvelden. Het Kenniskwartier wordt een open, makkelijk toegankelijk gebied. Het Kenniskwartier ligt tegen de Sportas aan. De ontwikkeling zal van grote invloed op de Sportas zijn. Andersom is het van belang te onderzoeken hoe de Sportas kan bijdragen aan de ontwikkeling van de VU-Campus. Om als universiteit internationaal op topniveau mee te kunnen tellen moeten ook de sportvoorzieningen van de universiteit op hoog niveau zijn. Samen met de VU wordt onderzocht hoe de Sportas hier een bijdrage aan kan leveren.

28 Olympisch Trainingscentrum Roeien (OTC)

Het huidige OTC is gevestigd aan de Bosbaan. De accommodatie is te klein en voldoet niet meer aan de huidige eisen. Bovendien moet het aangepast worden met het oog op de WK Roeien in 2014. De Koninklijke Nederlandse Roei Bond heeft nu een plan ontwikkeld voor uitbreiding van het OTC op de huidige locatie. Dit plan wordt financieel ondersteund door de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland. Het Amsterdamse Bos is nauw betrokken geweest bij de uitwerking van het plan. Verder wordt samengewerkt met InnoSportNL. Op dit moment loopt bij de Gemeente Amstelveen de procedure voor een omgevingsvergunning. Naar verwachting wordt in september 2013 gestart met de uitvoering. Oplevering staat gepland voor mei/juni 2014 voor de start van de WK Roeien. Het behoud van een toptrainingsfaciliteit voor roeien op

¹⁶ Vastgesteld door de stadsdeelraad van stadsdeel Zuid op 29 mei 2013.

de Bosbaan is van groot belang voor de Sportas. Het kan op termijn een belangrijke trekker worden voor buitenlandse roeiploegen. Het ontwerp van het gebouw is transparant, waardoor de sport zichtbaar is van buiten. Dit draagt bij aan de uitstraling van de Sportas. Ook de activiteiten die de roeibond op deze locatie organiseert zijn belangrijk voor de uitstraling van de Sportas. Bekeken wordt hoe dergelijke evenementen - zoals de jaarlijkse Holland Beker - nog beter zichtbaar gemaakt kunnen worden.

29 Zuidasdok/Station Amstelveenseweg

De ontwikkelingen rondom het Zuidasdok, de verbreding van de A10 en de toekomst van Station Amstelveenseweg gaan van grote invloed zijn op de Sportas, zowel in definitief ontwerp als tijdens de bouwperiode. Het is van groot belang dat de Sportas goed aangehaakt is op deze projecten en dat bij de uitwerking rekening wordt gehouden met uitgangspunten van de Sportas. Het kan een kans zijn als de nieuwe inrichting kan bijdragen aan veilige, prettige routes, er meer ruimte komt voor langzaam verkeer (voetganger/fietser), een oplossing wordt gevonden voor het fietsparkeren en het metrostation Amstelveenseweg beter wordt ontsloten. Tijdens de bouwperiode kunnen tijdelijke projecten en programmering een bijdrage leveren aan de Sportas.

30 Opening Netherlands Institute for Sport Sciences and Innovation (NISSI)

In het NISSI worden de krachten op het terrein van innovatie, onderwijs en sportonderzoek gebundeld. Het moet zich ontwikkelen tot een state-of-the-art-

kennisnetwerk dat zich kan meten met de mondiale top. In het NISSI werken het VU/VUmc, de Rijksuniversiteit Groningen/Universitair Medisch Centrum Groningen, InnoSportNL en het NOC*NSF nauw samen. Naar verwachting gaan nog meer partijen zich verbinden aan het NISSI. In september 2013 gaat het NISSI officieel van start vanuit Olympisch Stadion 14. Dit zet de Sportas op de kaart als brandpunt voor innovatie, onderwijs en onderzoek op het gebied van sport.

31 IKC / vervangende ruimte gebruikers BL46

Op de locatie van BL46, het voormalige universitaire sportcentrum van de UvA, komt een Integraal KindCentrum. Dit betekent dat de huidige gebruikers van BL46 per begin 2015 niet meer in de sporthal terecht kunnen. In samenwerking met DMO sport en DMO onderwijs is Stadsdeel Zuid op zoek naar een alternatieve ruimte. Hierbij wordt gekeken naar oplossingen op de korte termijn en (midden)lange termijn. In de haalbaarheidsstudie naar vervangende ruimte wordt ook gekeken naar de Sportas.

32 Olympisch Stadion

Het gebruik en de uitstraling van het Olympisch Stadion zijn van groot belang voor de Sportas. Het stadion is het beeldbepalende en monumentale icoon van de Sportas. De komende jaren gaan er zaken veranderen rond het Stadion. Voor de Sportas is het van groot belang dat het Olympisch Stadion zijn functie behoudt, zo niet versterkt.

4 Dromen over de Sportas

In 2014 is de Sportas bekend in Nederland en wellicht ook daarbuiten.

Het plan voor het opvullen van leegstaande kantoren met aan sport gelieerde bedrijvigheid wordt verder uitgewerkt en in uitvoering gebracht. De eigenaren van deze leegstaande kantoren helpen als tegenprestatie verder in de sponsoring van de Sportas.

Met Zuiver Amsterdam wordt gewerkt aan plannen, zodat deze voorziening zich in de jaren daarna tot een architectonisch juweel met een open uitstraling in de Sportas kan ontwikkelen. Het bedrijf is weer gezond en trekt bezoekers uit het gehele land. Het wordt daarnaast veelvuldig gebruikt door alle sporters in het Sportas gebied.

Tenniscentrum Buitenveldert wordt in de loop van 2014 verbouwd: de tennishallen en het restaurant zijn transparant en openen zich naar het Gijsbrecht van Aemstelpark zodat dit stuk park veiliger wordt en beter gebruikt kan worden. Tenniscentrum Buitenveldert, Amstelland en Frans Otten organiseren vanaf 2014 jaarlijks een ATP Amsterdam tennis-toernooi.

De Vrije Universiteit werkt nauw samen met de Sportas, doet wetenschappelijk onderzoek en verzorgt ondersteuning bij allerlei verschillende sportclubs. NOC*NSF besluit om meer van haar topsport programma's naar de Sportas te verplaatsten.

Ook grotere en uitdagende projecten worden aangepakt. Het Projectbureau Sportas werkt samen met alle betrokkenen aan een oplossing voor de omgeving Nieuwe Kalfjeslaan in aansluiting op de hockeyvelden. Door het proces op een goede manier in te zetten wordt er een oplossing gevonden zodat ook hier een hoogwaardige toegang tot de Sportas kan ontstaan.

Het parkeren voor grote en kleine evenementen wordt opgelost door het gehele parkeerregime in kaart te brengen en er, door middel van tijdelijke parkeerplaatsen, ondersteuning met parkeergarages in Zuidas en aanvullend openbaar vervoer, een compleet werkend systeem van te maken. Er wordt optimaal gebruik gemaakt van het openbaar vervoer via het metrostation Amstelveenseweg en de museumtramlijn.

Amsterdammers worden aangezet om over de Sportas te fietsen. Alle sportvoorzieningen hebben een voorkant aan de Sportas gekregen. Door de levendigheid is het veiliger geworden.

De Sportas heeft al in 2014 meer dan vijf grote sponsors die evenementen en projecten in het Sportasgebied ondersteunen. Er is via Facebook, YouTube en allerlei andere media een enorme community ontstaan van mensen die telkens weer op de activiteiten van de Sportas afkomen en die bij een herhaald bezoek hun vrienden meebrengen. Op het gebied van evenementen wordt nauw samen gewerkt met de Vrije Universiteit, met het Amsterdamse Bos, met de bedrijven in het gebied en met alle sportbonden en -clubs.

De Sportas veel beter bereikbaar: zo wordt de fiets- en voetgangersverbinding achter de Sport-hallen Zuid verbeterd zodat het metrostation Amstelveenseweg beter en gemakkelijker verbonden is met de Sportas. Samen met Dienst Zuidas wordt gewerkt aan een oplossing voor de oversteekbaarheid van de Amstelveenseweg voor voetgangers zodat er een directe verbinding tussen Zuidas en de Nieuwe Meer gaat ontstaan. Duizenden werknemers op Zuidas en nog eens duizenden studenten, docenten en patiënten vanuit de VU kunnen veel gemakkelijker van de faciliteiten van de Sportas gebruik gaan maken.

Op de wat langere termijn zorgen we er voor dat op fysiotherapie en blessurebehandeling gerichte bedrijven zich kunnen vestigen aan de Sportas. Er komt voldoende hotelruimte; het liefst in sport-hotels. De plannen voor het Sporthotel worden verder uitgewerkt en het hotel wordt nog voor de EK Atletiek geopend.

We werken samen met Amsterdam Topsport, het CTO, de organisatoren van de EK Atletiek 2016 en de WK Roeien 2014 om al in aanloop naar deze sportieve evenementen er voor te zorgen dat activiteiten georganiseerd worden die de Sportas koppelen aan deze evenementen.

Het werken aan de Sportas stopt niet na 2013. Het project richt zich nadrukkelijk ook op de jaren erna. Een gebiedstransformatie vindt niet van de ene op de andere dag plaats, maar de veranderingen en ontwikkeling gaan geleidelijk en dat vraagt tijd en geduld. Ook de nieuwe strategie waarbij andere partijen vooral aan zet zijn en de overheid vooral faciliteert is gebaat bij continuïteit. Partijen moeten weten waar ze aan toe zijn en er vertrouwen in hebben dat de ambitie duurzaam is.

Er zijn al veel successen geboekt in 2013 en er volgen er nog meer dit jaar. Maar met name een aantal fysieke projecten dat dit jaar in gang gezet is, loopt zeker nog door in 2014 en mogelijk nog langer. Dit vraagt om een blijvende inzet. Ook voor de programmering van het gebied geldt dat

continuïteit een voorwaarde voor succes is. Voor de programmering en communicatie in het algemeen geldt dat wordt voortgebouwd op wat in 2013 is ingezet en dat in de komende jaren de blik nog meer naar buiten wordt gericht.

Het project is in feite nog maar net begonnen. Het gebied heeft nog zoveel meer te bieden. Er liggen enorme kansen in de toekomst. Heel concreet met bijvoorbeeld de WK Roeien in 2014 en de EK Atletiek in 2016 die de Sportas een enorme impuls kunnen geven. Maar er zijn ook kansen in de vorm van al benoemde projecten, waar nog niet mee begonnen is. Bovendien zijn er nog veel meer, nu nog onbekende, mogelijkheden. Het proces is zo ingericht dat er altijd ruimte is voor nieuwe initiatieven en ideeën.

In het overzicht van projecten dat in 2012 is opgesteld staan projecten die gestart zijn in 2013, maar zeker nog doorlopen in 2014 en projecten waar nog mee gestart moet worden.

Zo wordt in 2014 nog gewerkt aan het stiltestrandje, de herinrichting van Manege Nieuw Amstelland, de herinrichting van de entree bij de Nieuwe Kalfjeslaan, het Sporthotel, Tenniscentrum Buitenveldert en de plannen voor Zuiver Amsterdam. De plannen voor het toevoegen van nieuwe kleine sportaccommodaties en de verbindingen worden concreter gemaakt. Er zal voor meer kantoren een sportgerelateerde invulling gevonden worden en er wordt onderzocht en waar mogelijk uitgevoerd of er in het gebied pop up sportstores van grote sportmerken gevestigd kunnen worden. Verder wordt er gewerkt aan de herinrichting en programmering van het Jachthavengebied en de herinrichting en programmering van het entreegebied van het Amsterdamse Bos bij de Bosbaan.

Een belangrijk project voor de Sportas waar nu nog niet mee begonnen is, is het doortrekken van het fietspad van de kop van de Bosbaan naar de Nieuwe Kalfjeslaan. Daarnaast staat op langere termijn een herindeling van de hockeyvelden en een mogelijke nieuwbouw van het Wagenerstadion nog op de lijst. Tot slot zal er in 2014 gewerkt worden aan een ruimtelijke vertaling van de visie voor de Sportas, die een toetsingskader moet zijn voor alle toekomstige ontwikkelingen in het gebied.

5 Bijlagen

5.1 Het Sportas-netwerk

Paardensport

Manege Nieuw Amstelland
De Amsterdamse manege

Wooncorporaties

Ymere
Eigenhaard

Diverse Horeca

Organisaties t.b.v. gebiedsmarketing

Stichting Sportas i.o.
Hello ZuidAs
ATCB – I Amsterdam
Amsterdam 24 H

Oosters/meditatie

Yin Yang Centrum Amsterdam
Kendo Dojo Museido
Poekolan Tjimindie Tulen

Overheid

Stadsdeel Zuid
Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling – Sport
Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling – Amsterdamse Bos
Dienst Ruimtelijke Ordening
Gemeente Amstelveen
Dienst Zuidas
Sportraad Amsterdam

Sport gerelateerde bedrijven / instellingen

Medico Vision
Fitnesscentra
Johan Cruyff Foundation
Overige bedrijven Olympisch Stadion
Zuiver Amsterdam

Watersport

RSVU Okeanos
Bootvereniging A.G.T.
Kanovereniging Frisia
Kanoverhuur Amsterdamse Bos
Watersportvereniging de Koenen

Onderwijs/Wetenschap

Vrije Universiteit
InHolland
Gerrit Rietveld Academie
ROC Zuid (sport en creatieve opleidingen MBO)
Johan Cruyff University/College
Open Universiteit
Basisscholen Amsterdam Zuid / Amstelveen
Middelbare scholen Amsterdam Zuid / Amstelveen

Natuur

Groene schinkeloever

Tennis

TC Amstelpark/SPA Zuiver
T.C. IJsbaanpad
ALTC Joy Jaagpad
ALTC DDV
Tennispark Buitenveldert
TeniSTA
ALTC Buitenveldert
Maccabi
TSB
T.C.A. vanaf 1974
T.C. ABN AMRO
Tennisschool improve
Amsterdam Tennis Academy

Gezondheid / Vitaliteit

GGD Amsterdam
(dag van de gezondheid)
Vu medisch centrum
ACTA
Talrijke gezondheidscentra / praktijken
Olympic Helath Chiropractic
Sportmedisch centrum Amsterdam

Diverse winkeliers (– verenigingen)

Atletiek

Phanos

Maatschappij, kunst, cultuur

Portiershuisje
Openbare Bibliotheek Olympisch kwartier
(OBA Buitenveldert, Amstelveen)
Vu Connected
Virtueel Museum Zuid As / Kunstkapel
Premisla Org. (design en Mode)
Museum Tramlijn
Theater het Amsterdamse Bos
Olympisch Stadion culturele programmering
Atelierroutes/kunstmanifestatie Stadsdeel Zuid
Schouwburg Amstelveen
Cultuurcentrum Griffioen (film & theater)
Broedplekken / ateliercomplexen
Cultureel en natuurvergoed

Markt Stadionplein

Sportaccommodaties

Olympisch Stadion
Het Jachthavengebied
(watersportverenigingen en watersportbedrijven)
Sporthallen Zuid
Frans Otten Stadion
Bosbaan
Amsterdamse Bos
Wagenerstadion

Bedrijven

ING
ABN/Van Lanschot
Waternet
Akzo Nobel
Bedrijven Burgerweeshuis
De Baak
Van Doorne advocaten
Sanoma magazines
Fortress (beheer kantoren jachthavenweg)
Bouwinvest

Kinderen / recreatie

Woest Zuid
Fun Forest
DéDé Dans

Hockey

A.H.&B.C. vanaf 1892
THC Hurley vanaf 1932
Pinoké (A.M.H.C.) vanaf 1929

Overige sportclubs

VRA Cricket Club
Badmintonvereniging van Zijdeveld
Squash Frans Otten stadion
Scouting, jachthavengebied
Schermercentrum Amsterdam

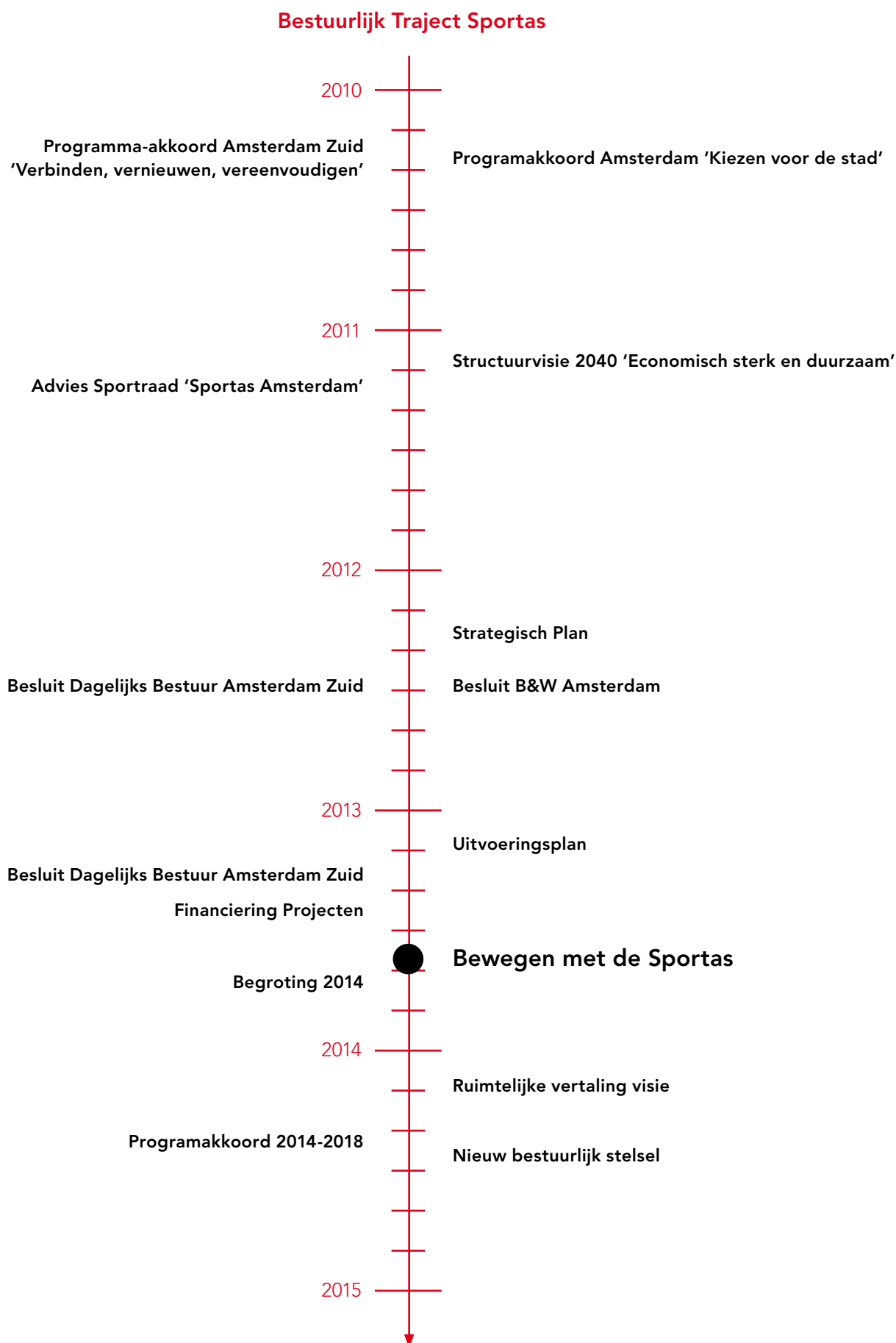
Voetbal

SC Buitenveldert
ASV Arsenal

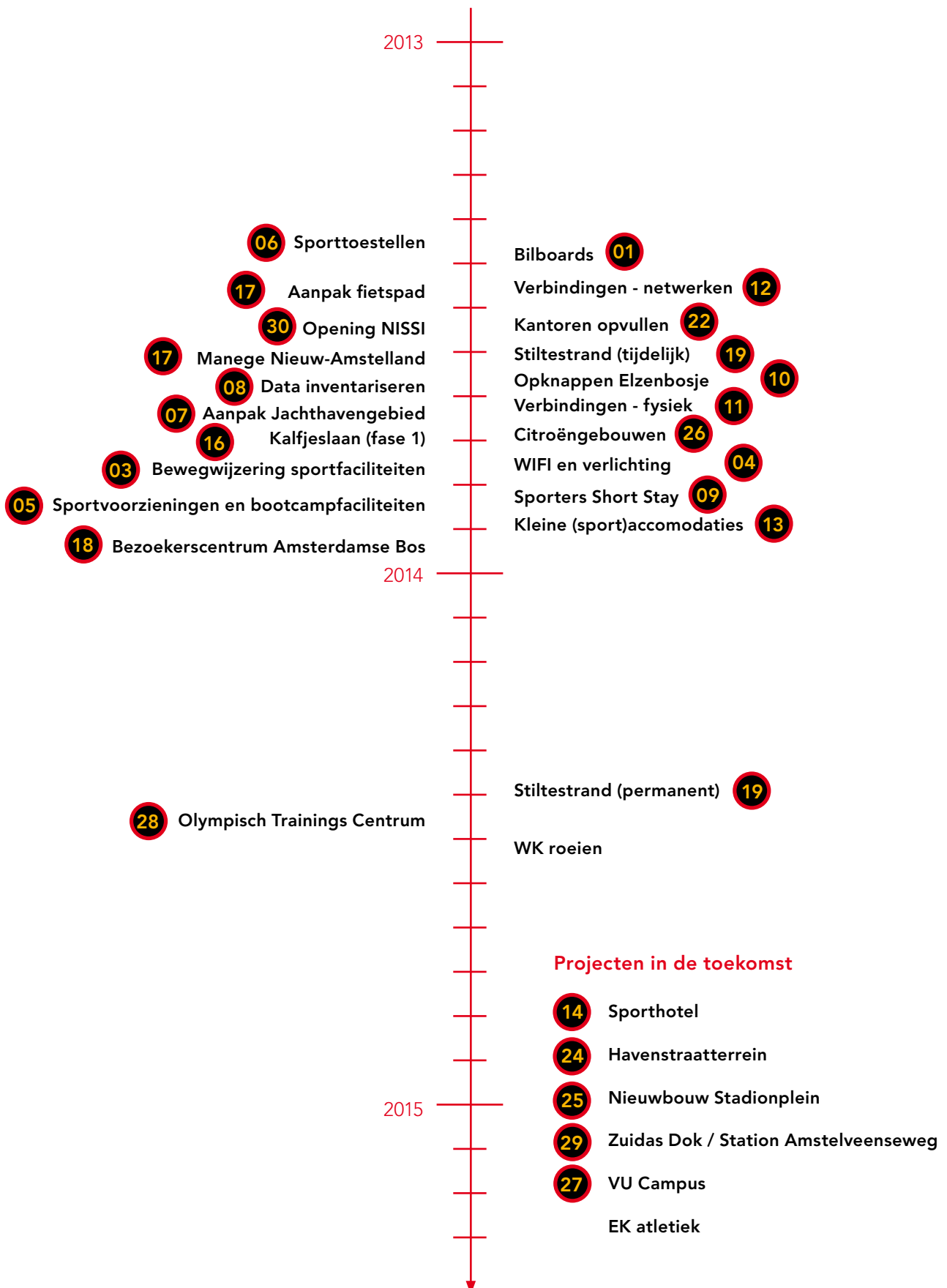
Sociaal / maatschappelijk

Huizen van de Wijk
Buurtwerk / buurtnetwerken
Bewonersverenigingen / vrienden verenigingen
Sooz Amsterdam

5.2 Tijdlijn Sportas

Projecten Sportas

5.3 De middelen

Deze bijlage geeft een overzicht van de begroting 2013 voor de Sportas van Stadsdeel Zuid en van een aantal andere direct betrokken overheidspartijen (Amsterdamse Bos, DMO Sport, DRO, Amstelveen). De investeringen van private partijen zijn niet in meegenomen in dit overzicht, omdat op dit moment niet precies aan te geven is om welke bedragen het gaat. Maar duidelijk is wel dat commerciële partijen als Tenniscentrum Buitenveldert, Zuiver Amsterdam, de ontwikkelaars van het Sporthotel en The Bootcamp Club hebben al

geïnvesteed in het gebied en/of hebben de intentie om nog meer te investeren. Dit geldt ook voor partijen als de Manege Nieuw Amstelland en de Koninklijke Nederlandse Roeibond. Ook de investeringen in de projecten op en in de directe omgeving van de Sportas, die niet onder directe verantwoordelijkheid van het project vallen, zijn niet meegenomen in dit overzicht. Deze investeringen leveren direct of indirect een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de Sportas.

Organisatie

Financiering Projectbureau Sportas

Stadsdeel Zuid	€ 100.000,-
Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling	€ 50.000,-
Gemeente Amstelveen	€ 5.000,-
Totaal	€ 155.000,-

NB: Dienst Ruimtelijke Ordening heeft binnen het jaarprogramma van de wethouder € 25.000,- gereserveerd voor de Sportas voor inzet van capaciteit.

Stichting Sportas i.o.

Transitie	€ 20.000,-	Budget gebiedsgericht werken (Zuid)
Activiteiten (naast budget communicatie en marketing)	€ 6.000,-	Restant budget SPOGA
Totaal	€ 26.000,-	

Projecten

Hierin zijn de budgetten opgenomen die binnen Stadsdeel Zuid en het Amsterdamse Bos voor 2013 worden toegerekend aan de Sportas. Het gaat om middelen voor zowel voorbereiding als uitvoering.

Budget	Geraamd	Project
Stadsdeel Zuid		
Prioriteit Sportieve Openbare Ruimte	€ 30.000,-	01 Billboards
	€ 40.000,-	02 Aanduiding objecten
	€ 30.000,-	03 Bewegwijzering
	€ 30.000,-	04 Wi-Fi en verlichting
	€ 50.000,-	05 Tijdelijke sportvoorzieningen
Beheer Openbare Ruimte	€ 30.000,-	06 Sporttoestellen
	€ 20.000,-	07 Aanpak Jachthavengebied
Fysiek Domein	€ 20.000,-	08 Data inventarisatie
Positief Rekening resultaat 2012	€ 30.000,-	04 Wi-Fi en verlichting
	€ 25.000,-	05 Tijdelijke sportvoorzieningen
	€ 10.000,-	08 Data inventarisatie
	€ 25.000,-	09 Sporters Shortstay
	€ 20.000,-	10 Elzenbosje
	€ 40.000,-	11 Verbindingen – fysiek
		12 Verbindingen - netwerken
		15 Programmering en Communicatie
	€ 85.000,-	€ 30.000,- voor communicatie
		€ 55.000,- voor activiteiten
	€ 20.000,-	18 Ontmoeting Bosbaan Entree
	€ 15.000,-	19 Stiltestrandje
	€ 5.000,-	22 Kantoren opvullen
Totaal	€ 525.000,-	
Amsterdamse Bos		
	€ 196.000,-	16 Nieuwe Kalfjeslaan
		17 omgeving Manege Nieuw Amstelland
	€ 100.000,-	16 Nieuwe Kalfjeslaan (verbeteren afwatering)
	€ 200.000,-	16 Nieuwe Kalfjeslaan (versterken vrije sportvelden tbv parkeren tijdens sportevenementen)
	€ 240.000,-	17 Aanpak fietspaden
	€ 235.000,-	18 Bezoekerscentrum en omgeving
	€ 10.000,-	19 Stiltestrandje
Totaal	€ 971.000,-	

Bestuurlijk opdrachtgevers

Stadsdeel Zuid: Paul Slettenhaar (portefeuillehouder Sport)

Gemeente Amsterdam: Eric van der Burg (wethouder Sport)

Gemeente Amstelveen: John Levie (wethouder Sport)

Ambtelijk opdrachtgever

Stadsdeel Zuid: Marijke Bouman

Gemeente Amsterdam: Henk Stokhof

Projectteam

Evert Verhagen, Kwartiermaker / projectmanager

Nelleke Penninx (DRO), Auteur

Jeroen Hofman

Jorieke Exler

Daphne van der Hoogte

Stefanie Fleur Bakker

